

Innehållsförteckning

Kommunstyrelsens ordförande.....	i
Finansiell analys - Kommunen.....	1
Samhällsekonomisk utveckling.....	11
Kommunfullmäktigemålen, verksamhet och ekonomi.....	15
Kommunens Kvalitet i Korthet 2016	18
Miljöredovisning	23
Kommunövergripande utvecklingsområden 2016	26
Medarbetare.....	33
Trygg och Säker	41
Internkontroll.....	43
Sammanställd redovisning	49
Driftsredovisning.....	62
Verksamheten 2016.....	63
Framtiden verksamheterna	76
Sammanfattande investeringsredovisning.....	88
Resultaträkning.....	88
Noter resultaträkning (R).....	91
Kassaflödesrapport	93
Balansräkning.....	94
Noter balansräkning	95
Borgen och ansvarsförbindelser	99
Pensionsförvaltning samt pensionskostnader	100
Sammanställd redovisning	102
Redovisningsprinciper mm.....	104

Kommunstyrelsens ordförande

Hallstahammars kommun fortsätter att växa och efterfrågan på bostadstäder är långt mycket högre än utbudet. Befolkningsstillväxten slog rekord 2016 med nästan 200 nya kommuninvånare, 198 för att vara exakt. Generationsväxlingar i villaområden, nya villor och Hallstahems nyproduktion av 36 lägenheter på Eldsbodaplanen har skapat plats för fler som vill bo i vår kommun. Kommunen har under året antagit ett bostadsförsörjningsprogram. Programmet har en ambitionsnivå att producera 300 bostäder fram till 2020. Programmet inriktar sig på att skapa en mångfald av bostäder för olika behov och efterfrågan samt att skapa flyttkedjor. 8 olika planområden pekas ut och fler är på gång. Planavdelningen jobbar verkligen för högtryck att få fram nya detaljplaner och under 2016 har 4 nya detaljplaner antagits, Kv Niten, Nirvana, Myran och Blåklockan.

Flera externa byggföretag visar intresse för att satsa i vår kommun. På Östra Nibble bredvid vårt nya äldreboende är byggnation redan igång med mindre flerfamiljshus. Andra entreprenörer har köpt eller bokat mark under året bl a på kvarteret Niten och ett område i Näs. I Strömsholm har ny detaljplan för fastigheten Blåklockan antagits som möjliggör för ägaren att bygga om fastigheten till bostäder.

Regeringen har som ambition att stimulera bostadsbyggandet i landet. Bl a utlystes s.k. byggbonus. Hallstahammar fick besked om att vi tilldelades 7,3 mkr för 175 beviljade startbesked. En ansökan om stöd för byggnation av särskilda boendeplatser gjordes också vilket fick positivt besked i början av 2017 med 18,8 mkr. De statliga medlen ger oss bättre förutsättningar att dels få lägre kostnader för produktionen av äldreboendet men också möjlighet att på olika sätt påskynda och underlätta bostadsproduktionen.

Byggnationen av vårt nya äldreboende Äppelparken med 100 lägenheter går enligt plan och inflyttningen är beräknad till hösten 2017. Ett toppmodernt äldreboende som har mycket goda förutsättningar att möta framtidens behov och förväntningar på en riktigt bra äldreomsorg. Många är nyfikna och studiebesöken är många.

Ett omfattande arbete har också gjorts för att få fram ett planprogram för Hallstahammars centrum. Planprogrammet har tagits fram i nära samverkan och i bred dialog med kommunens invånare. Runt 800 personer har varit med och lämnat synpunkter och idéer. Processen fortsätter under 2017 med utställningar och samråd kring det sammanställda resultatet.

Delårsprognosen per den sista augusti aviserade ett underskott på runt 10 Mkr. Ett hårt arbete sattes igång under hösten för att analysera och försöka komma till rätta med det befarade underskottet. Alla nämnder tog fram handlingsplaner för att få en ekonomi i balans inför 2017. Med gemensamt arbete lyckades vi vända den negativa prognosen och årsresultatet landade till slut på ett plusresultat på 5,6 mkr.

En ökad befolkningsstillväxt märks inte minst i våra skolor och förskolor som blir allt mer trångbudda. För att möta behovet av ökade lokalytor med bra kvalitet till rimliga kostnader har vi arbetat med att utveckla de skollokaler vi har genom främst ombyggnation för nya förändrade behov. Parkskolan vår fd gymnasieskola har byggts om i en första etapp och möjliggjort att år 6-9 från Lindboskolan har kunnat flytta in och fått större ytor och bättre förutsättningar att växa och bedriva en modern undervisning. 2017 fortsätter ombyggnationen på Parkskolan för att färdigställa specialsalar, kök och matsal. Parallellt har ombyggnation av Lindboskolan startats upp för att till hösten 2017 kunna erbjuda inflyttning av hela verksamheten från Fredhemsskolan år F-5 som också är i stort behov av större lokaler. Samtidigt jobbar vi även med behovsutredningar av skolorna i Kolbäck, Strömsholm och

Näslund samt våra förskolor. Skolor och förskolor kommer att behöva prioriteras de närmaste åren för att möta en ökad inflyttning av barn och unga.

Under 2016 har vi invigt vårt nya fina Kulturhus. Ett hus som skapar fantastiska möjligheter för kreativitet och möten mellan människor i alla åldrar. För att skapa förutsättningar har många verksamheter flyttas samman i Kulturhuset som från hösten inrymmer ungdomsgård, kulturskola, föreningsbyrå, bibliotek, konstutställningar genom konstföreningen m m. I huset finns även musikstudio, dansstudio, bild- och filmstudio. I Kulturhuset inryms också Hallstahammars Naturfotografiska som är Nordens första galleri för naturfoto. Galleriet kommer att attrahera många foto- och naturintresserade människor från när och fjärran att besöka Hallstahammar och är en satsning som kan få kringeffekter på centrum, besöksnäring och handel.

Under året som gick kunde vi äntligen fatta beslut om byggnation och hjälpa våra hästintresserade ungdomar att få ny/upprustad ridanläggning. Det har varit många turer och utredningar men det landade till slut i att ridklubben bygger själva med stöd av en kommunal borgen. Byggnationen är i full gång och en ny modern anläggning beräknas stå klar i augusti 2017.

Inom området Trygg och Säker har vi jobbat för fullt med att få kommunen certifierad. Det blev vi i börja av 2017. Under 2016 har vi tagit flera steg och bl a utbildat chefer och politiker inom området mänskliga rättigheter, jämställdhet och barnkonventionen. Under paraplyet Trygg och Säker arbetas med en mängd olika frågor i nära samverkan inom kommunens olika verksamheter men också tillsammans ned polis, räddningstjänst och Landstinget Västmanland. Jag vill i sammanhanget särskilt framhålla den lyckosamma satsningen med anställning av fyra stycken ungdomscoacher som blivit så bra.

En extrasatsning på det miljöstrategiska området har gjorts där vi anställt en miljöstrateg. En tjänst specifikt avsedd för strategiskt miljöarbete skapar förutsättningar att på sikt kunna miljöcertifiera kommunen men även att jobba med olika projekt bl a som det nu uppstartade arbetet med att göra området runt Valstasjön till naturreservat.

God infrastruktur och kollektivtrafik är en avgörande framgångsfaktor. Under året har vår Brukslinjetrafik upphandlats då vårt tioåriga avtal löpte ut. Ingången i upphandlingen var att vår länsövergripande Kollektivtrafikmyndighet skulle överta och planera trafiken men efter många och långa diskussioner bestämdes att Hallstahammars och Surahammars kommuner gavs möjligheten att göra egen upphandling på 3 år. Upphandlingen resulterade i att samma entreprenör som tidigare fick fortsatt förtroende att köra vår inomkommunala avgiftsfria trafik. Gällande tågtrafiken har kommunen varit aktiv i Bergslagspendelns intressegrupp (BIG) där vi tillsammans driver frågan om ett dubbelspår i Ramnäs. En investering som skulle kunna möjliggöra 30 min trafik med tåg till och från Hallstahammar.

Näringslivsarbetet och servicen mot företagen får fortsatt goda omdömen och vi kan fortsätta skryta med att vi har länets bästa företagsklimat.

Satsning på stadsnät och fiber fortätter genom delägarskap i FIBRA. Vi har nu över 1000 villor som tecknat avtal under året i samband med ett riktat erbjudande i tätorterna. Totalt har drygt 3500 hushåll vid årsskiftet 2016/2017 tillgång till bredband via fiber.

Att vara en attraktiv arbetsgivare är oerhört viktigt för framtiden. Att kunna behålla och rekrytera nya medarbetare i hård konkurrens med andra kommer att vara avgörande för en bra kommunal service. Särskilt prioriterat område är villkoren i de kvinnodominerade yrkena inom vård och omsorg

där ett aktivt arbete sker för att erbjuda alla som vill heltidsarbete (önskearbetstid) samt att ta bort delade turer. Särskilda lönesatsningar har även gjorts inom vård och omsorg samt på lärare/förskolelärare.

Vi får fortfarande ett mycket gott betyg av våra medborgare för vårt bemötande och service vilken är mycket glädjande och något som alla medarbetare ska ta åt sig äran av! Det är tillsammans som vi skapar den kommun som vi alla kan vara stolta över och där vi vill leva, bo och verka!

Med de orden vill jag tacka medarbetare, chefer och förtroendevalda för ännu ett arbetsamt, händelserikt och härligt år i Hallstahammars kommun.

Catarina Pettersson

Kommunstyrelsens ordförande

Finansiell analys - Kommunen

Hallstahammars kommun redovisar ett positivt resultat för år 2016. Resultatet uppgår till om +5,6 Mkr varav 1,6 avser jämförelsestörande intäkt (tomträttsförsäljningar), 2015 uppgick resultatet till +51,3 Mkr varav 39,5 Mkr avser jämförelsestörande poster. Exklusive jämförelsestörande poster redovisades +4,0 Mkr. 2016 års delårsrapport per augusti pekades mot ett underskott om drygt 10 Mkr. Resultatet är något högre än budgeten om hänsyn tas till jämförelsestörande poster som lyfter resultatet. Budgetramarna utökades inför 2014 med drygt 36 Mkr och för år 2015 med omkring 35 Mkr och med 32 Mkr 2016, för våra verksamheter. Verksamhetsresultatet för våra egentliga verksamheter uppvisar budgetöverdrag om 14,1 Mkr, samtidigt som pensionskostnaderna mm uppvisar överskott så uppvisar den totala driftredovisningen budgetöverskott om 1,1 Mkr. Svårigheter att klara uppdragen inom tilldelad ram kvarstår för socialnämnden samt från år 2016 även för Barn och utbildningsnämnden samt Kultur och fritidsnämnden. Övriga nämnder uppvisar budgetöverskott.

Skatteprognos uppvisar mot budgeten underskott om 2,9 Mkr beroende på något lägre befolkning 1 nov 2015 och något sämre skattekraftsprognos i riket. Nedan beskrivs kortfattat befolkningsutvecklingen och den prognos som ingår i planeringsförutsättningarna

Per första november 2016 uppvisar befolkningssiffrorna 15 861, (+196 på ett år) 61 personer över nu gällande befolkningsantagande (som styr skatte- och statsbidragsprognosen). Befolkningsläget per 31 december uppvisar 15 843 personer. En ökning sedan 1 januari om 198 personer. Antalet födda uppgår till 171 och antalet avlidna till 156, dvs ett födelseöverskott om 15 personer. Flyttnettot uppgår till +184 personer (1102 inflyttade och 918 utflyttade). Av de inflyttande kommer 609 från länet, 346 från övriga landet och 147 från utlandet. Mer än hälften kommer alltså från länet och 85 procent från länet och riket.

Befolkningsläget är bättre än prognos (prognos 1 nov 2016 15 800). Förutsättningarna för fortsatt befolkningsstillväxt måste anses som goda. Befolkningsprognosen framöver bygger på folkökning som till 2/3 består av förskole och skolbarn, vilket bör beaktas i BUN:s budgetram (tidigare antagande 50 %). Förutsättningarna för en fortsatt befolkningsstillväxt måste anses som mycket goda OM vi lyckas med bostadsplaneringen. Just nu ser det ut som om flera externa aktörer visar intresse för att bygga i vår kommun. Planberedskapen, med nya detaljplaner på gång och nya exploateringsområden borgar för att vi skapar goda betingelser för fortsatt folkökning.

Vår befolkningsprognos bygger på de senaste tre årens utveckling beträffande såväl flyttmönster som födda/döda. Vår utmaning för att klara detta är framförallt att det måste byggas bostäder, det är ju ”fullt idag”. Fram till 2019/20 finns ett behov av minst 300 nya bostäder och sett över tre år till ytterligare 400 bostäder. Om vi lyckats tillsammans med övriga aktörer att tillskapa 700 bostäder borgar det för en folkökning fram till 2024/25 om mellan 1200 och 1500 personer eller kring 180-200 per år. En befolkning 2024/2025 kring 17 200 till 17500 personer är en fullt realistiskt Ny befolkningsprognos kommer att arbetas fram inför arbetet med Mål och Budget 2018-2020.

Under de senaste åtta åren har befolkningen ökat med 829 personer. Från 15 014 sista december 2008 till 15 843 sista december 2016.

Ramtillskotten nedan inkluderar förändrad hantering av pensionskostnader, från och med 2017 kommer avkastningen i pensionsportföljen att användas för att täcka pensioner intjänade före 1998. Från och med 2018 är planeringen att fullt ut täcka ”gamla pensioner” med avkastningen och försäljningar av värdepapper, allt i syfte att ge våra verksamheter ännu bättre betingelser. Nedan visas

effekterna av detta. Den egentliga verksamhetsramen kan genom denna förändrade hantering ytterligare utökas. Priset för detta är minskade marginaler och över tid försämrade ekonomisk styrka.

Ramtillskott 2016-2019 för den egentliga verksamheten

	2016	2017	2018	2019
Kommunstyrelse	1,6	2,6	2,9	0,7
Bygg o miljönamnd	0,2	0,8	0,6	0,1
Teknisk nämnd	3,5	3,2	1,1	1,9
Barn o utbildningsnämnd	10,9	24,1	14,3	14,3
Kultur o fritidsnämnd	1,2	1,0	0,9	1,1
Socialnämnd	14,5	33,6	34,1	10,4
Summa	31,9	65,3	53,9	28,5

Nytt äldreboende kommer att starkt påverka såväl årsresultaten som ekonomisk ställning (låneskulden och finansiella tillgångar).

Den demografiska utvecklingen kommer att ”sätta press” på kommunernas förmåga att möta en större efterfrågan av kommunala välfärdstjänster. Utöver demografien har vi dessutom att ta hänsyn till andra verksamhetsbehov. Detta parat med en kraftigt utökad investeringsnivå kommer att, om inte statsbidragen utökas, att starkt påverka kommunsektorns ekonomi.

Vi går in i kommande år med en relativt god ekonomisk ställning Soliditeten faller men ligger fortfarande i paritet med kommunens målsättning. Tas hänsyn även till intjänad pensionsrätt före 1998 uppvisas en soliditet över kommunens målsättning. Likviditet har försämrats mot tidigare år beroende på bland annat sena statsbidrag (Migrationsverket fordran vid årsslutet 32 Mkr), vidare påverkas likviditeten starkt av den väsentligt förhöjda investeringsnivån. Nettoinvesteringarna uppgår 2016 till 206,7 Mkr. Nyupplåning har skett om 130 Mkr, resterande belopp (76,7 Mkr) kommer från avskrivningsmedel och sänkta omsättningstillgångar, i första hand likvida medel.

Stora investeringsbehov föreligger även framöver vilket kommer att påverka kommunens ekonomiska ställning. Som exempel kan nämnas att kommunens låneskuld vid ingången av 2015 var 115 Mkr och efter nyupplåning i början av år 2017 uppgår den nu till drygt 390 Mkr. Investeringsnivån 2017 beräknas uppgå till 245 Mkr (upplåningen för detta 180 Mkr). I

Slutavräkning för år 2015 och 2016

Slutavräkning och delavräkning av kommunalskatteintäkterna har bokats utifrån gällande redovisningsnorm, slutavräkningen utifrån faktiskt skatteunderlag och delavräkningen utifrån SKL (Sveriges Kommuner och Landsting) decemberprognos för skatteintäkterna för år 2016.

Avslutande kommentarer

- Betalningsstyrkan på lång och medellång sikt är god.
- Betalningsstyrkan på kort sikt har försämrats mot tidigare år och uppgår till cirka 10 dagar. Utöver egen likviditet har kommunen tillgång till korta krediter om 40 Mkr för att hantera ojämna betalflöden.
- Pensionsförpliktelseerna och borgensåtagandena är omfattande och är i jämförelse med övriga kommuner höga.
- De finansiella anläggningstillgångarna, framförallt i form av pensionsplaceringar har ökat väsentligt under de senaste tio åren och bidrar starkt till att betalningsstyrkan på medellång sikt har förbättrats. Ändrad redovisningsprincip finns från och med 2011 och möjligheten att utifrån ”syftet” med placeringen, nämligen att säkra ett långt pensionsåtagande, stängs nu och alla pensionsplaceringar skall från och med 2011 redovisas som kortfristiga fordringar. För jämförbarheten över tiden ingår även fortsättningsvis dessa placeringar utifrån syftet och inte placeringshorisont. Dessa placeringar skall endast användas för att matcha framtida pensionsutbetalningar och inte som en likviditetsreserv för att jämna ut betalningsströmmar i ett årsperspektiv. I balansräkningen redovisas dessa placeringar under egen rubrik bland omsättningstillgångar. Omprövning av storleken av pensionsportföljen har skett under år 2016. Från och med 2017 används nu avkastningen från portföljen för att delvis täcka utgående ”gamla pensioner” och tanken framöver är att när fullfondsmodellen införs för pensionsredovisningen (hela åttagandet in i balansräkningen) att använda pensionsmedelsportföljen fullt ut för att täcka utgående gamla pensioner. I bokslut 2016 uppgår den ”gamla pensionsutbetalningen” (exkl löneskatt) till 17,9 Mkr Utöver detta belopp tillkommer sedan årets nyintjänande som 2016 uppgår till 22 Mkr (exkl löneskatt).
- Totalt uppgår kommunens åtagande för intjänad pensionsrätt före 1998 till 360,8 Mkr (tillkommer sedan 28 Mkr för kolbäckssådalens pensionsförbund). Kommunens pensionsmedelsportfölj är den sista december 2016 upptagen till 379 Mkr.
- Kommunens långfristiga upplåning är i jämförelse med övriga kommuner relativt låg och nyupplåning sker nu i en snabbare takt än för genomsnittskommunen, beroende på högre investeringsverksamhet. SKL har i sin oktoberrapport, ”Kommunernas ekonomiska läge” påvisat kommunsektorn investeringar under en längre period och behoven av ny och reinvesteringar kommer att påverka sektorns skuldsättning framöver.
- Kommunen redovisar återigen ett positivt resultat. Vi har nu en serie om 15 år med positiva resultat. Balanskravsresultatet för år 2016 uppgår till 4,0 Mkr (reavinster tomträttsförsäljningar är avräknade med 1,6 Mkr). Balanskravsutredningen redovisas nedan.
- Styrelsen och nämnderna uppvisar för år 2016 budgetöverdrag om drygt 14 Mkr vilket motsvarar 1,6 procent av budgetramen.
- Det är nu tydligt att kommunsektorn kommer att behöva hantera kraftiga kostnadsökningar som följer av allt fler yngre och äldre. Det demografiska trycket ökar från 1,0 till 2,0 procent i kommunerna under perioden 2015-2020 och ökar sedan ytterligare. Dessutom är många skolor, sjukhus, simhallar och vatten- och avloppsanläggningar i behov av kraftiga renoveringar eller ombyggnationer. Investeringsutgifterna är hittills fördubblade i kommuner

och landsting under 2000-talet, något som påverkar både kostnader och skuldsättning. Denna utveckling fortsätter. Vår volymökning ligger över rikssnittet.

Intäkter och kostnader (procentuell förändring)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	PL2017	PL2018	PL2019
Nettokostnadsutveckling	5	8,1	3,9	4,1	4,2	3,5	3	1,5	3,2	3,3	5,3	3,5	7,1	5,9	4,3	6,3	4,1
Skatte- o statsbidragsutveckling	2,7	6,4	4,4	3,9	4,6	5,1	1,6	2,3	3,1	3,1	4,5	3,8	2,9	3,3	3,6	4,4	2,4

- Det finns gott om utmaningar de kommande åren i form av nytt äldreboende och ökande målgrupper inom såväl förskola som skola och äldre. Utöver detta gäller också att hantera övriga önskemål och behov

Balanskravutredning

Årets resultat enligt resultaträkningen **5,6 Mkr**

Reavinst/jämförelsestörande poster **1,6 Mkr** räknas av

Balanskravsresultat **4,0 Mkr**

Inga regleringar med hänvisning till RUP.

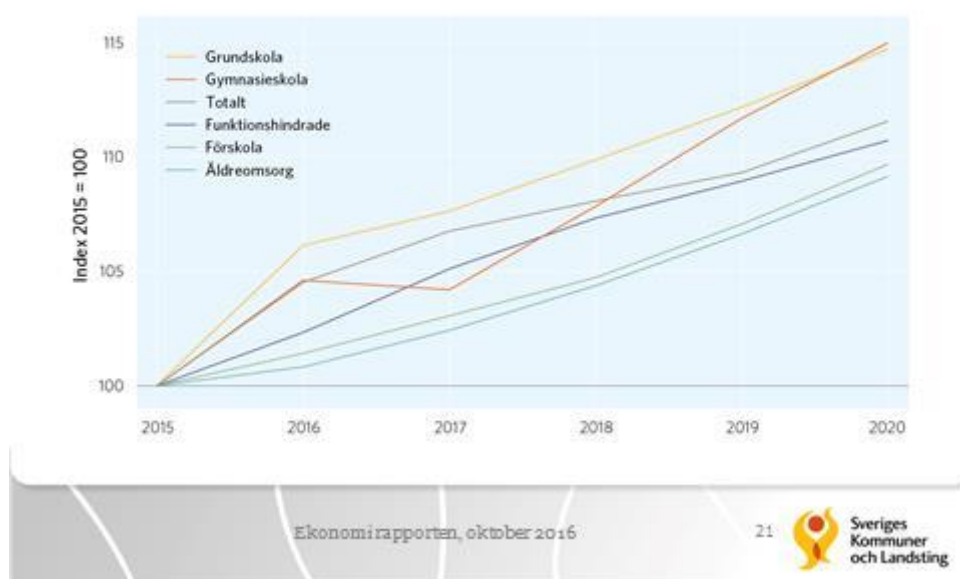
Vissa regleringar kommer att ske inom fritt eget kapital för VA-kollektivets skuld angående regresskrav översvämningar. I övrigt sker reglering (öronmärkning) för övriga poster inom det fria egna kapitalet Slutlig ställning till regleringarna tas i samband med att årsredovisningen fastställs för år 2016. Uppdelningen av fritt eget kapital framgår av not till balansräkningen.

Resultatutveckling, andel av skatt o statsbidrag samt belopp, inklusive försäljningar och jämförelsestörande poster

2002	1,0 %	5,4 Mkr
2003	1,6 %	8,9 Mkr
2004	1,7 %	9,9 Mkr
2005	1,5 %	8,8 Mkr
2006	1,9 %	11,0 Mkr
2007	1,4 %	8,9 Mkr
2008	0,6 %	4,1 Mkr
2009	3,4 %	24,1 Mkr
2010	2,8 %	20,3 Mkr
2011	2,4 %	18,4 Mkr
2012	4,6 %	35,0 Mkr
2013	3,7 %	29,1 Mkr
2014	3,9%	32,4 Mkr
2015	6,0%	51,3 Mkr
2016	0,6%	5,6 Mkr

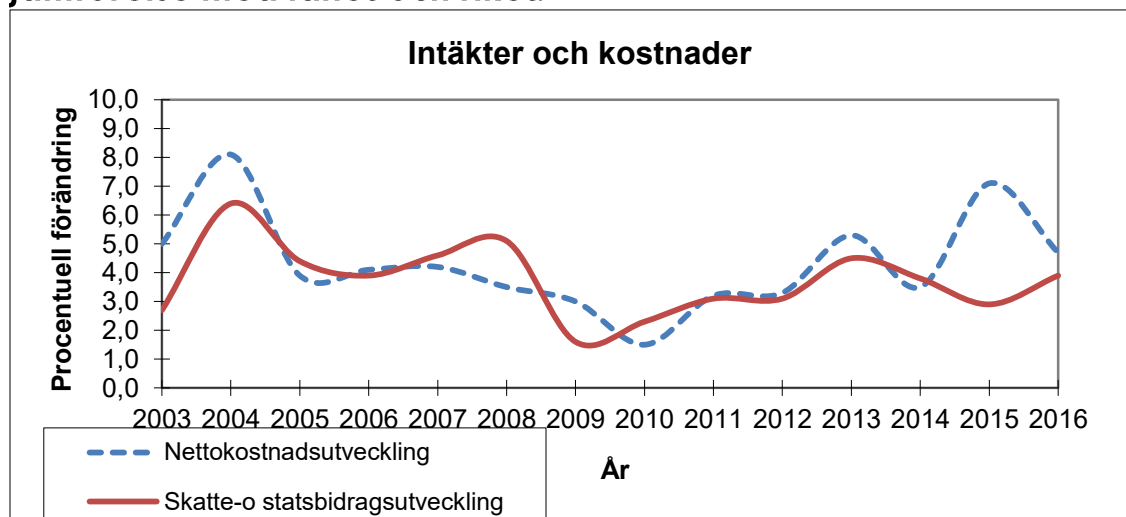
Verksamhetsförändringar pga demografiutvecklingen

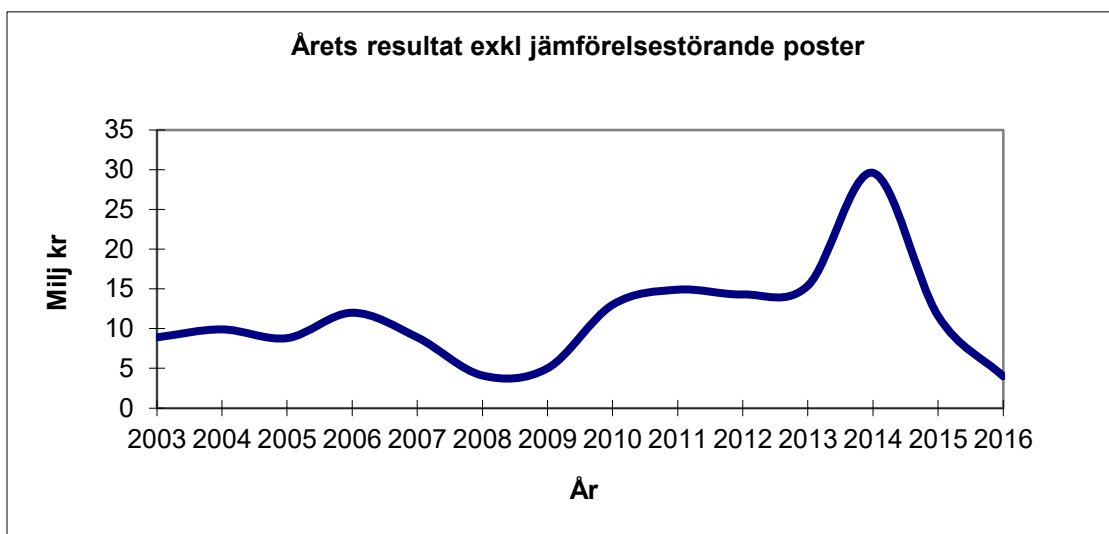
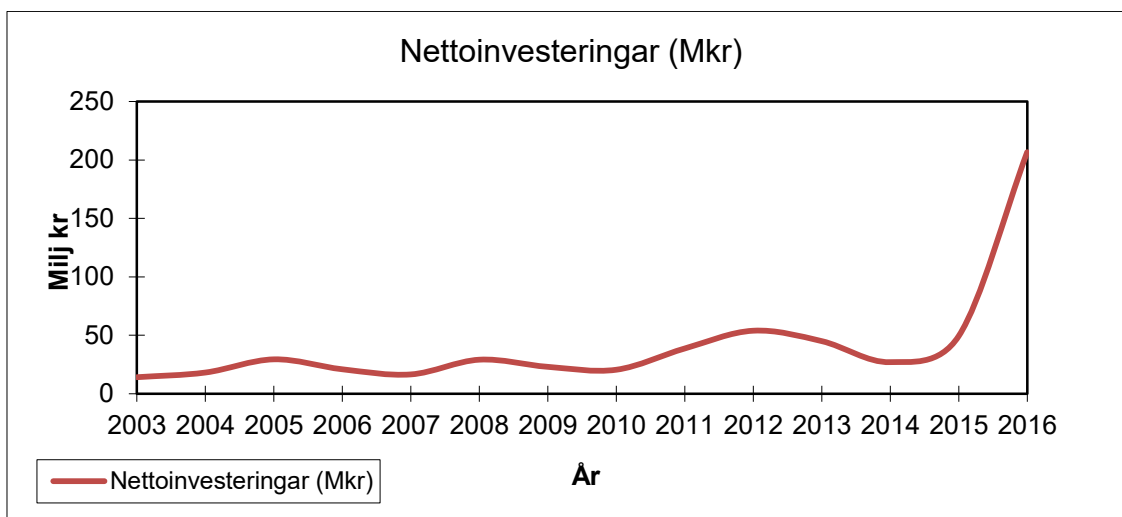
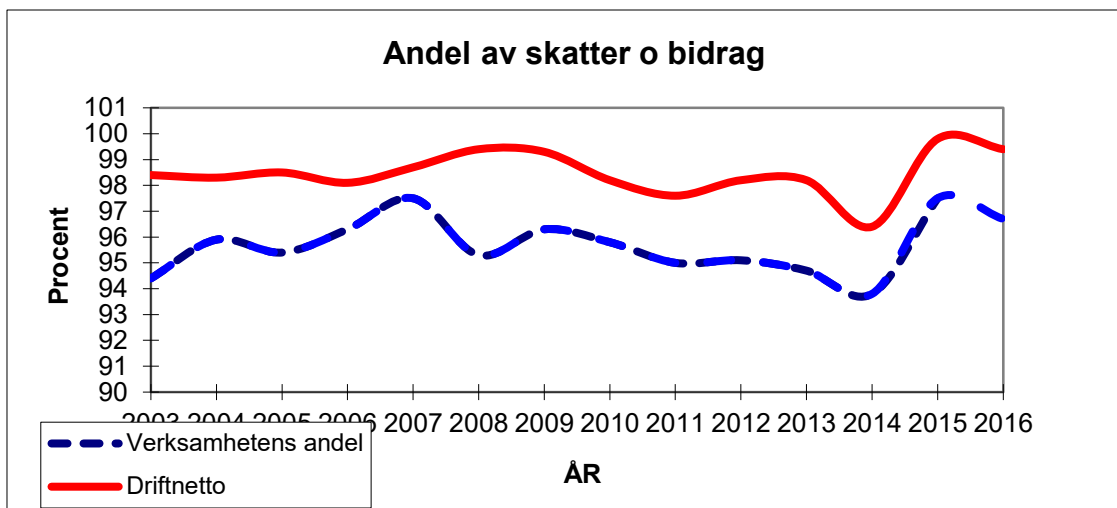
20 • Totala volymförändringar inom olika verksamheter
Index 2015=100

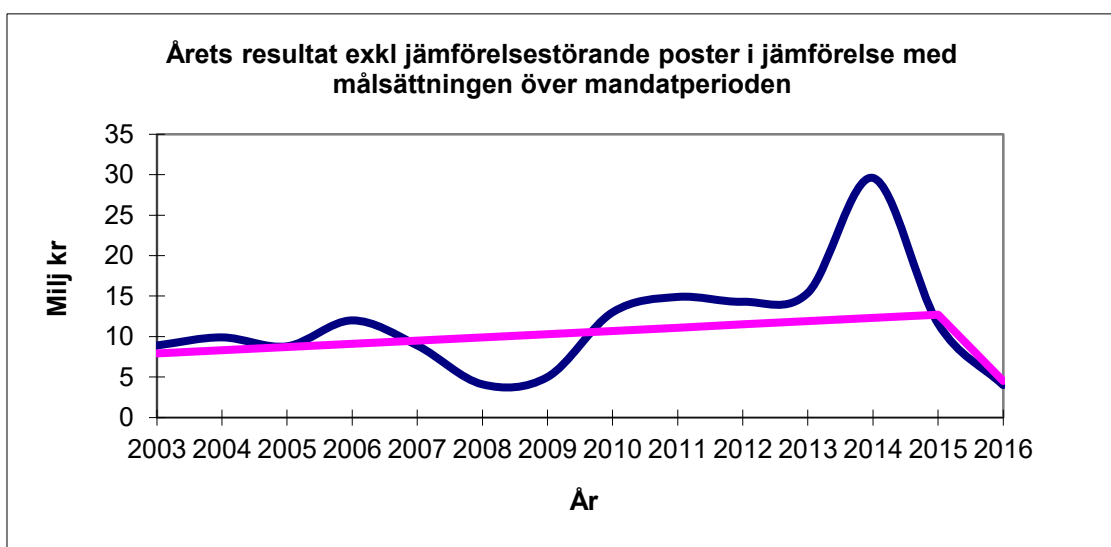
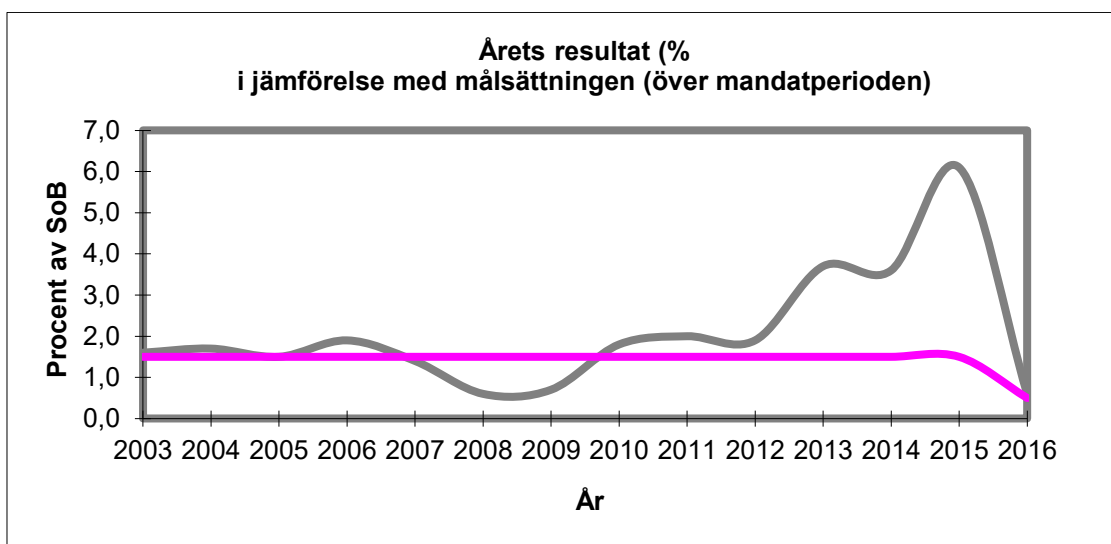
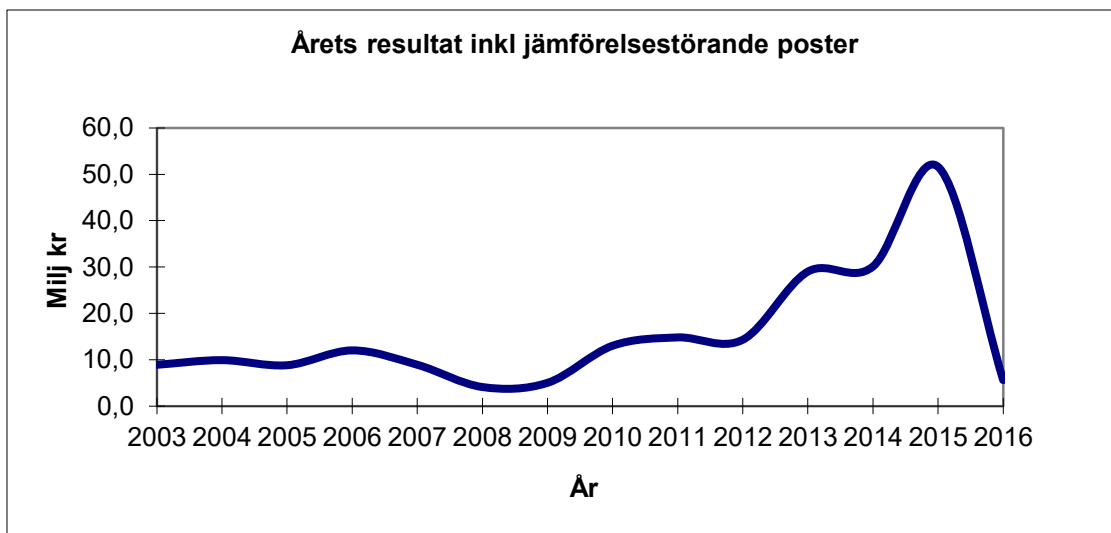

Det är nu tydligt att kommunsektorn kommer att behöva hantera kraftiga kostnadsökningar som följer av allt fler yngre och äldre. Det demografiska trycket ökar från 0,5 till 1,0 procent i kommunerna fram till 2016/17 och ökar sedan ytterligare. Dessutom är många skolor, sjukhus, simhallar och vatten- och avloppsanläggningar i behov av kraftiga renoveringar eller ombyggnationer. Investeringsutgifterna är hittills fördubblade i kommuner och landsting under 2000-talet, något som påverkar både kostnader och skuldsättning. Denna utveckling fortsätter.

Nedan beskrivs den finansiella utvecklingen för vår kommun samt en jämförelse med länet och riket.

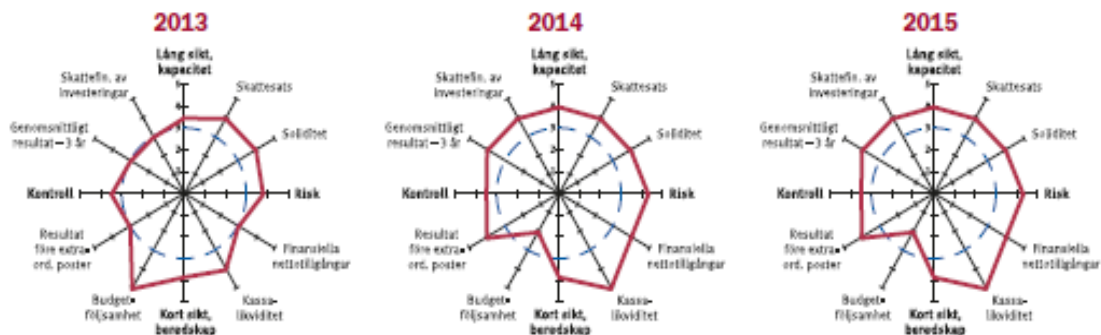

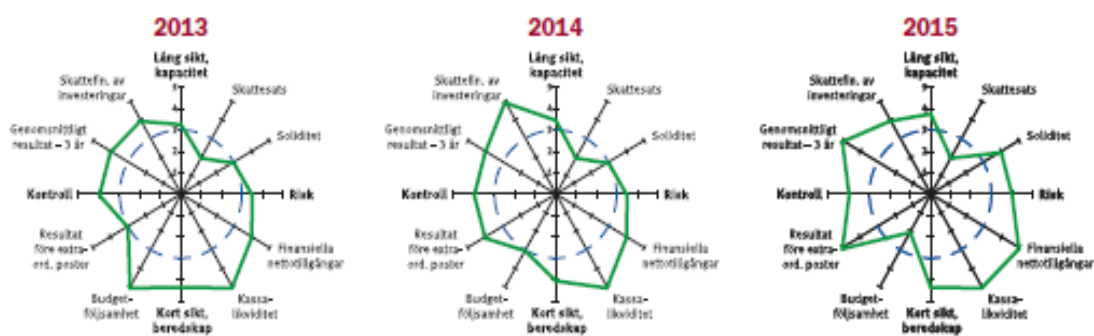

Finansiella profiler för Hallstahammars kommun...

...i förhållande till Västmanlands län

...i förhållande till riket

Årsredovisning 2016

Intäkter och kostnader															
(procentuell förändring)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Nettokostnadsutveckling	5,0	8,1	3,9	4,1	4,2	3,5	3,0	1,5	3,2	3,3	5,3	3,5	7,1	4,7	
Skatte-o statsbidragsutveckling	2,7	6,4	4,4	3,9	4,6	5,1	1,6	2,3	3,1	3,1	4,5	3,8	2,9	3,9	
Driftkostnadsandel															
(procentandel)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Verksamhetens andel av skatter och gen statsbidrag	94,4	95,9	95,4	96,3	97,5	95,3	96,3	95,8	95,0	95,1	94,7	93,8	97,5	96,7	
Avskrivningarnas andel av skatter och gen statsbidrag	4,8	3,9	4,2	3,5	3,3	3,5	3,7	3,6	3,6	4,1	4,2	3,7	3,7	3,6	
Finansnettots andel av skatter och gen statsbidrag	-0,8	-1,5	-1,1	-1,7	-2,1	0,6	-0,7	-1,2	-1,0	-1,0	-0,7	-1,1	-1,4	-0,9	
Driftkostnadsandel (*)	98,4	98,3	98,5	98,1	98,7	99,4	99,3	98,2	97,6	98,2	98,2	96,4	99,8	99,4	
(*) exkl jämförelsestörande poster															
INKL jämförelsestörande poster								97,1	97,1	95,4	96,5	96,1	97,7	99,6	
Finansnetto	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Belopp (Mkr)	3,4	8,9	6,4	10,6	14,0	-4,5	5,7	8,4	7,4	7,9	5,9	9,0	11,6	7,4	
Finansnettots andel av skatter och gen statsbidrag	-0,8	-1,5	-1,1	-1,7	-2,1	0,6	-0,7	-1,2	-1,0	-1,0	-0,7	-1,1	-1,4	-0,9	
Årets investeringar	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Nettoinvesteringar (Mkr)	14,1	18,1	29,4	20,9	16,5	29,1	23,0	20,5	38,7	53,9	45,0	27,0	49,3	206,7	
Bruttoinvesteringar (Mkr)	19,7	20,5	37,1	25	21,2	34	27,4	24,0	38,9	55,1	48,5	29,8	59,6	220,1	
Nettoinv/avskrivningar (%)	51,5	68,6	116,2	93,7	76,7	121,3	88,5	80,1	147,1	174,7	145,5	89,4	159,1	668,9	
Självfinansieringsgrad av investeringar															
(Mkr)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Kvar av skatteint efter drift	31,0	23,8	27,7	23,7	19,4	32,7	30,9	38,6	41,2	58,0	56,8	53,6	71,6	37,2	
Nettoinvesteringar	14,1	18,1	29,4	20,9	16,5	29,1	23,0	20,5	38,7	53,9	45,0	27,0	49,3	206,7	
Självfinansieringsgrad (%)	219,9	131,5	94,2	113,4	117,6	112,4	134,5	188,3	106,5	107,6	126,2	198,5	145,2	17,9	
Årets resultat	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Årets resultat (Mkr)	8,9	9,9	8,8	12,0	8,9	4,1	5,0	13,0	14,8	14,3	29,0	30,1	51,6	5,6	
Årets resultat/skatteintäkter o generella statsbidrag (%)	1,6	1,7	1,5	1,9	1,4	0,6	0,7	1,8	2,0	1,9	3,7	3,6	6,1	0,6	
Årets resultat/eget kapital (%)	1,9	2,1	1,8	2,5	1,8	0,8	1,0	2,4	2,7	2,5	4,8	4,5	7,7	0,7	
Inflationstakt (%)dec-dec	1,3	0,3	0,9	1,6	3,5	0,9	0,9	2,3	2,3	-0,1	0,1	-0,3	0,1	1,7	
Målsättning (%)	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	0,5	
Målsättning Mkr	7,9	8,3	8,7	9,1	9,5	9,9	10,3	10,7	11,1	11,5	11,9	12,3	12,7	4,5	
Soliditet															
(%)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Soliditet	71,5	70,6	70,3	68,3	64,9	65,1	63,2	63,5	66,4	65,2	66,7	68,6	68,7	59,7	
Soliditet inkl pensionsåtagande	25,0	24,0	23,3	21,3	14,1	14,3	14,9	19,4	17,0	19,6	20,4	25,2	30,3	27,8	
Tillgångsförändring	7,1	3,4	2,4	5,5	5,8	0,6	7,9	3,2	-1,3	8,1	2,5	2,2	7,4	16,3	
Förändring eget kapital	1,9	2,1	1,8	1,9	1,8	0,8	5,0	3,8	3,3	6,1	4,8	5,1	7,7	0,6	
Skuldsättningsgrad															
procent	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Total skuldsättningsgrad	28,5	29,4	29,7	31,7	35,1	34,9	36,8	36,5	33,6	34,8	33,3	31,4	31,3	40,3	
*varav kortfristig del	21,3	21,9	21,9	12,2	20,0	20,4	25,1	24,0	14,4	18,9	17,8	17,8	19,7	21,3	
*varav långfristig del	7,2	7,5	7,8	19,5	15,1	14,5	11,7	12,5	19,2	15,9	15,5	13,6	11,6	19,0	
Total skuldsättningsgrad inkl pensionsåtagande	65,0	66,0	66,7	68,7	85,9	85,7	85,1	79,9	83,0	80,4	79,6	74,8	69,7	72,2	

Årsredovisning 2016

Likviditet ur ett riskperspektiv														
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Likvida medel (Mkr)	93,7	97,4	77,0	60,1	55,8	39	91,8	86,5	54,7	87,0	111,7	105,2	94,7	37,0
Kassalikviditet (%)	72,2	70,5	53,4	45,5	35,8	24,1	43,1	41,2	33,0	49,4	65,7	60,5	45,6	14,2
Betalningsberedskap	45	44	32	26	24	10	22	20	16	31	30	30	30	10
Finansiella nettotillgångar														
Mkr	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Omsättningstillg + finansiella														
anläggningstillg	294,4	320,9	326,0	373,6	430,7	430,2	497,8	505,1	511,2	563,7	571,3	599,8	663,9	658,4
Kort- o långfristiga skulder	185,6	197,8	198,1	221,2	265,0	266,6	298,5	297,0	267,4	313,0	297,4	289,3	308,9	474,8
Netto	108,8	123,1	127,9	152,4	165,7	163,6	199,3	208,1	243,8	249,3	273,9	310,5	355,0	183,6
Finansiella risker														
Genomsnittsränta *	3,0	2,8	2,4	2,8	3,8	5,4	2,2	1,5	3,1	3,0	2,6	2,5	2,5	1,6
Ränteförändring +/- 1% (Mkr)	0,5	0,5	0,5	0,9	1,1	1,0	0,9	0,9	0,9	1,2	1,0	1,0	1	2,2
Utlandslån	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lån med (%)														
Rörlig ränta	70	70	70	96	98	98	98	98	98	33	33	33	33	42
Bunden ränta *	30	30	30	4	2	2	2	2	2	67	67	67	67	58
*(inkl räntesäkringshantering)														
Lån som skall konverteras														
andel inom ett år	96	96	96	100	98	98	98	100	100	34	33	33	66	44
andel inom två år			4				2					33	33	12
andel inom tre år		4				2					33	33		25
andel inom fyra år	4				2					33	33			
andel inom fem år										33				19
Pensionsåtagande														
(Mkr)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Kommunen (före 1998)	284,1	286,2	289,4	314,1	364,3	366,6	377,7	355,3	393,1	392,8	409,6	392,9	378,0	360,8
Gymnasieförbundet (d:o)	27,4	27,2	27,5	28,1	31,9	31,8	31,3	30,0	32,8	32,8	33,4	31,0	30,0	27,3
Garanti HFAB	8,6	8,6	8,4	9,0	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa pensionskulld/garanti	320,1	322,0	325,3	351,2	396,2	398,4	409,0	385,5	425,9	425,6	443,0	423,9	408,0	388,1
inom linjen	9,3	9,3	7,7	9,3	8,7	7,5	6,5	9,7	10,1	11,3	15,2	16,0	18,0	18,7
I balansräkningen	329,4	331,3	333,0	360,5	404,9	405,9	415,5	395,2	436,0	436,9	458,2	439,9	426,0	406,8
Total pensionsskulld/garanti														
Budgetföljsamhet														
Exkl engångsvisa intäkter o kostnader														
(Mkr)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Årets resultat	8,9	9,9	8,8	12,0	8,9	4,1	5,0	13,0	14,9	14,3	15,4	29,6	11,6	4,0
Prognos i delårsbokslut	2,5	2,6	2,2	5,0	7,3	1,3	-1,0	7,1	5,8	14,1	11,2	26,9	8,7	-10
Budgetavvikelse verksamheterna														
Mkr	-4,7	-5,4	1,1	6,0	-4,2	-4,5	-2,5	-3,6	-3,1	-11,0	-18,9	-3,5	-8,8	-14,1
Budgetavvikelse verksamheterna														
procent	-0,8	-0,9	0,2	1,0	-0,6	-0,7	-0,4	-0,5	-0,6	-1,5	-2,4	-0,4	-1,0	-1,6

UPPLYSNING OM PENSIONSFRÖPLIKTELSE OCH PENSIONSMEDEL							
Miljoner kronor	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Skulder/Åtaganden i balansräkningen samt inom linjen							
Avsättning för ålders- garanti/visstidspensioner	13,92	14,35	12,92	12,25	8,30	8,15	7,84
Löneskatt dito	3,38	3,48	3,05	2,97	2,01	1,92	1,83
Åtagande före år 1998, kommunen	290,40	304,25	316,22	329,61	316,10	316,40	285,93
Löneskatt dito	70,80	73,80	76,71	79,96	76,69	76,76	69,37
Åttagande före år 1998, pensionsförbund (vår andel)	22,53	23,34	25,09	26,99	26,36	26,43	23,94
Löneskatt dito	5,46	5,48	5,89	6,55	6,39	6,41	5,81
Summa skulder/Åtaganden i balansräkningen samt inom linjen	406,49	424,70	439,88	458,33	435,85	436,07	394,72
Öronmärka tillgångar värdepapper	379,25	313,14	274,00	264,00	252,00	240,79	227,29
(inkl 50% fondinnehav) exkl fonderna	68,7%	61,2%					
Andel av åttagandet som säkrats mot tillgångar	93,3%	73,7%	62,3%	57,6%	57,8%	55,2%	57,6%

Samhällsekonomisk utveckling

(ur SKL:s cirkulär 17:6, samt oktoberrapporten)

Svensk ekonomi ångar på

Den svenska ekonomin avslutade fjolåret starkt. För helåret 2016 beräknas BNP ha ökat med 3,5 procent. Skottår och ett relativt stort antal arbetsdagar gör att nivån blir extra hög. Justerat för effekterna av en ändrad kalender begränsas tillväxten till 3,2 procent. För i år räknar SKL i med att tillväxten i svensk ekonomi blir fortsatt hög. I kalenderkorrigerade termer beräknas BNP växa med 2,8 procent. Den fortsatt höga produktionstillväxten baseras på att det i år blir bättre fart på exporten och hushållens konsumtionsutgifter. Däremot beräknas investeringar och offentlig konsumtion växa i något långsammare takt.

Den fortsatt positiva utvecklingen i svensk ekonomi innebär att sysselsättningen och skatteunderlaget fortsätter växa i snabb takt. Arbetslösheten pressas tillbaka och når mot slutet av i år ner i en nivå som är jämförbar med de nivåer som rådde föregående högkonjunktur, dvs. strax innan finanskrisens utbrott. Trots ett alltmer ansträngt arbetsmarknadsläge antas löneutvecklingen bli fortsatt dämpad. Inte heller inflationen når några högre tal utan tolv månaderstalen för KPI fortsätter i år hålla sig under 2 procent. Riksbanken antas därmed dröja med att höja styrräntan till i början av nästa år.

Resursutnyttjandet i svensk ekonomi förutsätts stabiliseras på en hög nivå nästa år. Därefter beräknas konjunkurläget normaliseras. Det innebär att BNP, sysselsättning och skatteunderlag utvecklas svagare än under åren innan. Särskilt svag blir utvecklingen 2019 och 2020 i samband med att konjunkurläget gradvis försvagas. BNP beräknas då årligen växa med cirka 1½ procent att jämföra med 2,2 procent 2018 och 3–4 procent åren 2015–2017. Sysselsättningen i form av arbetade timmar beräknas samtidigt inte längre öka. För kommunsektorns del innebär det en väsentligt svagare utveckling av skatteunderlaget än åren innan. Det är också, i reala termer, liktydigt med en svagare utveckling än normalt. Situationen för kommunsektorns del blir särskilt problematisk av att befolkningen och behoven av skola, vård och omsorg samtidigt växer extra snabbt.

Tabell 1. Nyckeltal för den svenska ekonomin

Procentuell förändring om inte annat anges

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
BNP*	3,9	3,2	2,8	2,2	1,6	1,5
Sysselsättning, timmar*	1,0	1,9	1,5	0,3	0,0	0,0
Relativ arbetslöshet, nivå	7,4	6,9	6,5	6,4	6,5	6,7
Timlön, nationalräkenskaperna	3,2	2,3	3,0	3,1	3,4	3,4
Timlön, konjunkurlönestatistiken	2,4	2,6	2,9	3,1	3,4	3,4
Konsumentpris, KPIF-KS	0,6	1,3	1,7	1,9	2,0	2,0
Konsumentpris, KPI	0,0	1,0	1,6	2,3	2,7	2,8
Realt skatteunderlag	2,1	2,3	2,0	0,8	0,4	0,5
Befolkning	1,1	1,2	1,3	1,2	1,1	1,1

*Kalenderkorrigerad utveckling.

Skatteunderlagstillväxten växlar ner nästa år

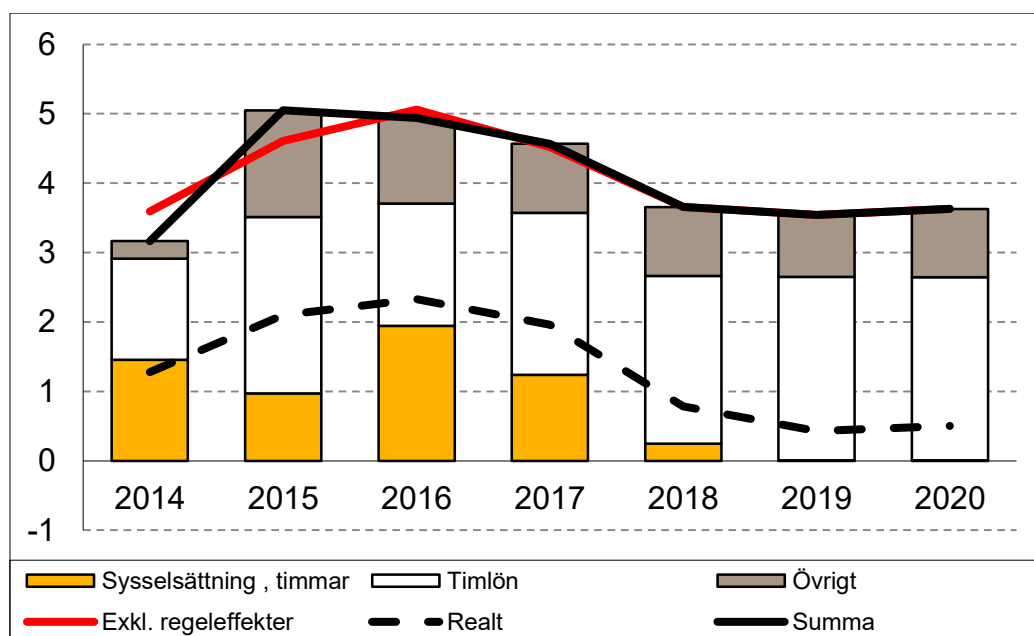
Skatteunderlagsprognosen är baserad på den samhällsekonomiska bild som sammanfattas ovan.

Den starka tillväxten av skatteunderlaget vi såg år 2015 väntas fortsätta i nästan lika snabb takt 2016 och 2017 (diagram 1). År 2016 ökade antalet arbetade timmar dubbelt så mycket som 2015 men lönesumman tilltog bara marginellt mer. Samtidigt ökade inkomsterna av sociala ersättningar endast svagt och grundavdragen steg mer än året innan. Den sammantagna effekten är en liten nedgång i skatteunderlagstillväxten.

År 2017 avtar skatteunderlagets ökning ytterligare något. Det hänger ihop med att sysselsättningsutvecklingen dämpas samt minskade utbetalningar av sjukpenning och arbetslöshetsersättningar.

Diagram 1. Skatteunderlagstillväxt och bidrag från vissa komponenter

Procent respektive procentenheter

Källa: Skatteverket och SKL.

Från och med 2018 växlar skatteunderlagets ökning ner till en nivå under den genomsnittliga sedan millennieskiftet. Det beror framförallt på att den långa perioden med sysselsättningsökning upphör när konjunkturtoppen passeras.

Förändring jämfört med SKL:s prognos från december 2016

Jämfört med den prognos vi presenterade i december (cirkulär 16:65) är skatteunderlagets ökningstakt uppreviderad de tre första åren i perioden och nedreviderad under den senare delen. Ändringarna förklaras av att sysselsättningsuppgången blev starkare under slutet av 2016 än enligt vår tidigare bedömning. Även under 2017 förutser vi nu lite större ökning av sysselsättningen än den som låg till grund för decemberprognosen. Men vi har inte ändrat uppfattning om sysselsättningsnivån vid utgången av år 2020, vilket innebär mindre ökningstal i slutet av perioden.

Jämförelse med regeringens och ESV:s prognos

Ekonomistyrningsverkets (ESV) prognos visar större ökning av skatteunderlaget än SKL:s samtliga år utom 2017. Skillnaden avseende 2016 beror på att pensionsinkomsterna blir större och grundavdragen mindre enligt ESV:s bedömning än enligt SKL:s. För år 2017 prognostiserar SKL större skatteunderlagstillväxt än ESV. Förklaringen är olika uppfattning om sysselsättningsutvecklingen, där SKL förutser högre ökningstakt för arbetade timmar än ESV.

Huvudförklaringen till den snabbare ökningen i ESV-prognosen 2018–2020 är att ESV utgår från en snabbare tillväxt av lönesumman. Arbetade timmar tilltar klart mer enligt ESV:s än SKL:s prognos alla tre åren. De båda sista åren räknar ESV även med större löneökningar.

Tabell 2. Olika skatteunderlagsprognoser

Procentuell förändring

	2016	2017	2018	2019	2020	2016–2020
SKL feb	4,9	4,6	3,7	3,5	3,6	22,0
ESV nov/dec	5,1	4,4	4,2	3,9	3,9	23,4
SKL dec	4,8	4,4	3,6	3,5	3,8	21,9
Reg, sep	5,0	5,2	4,2	4,2	4,1	24,9

Källa: Ekonomistyrningsverket, Regeringen, SKL.

Den mest positiva skatteunderlagsprognosen är den som presenterades i regeringens budgetproposition i höstas. Den enskilt viktigaste förklaringen är att regeringens bedömning förutsätter större ökning av arbetade timmar än både SKL:s och ESV:s. Regeringen utgår också från löneökningar i samma storleksordning som de ESV räknar med, vilket bidrar till en snabb ökning av pensionsinkomsterna.

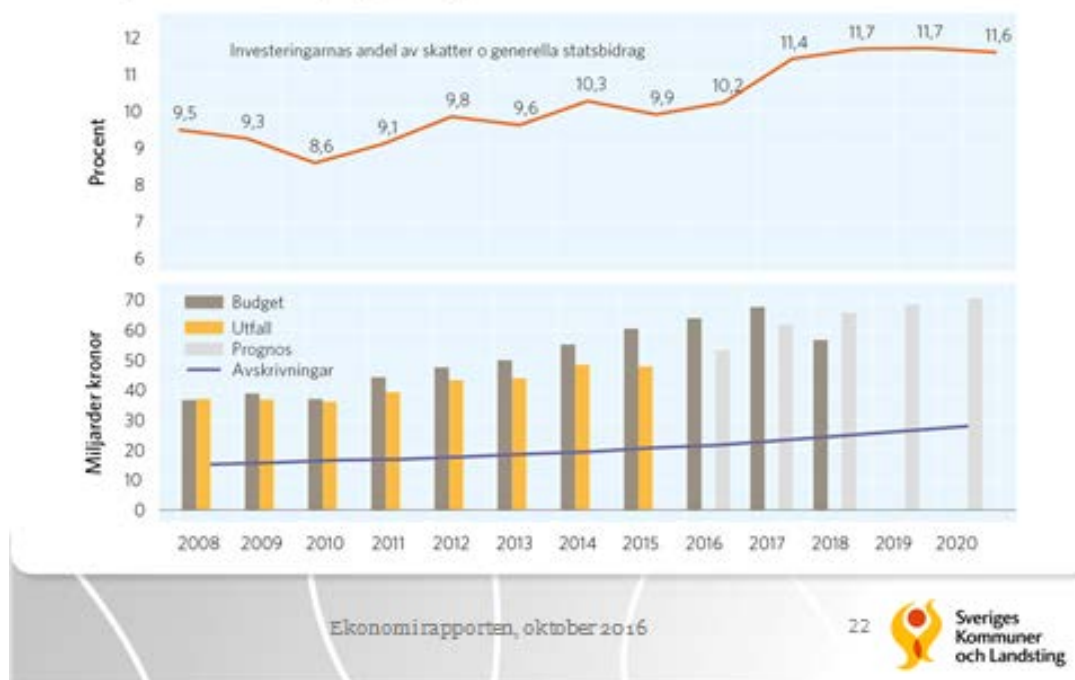
1 • Utveckling av kostnader och skatteunderlag Förändring per år i fasta priser, procent

Vår volymökning ligger över riksnittet (mer än 1 procent årligen för åren 2015-2019). Detta innebär för vår del att resultatnivån sjunker mot noll.

Intäkter och kostnader	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
(procentuell förändring)																	
Nettokostnadsutveckling	5,0	8,1	3,9	4,1	4,2	3,5	3,0	1,5	3,2	3,3	5,3	3,5	7,1	4,7	4,3	6,3	4,1
Skatte- o statsbidragsutveckling	2,7	6,4	4,4	3,9	4,6	5,1	1,6	2,3	3,1	3,1	4,5	3,8	2,9	3,9	3,6	4,4	2,4

21 • Kommunernas investeringar och avskrivningar Miljardkronor, löpande priser

Vår investeringsverksamhet i förhållande till skatter och generella statsbidrag ser ut på nedanstående sätt

	2016	2017	2018	2019	snitt 16-19
År	2016	2017	2018	2019	16-19
Andel	21%	23%	6%	6%	14%

Vår investeringsverksamhet är alltså på en väsentligt högre nivå 2016 och 2017, för åren 2018-2020 beräknas för närvarande att nivån även för dessa år kommer att ligga på en nivå över genomsnittet (i förhållande till skatter och statsbidrag).

Kommunfullmäktigemålen, verksamhet och ekonomi

Inledning

Kommunfullmäktige har antagit mål för perioden 2016-2019. Uppföljningen av dessa (måluppfyllelsen) ska bedömas enligt färgskalan röd-gul-grön. Alla nämnder har antagit nämndspecifika mål, indikatorer, nyckeltal samt bedömningsgrunder för måluppfyllelsen under 2016. Detta är den första samlade uppföljningen för denna period. Det saknas dock ett flertal mätvärden för att kunna göra samlade bedömningar på samtliga mål, vilket framgår av kommentarsfälten nedan. Där mätvärden saknas är det ibland kopplat till att basvärdet är 2016 där bedömning ska göras utifrån utveckling över tid, i andra fall saknas mätetal för att bedöma måluppfyllelsen. Arbetet fortsätter med att utveckla metoder för detta

Kommunfullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning

Målområde	Mål	Utfall	Trend	Kommentar
God ekonomisk hushållning	Soliditeten ska överstiga 60 %. Soliditeten inkl totala pensionsåtagandet ska överstiga 18 %		-	Soliditeten uppgår till 59,6% respektive 27,7%
God ekonomisk hushållning	Kommunen ska genom sina placeringar gynna ekologisk och social hållbarhet och ska inte placera i bolag verksamma inom vapen, tobak, alkohol, pornografi och fossilenergi		-	I pensionsportföljen finns värdepapper som indirekt innehåller bolag som verkar inom fossilenergi.
God ekonomisk hushållning	Årets resultat skall överstiga 0,5 % av skatteintäkter och statsbidrag (enligt balanskravet) samt mätt över mandatperioden 1,0 %. Ett positivt finansnetto eftersträvas		-	Årets resultat är 0,6 % och finansnettot uppgår till +7,4 Mkr.
God ekonomisk hushållning	Verksamheternas nettokostnader får förbruka högst 99,5 % av skatteintäkter och statsbidrag		-	Bokslutet uppvisar att verksamheterna förbrukar 100 %.
God ekonomisk hushållning	Högst 40 % av skattekollektivets investeringar ska vara lånefinansierade. Avgiftskollektivets investeringar (vatten, avlopp samt stadsnät) får fullt ut lånefinansierats		-	Bokslutet visar en lånefinansieringen om 63%

Sammanfattningsvis signalerar flertalet mål för närvarande rött/gult trots lägre målsättning än i föregående målperiod. Mot nu liggande Mål och Budget 2016/2017 – 2019 uppvisas god överensstämmelse men beaktande av framförallt stora investeringsbehov framöver finns behov av att få upp resultatnivån.

Kommunfullmäktiges gemensamma ekonomiska mål

Målområde	Mål	Utfall	Trend	Kommentar
Ekonomiska mål	Energianvändningen i kommunen ska minska med 4 % per år		-	Minskningen 2016 blev 0,3 %
Ekonomiska mål	Kommunens upphandlingar och inköp är effektiva, ändamålsenliga och tar ekologisk och social hänsyn samt stimulerar det lokala näringslivet.	-	-	Mätning saknas
Ekonomiska mål	Effektiv lokalanvändning och lokalplanering för de kommunala verksamheterna i kommunala lokaler.		-	Mängd moduler är oförändrad men antalet tomma m ² minskar.
Ekonomiska mål	Investeringar som återbetalar sig genomförs.		-	
Ekonomiska mål	Den externa finansieringen genom bidrag ska öka (EU, projektmedel osv)		-	
Ekonomiska mål	Långsiktigt underhåll av fasta tillgångar säkerställs	-	-	Arbete pågår med att ta fram en underhållsplan.

Kommunfullmäktiges prioriterade mål 2016-2019

Målområde	Mål	Utfall	Trend	Kommentar
Enkelt och nära	Kommunen är en attraktiv plats att bo, leva och verka i. Antalet bostäder ökar.		-	Befolkningsutvecklingen uppnås. Antal bostäder ökar inte i takt med befolkningen. Saknas mätvärden på vissa indikatorer.
Nytänkande och kreativt	Hallstahammars kommun ska ha hög tillgänglighet och service där den moderna teknikens möjligheter används.		-	Mittenskiktet av landets kommuner i servicemätning KKIK.
Nytänkande och kreativt	Ett varierat näringsliv och ett bra företagsklimat i kommunen skapar fler och nya arbetstillfällen.	-	-	Ingen helhetsbedömning görs. Saknas mätvärden.
Ansvar och engagemang	Hallstahammars kommun är ett samhälle där människors olikheter bidrar till en mångfald och ses som en styrka. Vi arbetar aktivt för ökad folkhälsa.		-	Saknas värden på vissa indikatorer, låga värden avseende hälsa och upplevd trygghet.
Ansvar och engagemang	Hallstahammars kommun ska stimulera utvecklingen för att uppnå den nationella målsättningen om fossilfritt Sverige till 2030. Hallstahammars kommuns verksamheter ska vara fossilfria 2019. Ekologisk hållbarhet genomsyrar alla verksamheter. Grönområden, biologisk mångfald och naturreservat ska öka.	-	-	Ingen helhetsbedömning görs i nuläget. Saknas mätvärden.
Ansvar och engagemang	I Hallstahammars kommun har kvinnor och män lika möjligheter att forma samhället och sina egna liv.		-	Stor utmaning, arbetet igång i vissa delar.
Ansvar och engagemang	Hallstahammars kommun ska vara en attraktiv och jämställd arbetsgivare där de anställda är friska, glada och engagerade.	-	-	Ingen helhetsbedömning görs. Saknas mätvärden på flertalet indikatorer.

För utförligare beskrivning se bilaga KF mål och nyckeltalstabell_2016_170227.docx

Kommunens Kvalitet i Korthet 2016

Hallstahammars kommuns resultat i Kommunens Kvalitet i Korthet 2016 redovisas i grönt, gult och rött utifrån hur vi står oss jämfört mot övriga deltagande kommuner:

Topp 25 % Mitten 50 % Botten 25 %

Totalt deltog cirka 250 kommuner i mätningen 2016. Antalet som vi jämför oss mot kan variera något mellan de olika nyckeltalen beroende av om uppgifter finns för samtliga kommuner. I vissa fall saknas även nya värden på grund av att mätningar inte har genomförts, vilket anges med ”Inget nytt”. Vi redovisar även om vi har förbättrat oss mot oss själva från föregående år genom att ange pilar i grönt, gult och rött, samt könsuppdelat där det är möjligt:

↑	Bättre än föregående år	♀	Kvinna
↔	Lika mot föregående år	♂	Man
↓	Sämre än föregående år		

Tillgänglighet

2014 2015 2016

Andel av medborgarna som skickar in en enkel fråga via e-post och får svar inom två arbetsdagar	Total	87	72	78	↑
Andel av medborgarna som via telefon får kontakt med en handläggare för att få svar på en enkel fråga	Total	17	31	65	↑
Andel av medborgarna som upplever ett gott bemötande när de ställt en enkel fråga via telefon	Total	100	100	83	
Antal timmar/vecka som huvudbiblioteket i kommunen har öppet utöver tiden 08–17 på vardagar	Total	7	13	7	↓
Antal timmar/vecka som simhallen i kommunen har öppet utöver tiden 08–17 på vardagar	Total	16	13	19	↑
Antal timmar/vecka som återvinningscentralen har öppet utöver tiden 08-17 på vardagar	Total	14	14	17	↔
Andel av de som erbjudits plats inom förskoleverksamheten som får plats på önskat placeringsdatum	Total	74	79	88	↑
	♀			92	
	♂			85	
Väntetid för dem som inte fått plats för sitt barn inom förskoleverksamheten på önskat placeringsdatum	Total	42	17	21	↓
	♀			8	
	♂			27	

Väntetiden i snitt för att få plats på ett äldreboende från ansökan till erbjudet inflyttningsdatum	Total	116	122	178	↓
	♀		130	189	
	♂		93	152	
Handläggningstiden i snitt för att få ekonomiskt bistånd (från första kontakt till beslut)	Total	23	20	16	↑
	♀		22	16	
	♂		18	16	

Kommentar tillgänglighet

Vi placerar oss i det nedre skiktet bland deltagande kommuner på fyra av tio nyckeltal. Rejäl förbättring i tillgänglighet via telefon, samt fortsatt mycket bra resultat på bemötandet. Tillgänglighet inom förskolan nu inom toppskiktet av landets kommuner. De främsta framgångsfaktorerna inom detta område ligger ofta i att utveckla de interna processerna och rutinerna.

Trygghet

2014 2015 2016

Hur trygga medborgarna känner sig i kommunen	Total	51 (2013)	Inget nytt	44	↓
	♀			41	
	♂			47	
Antal olika vårdare som besöker en hemtjänsttagare under 14 dagar	Total	11	18	19	↓
	♀		18	19	
	♂		18	19	
Antal barn per personal i kommunens förskolor (planerad närvaro)	Total	5,1	5,0	Inget nytt	

Kommentar trygghet

Fortsatt hög personaltäthet inom förskolan. Upplevda tryggheten minskar och där finns även en tydlig skillnad mellan könen. Fortsatt ökning av personalkontinuiteten inom hemtjänsten, vilket är viktigt att bevaka framåt. Det är en viktig trygghetsaspekt för brukare.

Delaktighet och information

2014 2015 2016

Hur god kommunens webbinformation är till medborgarna – Informationsindex	Total	71	75	75	
Hur väl medborgarna upplever att de har inflytande över kommunens verksamhet – Nöjd-Inflytande-Index	Total	43 (2013)	Inget nytt	45	↑
	♀			48	
	♂			41	
Valdeltagande i senaste kommunvalet	Total	80,6	Inget nytt	Inget nytt	

Kommentar delaktighet och information

Förbättring av resultaten avseende hur medborgarna upplever att de har inflytande över verksamheten, dock relativt stor skillnad mellan könen, där män är mer missnöjda.

Effektivitet

2014 2015 2016

Elever i åk 3 som klarat alla delprov för ämnesproven i Sv, Sv2 och Ma	Total	72	50	64	↑
	♀	74	56	65	
	♂	70	42	63	
Elever i åk 6 med lägst betyget E i alla ämnen (som eleven läser)	Total	64,9	66,9	65,9	↓
	♀	74,3	75,3	69,9	
	♂	55,4	59	61,7	
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram på gymnasiet	Total	84,4	78,4	76,8	↓
	♀	88	83,8	82,8	
	♂	81,5	73,2	70,1	
Elevers syn på skolan och undervisningen i åk 8	Total	77	71	73	↑
	♀	76	69	74	
	♂	80	73	74	
Kostnad per betygspoäng i åk 9	Total	354	386	372	↓

Andel gymnasieelever boende i kommunen som fullföljer gymnasiet inom 4 år (inkl IM)	Total	Inget värde	74,3	67,9	↓
	♀		78,1	75	
	♂		70,3	57,9	
Kostnaden för gymnasieskolan i förhållande till andel som inte fullföljer gymnasiet (kr/elev)	Total	116 511	118 964		
Hur nöjda brukarna är med sitt särskilda boende, andel mycket eller ganska nöjda	Total	84	88	80	↓
	♀	82	91	85	
	♂	92	80	70	
Kvalitetsaspekter inom särskilt boende, andel av maxpoäng	Total	84	75	83	↑
Hur nöjda hemtjänsttagarna är med den hemtjänst de erhåller, andel mycket eller ganska nöjda	Total	91	89	91	↑
	♀	95	89	89	
	♂	85	88	93	
Omsorgs- och serviceutbud inom hemtjänsten, andel av maxpoäng	Total	79	70	76	↑
Kvalitetsaspekter LSS grupp- och serviceboende, andel av maxpoäng	Total	90	86	90	↑
Andel ungdomar 13-20 år som inte återaktualiserats inom socialtjänsten inom ett år efter avslutad insats	Total	100	95	75	

Kommentar effektivitet

Nedre delen av riket på flertalet skolmått. Relativt stora skillnader mellan könen på åk 6 och åk 9. Andelen som fullföljer gymnasiet går vi tillbaka men befinner oss fortfarande i mittenskiptet av landets kommuner, dock stor skillnad mellan könen där män i betydligt lägre utsträckning fullföljer gymnasiet inom fyra år. Överlag fortsatt bra resultat inom området vård och omsorg. Stora skillnader mellan könen på nöjdhet särskilt boende, vilket drar ned helhetsbetyget.

Kommunen som samhällsutvecklare

2014 2015 2016

Andel av kommunens invånare 20-64 år som förvärvsarbetar	Total	75,7	77,2		↑
	♀	73,6	74,8		
	♂	77,8	79,5		
Invånare som någon gång under året erhållit ekonomiskt bistånd	Total	5,3	5,6		↓
Sjukpenningstalet bland kommunens invånare, antal dagar/registrerad	Total	10,1	12,6		↓
	♀	12,8	16,8		
	♂	7,6	8,6		
Antal nya företag som startats i kommunen per 1000 invånare	Total	5,0	4,6	5,0	↑
Företagarnas sammanfattande omdöme om servicen i kommunen, NKI-totalt	Total	68			
Hushållsavfall som återvinns genom materialåtervinning (inkl biologisk behandling)	Total	32	40	43	↑
Andel miljöbilar av totala antalet bilar inom kommunorganisationen	Total	30,5	36,4	32,7	↓
Andel inköpta ekologiska livsmedel i kommunala verksamheter	Total	13	17	28	↑
Hur väl medborgarna upplever att kommunen är en attraktiv plats att leva och bo i, Nöjd-region-Index	Total	60 (2013)		59	↓
	♀			57	
	♂			62	

Kommentar samhällsutveckling

Generellt tillhör vi mittenskiktet bland deltagande kommuner. En positiv utveckling mot föregående år kan ses på 4 av 8 nyckeltal inom området. Fortsatt positiv utveckling på miljömått, rejäl ökning av andel ekologiska livsmedel, samt över medelvärdet för riket på återvunnet hushållsavfall.

Miljöredovisning

Inledning

Kommunerna har uppgifter som har stor betydelse för att vi ska få en bättre miljö lokalt, nationellt och globalt. Hallstahammars kommun arbetar för att uppnå de nationella miljömålen dels genom sitt ansvar för samhällsplanering, sitt myndighetsarbete men också genom direkta åtgärder i den egna verksamheten.

Övergripande kommunala beslut, framför allt i samhällsplaneringen, ger ramar och underlag för miljöarbetet på lokal nivå.

Så här arbetar vi med miljöfrågor i Hallstahammars kommun

Kommunledningen arbetar med samordning och styrning av kommunens verksamhet. Detta innebär bland annat ansvar för att verksamheten är effektivt organiserad och att de kommungemensamma mål och strategier som finns styr verksamheten. Prioritering av övergripande och strategiskt miljöarbete sker på den här nivån. Kommunens satsning på miljöarbete och utveckling av naturvärden har stärkts genom ett antal formulerade mål. Sedan den 1 december 2016 finns också en miljöstrategisk tjänst inrättad vars uppgifter kommer att vara utveckling av kommunens gröna värden och att organisera och driva processer som miljöledning m.m.

Tekniska förvaltningen ansvarar för till exempel förvaltning av kommunala byggnader, vattenförsörjning, avlopp, renhållning, planfrågor, gatu- och väghållning, trafikplanering med mera. Lokalt sett är tekniska förvaltningen betydande aktörer i praktiskt miljöhanseende.

Bygg och miljöförvaltningen har uppsyn och utövar myndighetsutövning över hela bygg- och miljöområdet och har det som ett av de primära uppdragen. Bygg och miljöförvaltningen bistår kommunstyrelsen, men även andra förvaltningar med internt stöd i miljö och hållbarhetsfrågor.

Miljöarbetet i kommunens skolor och förskolor

I kommunens skolverksamhet arbetar man med miljöfrågor integrerat i olika ämnen i undervisningen. Det finns uttalat mål att kommunens skolor ska klara kriterierna för Grön Flagg. Detta administreras av Stiftelsen Håll Sverige Rent och är en internationell certifiering. Detta arbete går bra då alla 9 förskolor har fått utmärkelsen. Tunboskolan har fått sin handlingsplan godkänd och arbetar vidare med att få utmärkelsen.

Samtliga förskolekök och skolkök har vägt hur mycket matsvinn (kg) som uppstår i samband med att barn/elever och vuxna skrapar av matrester från sina tallrikar efter avslutad lunchmåltid. I skolköken blev resultatet 23 gram per person. I förskoleköken blev resultatet 19 gram per person från tallrik. Från serveringskarotter efter avslutad lunchmåltid blev resultatet 27 gram person. Totalt slängdes 46 gram matrester per person i förskolor. Enligt livsmedelsverket och Naturvårdsverket så är "ett normalt tallriksvinn" ca 10 % av en normal portionsstorlek, alltså ca, 25-30 gram per grundskoleelev. För mindre förskolebarn blir förstås den siffran något mindre i och med att de äter mindre portioner

Miljötillsyn

Miljötillsynen enligt miljöbalken sköts av bygg och miljöförvaltningen. Bestämmelserna i miljöbalken syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. Grundläggande i det uppdraget är tillsyn över verksamheter genom bland annat föranmälda och oanmälda inspektioner, granskning av miljörapporter och verksamhetens egenkontroll. Ärendetyper som särskilt kan nämnas från 2016 var störande buller från

industri, bekämpningsmedelskontroll, förorenade områden vid exploatering, inomhusmiljö t ex vårdlokaler, livsmedelskontroll av ”faror i verksamheten”.

Miljöeffektiva transporter

Vägtrafiken utgör ett av de större miljöproblemen i Sverige och så även i Hallstahammar. Kommunen verkar för bättre infrastruktur, bl.a. ny sträckning på väg 252, cykelvägar mellan tätorter. Byggandet av ny länsväg 252 pågår nu och ska vara färdigbyggd under 2017. Kollektivtrafiken är mycket väl utbyggd med täta avgångar i buss- och tågtrafik under rusningstid. Brukslinjen med avgiftsfria resor rullar fortsatt på. Hallstahammars kommun har en resepolicy som gäller vid tjänsteresor, benämnd ”Miljö- och trafiksäker resepolicy”. Det finns också en väl utnyttjad tjänstebilpool, med bland annat en elbil.

Energieffektivisering av fastigheter

Utsläppen av koldioxid från bostäder och service har minskat nästan varje år sedan år 1990. Kommunen satsar fortsatt på omställning av fastigheternas uppvärmningssystem enligt en fastställd handlingsplan i energieffektiviseringsprogrammet.

I energi- och klimatplanen som håller på att tas fram kommer nya mål att tas för effektivisering av energianvändning i kommunala fastigheter. Planen omfattar även definiering av klimat anpassningsåtgärder i syfte att minimera skadeverkningar från händelser orsakade av klimatförändringar. Vid nyproduktion ska miljöanpassade alternativ studeras så långt det är ekonomiskt och tekniskt rimligt. Befintligt fastighetsbestånd kommer också att vara föremål för åtgärder.

Nu moderniseras gatubelysningen successivt genom byte görs från kvicksilver eller lågtrycks-natrium till LED-lampor. LED-lamporna är ett miljövänligt alternativ både sett till material, livslängd och elförbrukning.

Infrastruktur

Ledningsnätet för spill- och dagvatten genomgår löpande renovering. Syftet är att säkerställa leverans av dricksvatten med hög kvalitet till kommuninvånarna samt att minska läckaget av avloppsvatten så att miljöbelastningen minskar. Avloppsreningsverket är moderniserat för att bland annat kunna minska utsläppen av kväve och fosfor till Mälaren och Östersjön. Kväve som i för stor mängd övergöder haven och orsakar kraftig algblooming. Satsningar på att bygga dagvattenmagasin pågår för att mildra effekterna av häftiga regn. Häftiga regn som tycks öka i frekvens som en följd av klimatförändringar. Nederbörd och dagvatten är några bland flera viktiga framtidsfrågor att ta hänsyn till vid planläggning av nya bostadsområden.

Avfall och renhållning

Hallstahammars kommun är genom kommunförbundet VAFAB Miljö delaktiga i biogasanläggningen Växtkraft. Biogasen där framställs ur bland annat hushållsavfallet från de bruna tunnorna. Biogasen renas till fordonbränsle och används i huvudsak inom Västerås med omnejd än så länge. Västmanlands Lokaltrafik är en av de större kunderna och expressbussen mellan Hallstahammars kommun till Västerås går på denna biogas. Kommunen producerar biogas på reningsverket vilket används internt för uppvärmning. Denna gas fås vid rötning av slammet och är ett förnämligt bränsle.

Farligt avfall är miljömässigt en viktig avfallstyp att samla in, så att det så långt som möjligt inte hamnar okontrollerat i vår miljö. I Västmanland är hushållen duktiga på att samla in farligt avfall,

vilket syns då Återbruken redovisar volymer. Hallstahammar har i flera år visat goda siffror i det avseendet.

Förorenade områden

Tekniska förvaltningen och bygg och miljöförvaltningen arbetar med undersökning och sanering av förorenade områden. Här kan nämnas några exempel. Gamla kemtvätten vid Knektbacken undersöks avseende klorerade lösningsmedel inför planläggning av nya bostäder på området. Utredningen är framme i saneringskedje och statliga medel har sökts för sanering som möjliggör bostadsbyggande. Cementgjuteritomten med omgivande mark är också undersökt för att bostäder ska kunna byggas. Kostnaden ska om möjligt i första hand belasta den som förorenat, i andra hand fastighetsägaren eller staten. Men vid en exploatering blir det som regel markägare och exploatör som tar kostnaden, i synnerhet om föroreningarna är från äldre verksamheter. Marken vid f.d. Kolbäck's Värmebehandling (förskolan Koltrasten) har under 2016 sanerats för att möjliggöra bostadsbyggande etc.

Naturvård

Utvecklingen av kommunens naturvärden samordnas numera av den nyinrättade tjänsten miljöstrateg. Några av uppdragen omfattar inrättande av naturreservat vid Valstasjön, fortsatt utveckling av Sörkvärnsforsens naturreservat, fortsatt arbete med fiskvägar i Kolbäck'sån m.m. LONA-bidrag är sökt för Valstasjöprojektet och beslut om naturreservat är beräknat till utgången av 2018. Vid Sörkvärnsforsen planeras för ytterligare åtgärder som tillgängliggör området för besökare. Bland annat finns idéer om ytterligare en bro från Pliggholmen, grillplatsen restaureras och upplevelseplatsen vid Sörkvärnstomten färdigställs. Beträffande Kolbäck'såns nedre lopp har ett projekt initierats tillsammans med Länsstyrelsen och Mälarenergi AB, för att gemensamt titta på hur fiskvägar kan skapas och strandmiljöer utvecklas.

Miljöstrategen deltar också övergripande i samhällsplaneringen för att på ett naturligt sätt integrera naturvårdsarbetet i kommunens utvecklingsarbete. Några fleråriga projekt är igång. Ett som har kommit långt är utveckling av Sörkvärnsforsens naturreservat, pärlan mitt i byn, där bland annat gångbro i norra delen och utsiktsplats i södra delen är färdigställda. Ett annat är biotopvård och studie av möjliga fiskvandringar i Kolbäck'sån. Vid Mölntorp har man kommit längst i praktiken då Mälarenergi påbörjat åtgärder vid kraftverket i samband med turbinbyten. Vidare bör framhållas att den kommunägda tätortsnära skogen vårdas aktivt med naturvårdshänsyn i enlighet med en relativt "grön skogsbruksplan".

Det största projektet, ett EU-finansierat mångmiljonprojekt som rör flera Mälarkommuner, fortgår och handlar om att utveckla Mälarens skärgårdsnatur.

Kommunövergripande utvecklingsområden 2016

Befolkningsutveckling

Per första november 2016 uppvisar befolkningssiffrorna 15 861, (+196 på ett år) 61 personer över nu gällande befolkningsantagande (som styr skatte- och statsbidragsprognosen). Befolkningsläget per 31 december uppvisar 15 843 personer. En ökning sedan 1 januari om 198 personer. Antalet födda uppgår till 171 och antalet avlidna till 156, det vill säga ett födelseöverskott om 15 personer. Flyttnettot uppgår till +184 personer (1102 inflyttade och 918 utflyttade). Av de inflyttande kommer 609 från länet, 346 från övriga landet och 147 från utlandet. Mer än hälften kommer alltså från länet och 85 procent från länet och riket.

Befolkningsläget är bättre än prognos (prognos 1 nov 2016 15 800). Förutsättningarna för fortsatt befolkningstillväxt måste anses som goda. Befolkningsprognosen framöver bygger på folkökning som till 2/3 består av förskole och skolbarn, vilket bör beaktas i BUN:s budgetram (tidigare antagande 50 %). Förutsättningarna för en fortsatt befolkningstillväxt måste anses som mycket goda OM vi lyckas med bostadsplaneringen. Just nu ser det ut som om flera externa aktörer visar intresse för att bygga i vår kommun. Planberedskapen, med nya detaljplaner på gång och nya exploateringsområden borgar för att vi skapar goda betingelser för fortsatt folkökning.

Vår befolkningsprognos bygger på de senaste tre årens utveckling beträffande såväl flyttmönster som födda/döda. Vår utmaning för att klara detta är framförallt att det måste byggas bostäder, det är ju ”fullt idag”. Fram till 2019/20 finns ett behov av minst 300 nya bostäder och sett över tre år till ytterligare 400 bostäder. Om vi lyckats tillsammans med övriga aktörer att tillskapa 700 bostäder borgar det för en folkökning fram till 2024/25 om mellan 1200 och 1500 personer eller kring 180-200 per år. En befolkning 2024/2025 kring 17 200 till 17500 personer är en fullt realistiskt målsättning.

Flyktingströmmar

Under 2015 nådde flyktingmottagandet i Sverige nivåer som saknar motstycke i modern tid både ur ett europeiskt och svenskt perspektiv. Totalt ansökte drygt 162 000 människor asyl i Sverige under 2015, varav merparten bara under månaderna augusti-december 2015. Av dessa var cirka 33 000 ensamkommande barn. Utvecklingen har nått en dimension som ställer helt andra krav än tidigare både på EU-samarbetet och enskilda länders förmåga att hantera den stora ökningen av människor på flykt.

Arbetet med att ta emot i första hand ensamkommande barn och ungdomar kommer även framöver att vara ett område som prioriteras.

Från och med årsskiftet 2015/2016 gick arbetet gått in i en ny fas där en långsiktig planering läggs fast och ska hanteras 2017 och framåt. På nationell nivå sätter man in olika åtgärder för att till viss del parera utvecklingen. Oavsett hur nivåerna av asylsökande till Sverige ser ut fortsättningsvis, innebär åren 2015 och framåt ett helt nytt normalläge för integrationen, behovet av bostäder och kommunal service.

Prognosen har skrivits ner av Migrationsverket under 2016 men verket påpekar att det fortfarande finns en stor osäkerhet i prognoserna. (Se nedan)

Ett intensivt arbete har pågått under perioden och kommer att fortsätta. Planeringen för nyanlända och ensamkommande barn genomförs i två perspektiv, på kort sikt med ett bra mottagande och på längre sikt med en effektiv integration. Planeringen kommer att utmynna i ett integrationsprogram för att säkerställa en så snabb och effektiv integration som möjligt. Dessutom finns numera ett

bostadsförsörjningsprogram för att säkerställa att det finns bostäder för nuvarande kommuninvånare, nyinflyttade och nyanlända. (se nedan)

Ensamkommande barn

Under hösten 2015 har Hallstahammars kommun arbetat intensivt med att upprätthålla sitt ansvar för mottagandet av ensamkommande barn. Under året har 105 barn/ungdomar kommit till kommunen. Det ska jämföras med det avtal vi vid ingången av 2015 hade med länsstyrelsen om 27 barn.

För 2016 utökades avtalet med länsstyrelsen och Migrationsverket till c:a 120 ensamkommande barn. Under 2015 och 2016 har i stort sett hela kommunförvaltningen arbetat hårt med att få fram olika lösningar på lokaler för främst HVB hem.

Efter ett intensivt arbete fanns en plan för nya lokaler avseende HVB hem som verkställdes succesivt. Det är prefabricerade hus och där tanken var att de inledningsvis skulle användas för de ensamkommande barnen. När behovet minskade kan de relativt lätt ställas om till vanliga hyreslägenheter.

Under 2016 har de nedskrivna prognoserna slagit igen vilket innebär att de planerade prefabricerade huset i Kolbäck har ställts om till att redan från början utgöra vanliga bostäder. Även hus nr 2 på Eldsbodavägen finns det planer på att redan från början hyra ut som vanliga bostäder. Tanken är att Hallstahem inledningsvis får i uppdrag att, på uppdrag av kommunen, hyra ut lägenheterna. Planering för detta pågår och kommer att verkställas under 2017.

Nyanlända vuxna och familjer

Från och med årsskiftet 2015/2016 gick arbetet in i en ny fas för att lägga fast en långsiktig planering även nyanlända vuxna och familjer. Enligt prognosen ska Hallstahammar ta emot 32 på avtal inklusive kvotflyktingar som ska jämföras med 30 de senaste åren. Till dessa 32 tillkommer de flyktingar som bosätter sig i kommunen på eget initiativ, så kallade EBO:s. Kommunen har ingen skyldighet att ordna bostäder för dessa personer men även EBO:s har rätt till kommunal service.

Nya bostäder

En av de kanske största utmaningarna den nästaste tiden för att även framdeles få önskad befolkningstillväxt är att kommunen på olika sätt kan stimulera till byggande av fler bostäder.

Området är ytterst angeläget om kommunens mål med 75 nya invånare ska kunna förverkligas även de kommande åren

Bostadsförsörjningsprogram

I september 2016 antog kommunfullmäktige ett bostadsförsörjningsprogram eftersom behovet av bostäder är stort om kommunens mål ska förverkligas. Av programmet framgår att behovet de närmaste åren uppgår till c:a 300 nya bostäder. Det fanns från och med hösten 2016 möjlighet för kommunen att söka så kallad byggbonus för nya bostäder. Kommunen ansökte och fick en byggbonus för 175 nya boenden 7,3 mkr. Under början av 2017 har kommunen även fått 18,8 mkr i stöd för det särskilda äldreboendet varav 17,1 är för fastigheten och 1,7 avser personal.

Hallstahems nybyggnation

Hallstahems nybyggnation av tre hus med totalt 36 lägenheter var inflyttningsklara i augusti 2016.

Marknadsföring av andra byggbara tomter för flerbostadshus

Under föregående period genomfördes en marknadsföringsinsats riktade till byggföretag. Syftet var att visa kommunens nuvarande och kommande detaljplanerade områden som är ämnade för främst flerbostadshus. Intresset var stort. Under 2016 har kontrakt skrivits med byggföretag på några av områdena vid Östra Nibble och Trädgårdsgatan samt för del av Södra Näs. Under perioden kommer flera detaljplaner att färdigställas som kan vara attraktiva för externa byggföretag (se Kommunstyrelsens årsredovisning).

Försäljning av tomter och tomträtter

Under 2016 har 23 **tomter** sålts och 1 är bokad. Samtliga färdiga tomter är därmed i princip slutsålda.

- *Östra Nibble:* 6 tomter. Det finns ingen tomt kvar på området.
- *Herrskogen:* 8 tomter. Det finns ingen tomt kvar på området.
- *Vallmoområdet:* 5 tomter. Det finns ingen tomt kvar på området.
- *Trollebo:* 4 tomter 1 kvar som är bokad.

Under 2016 såldes 12 **tomträtter**. Det ska jämföras med att det under 2015 såldes 210 tomter. Den stora förändringen beror sannolikt på att kommunens pris för att friköpa tomter höjdes vid årsskiftet 2015/2016

Ytterligare några är sålda i början av 2017. Prognosen är att fler kommer att säljas eftersom allt tyder på att kommande års taxeringsvärdet visar på stora höjningar i Hallstahammar. Detta påverkar både friköpspris och tomträttsavgäld.

Villatomter slutsålda – Nya områden på gång

Ett högt prioriterat område är som ovan nämnts inflyttning till kommunen. Det gäller att kommunen kan erbjuda attraktiva boendemiljöer nu och i framtiden. Därför prioriteras planeringen av nya bostadsområden och anläggandet av infrastruktur högt. Många planer på gång. (se vidare kommunstyrelsens delårsrapport)

Ambitionen är att ha byggklara tomter i alla tre kommundelar. Under 2015 – 2016 har det varit en stor efterfrågan på villatomter och samtliga är nu i princip slutsålda. Nya villatomter är nu på gång att planläggas. Det finns ett område klart på Södra Näs med 15-20 tomter som är byggklart så snart vägar och VA är framdraget. Planeringen för fler villaområden fortsätter under perioden.

Pågående detaljplaner

Under 2017 förvänta detaljplaner för boende vara klar för följande områden:

- Knektbacken
- Fasanvägen
- Kvarteret vattentornet

Detaljplaner som påbörjas

Under 2017 påbörjas följande detaljplaner för boende:

- Östra Nibble 6.
- Häradsvägen

Nytt särskilt boende för äldre

Kommunfullmäktige beslutade i juni 2014 att ett nytt äldreboende med 100 platser ska byggas i Hallstahammar. Socialnämnden och tekniska nämnden samt kommunstyrelsen, utifrån sitt samordningsansvar, fick i uppdrag att presentera en detaljplan för det nya äldreboendet samt att inleda projekteringsarbetet. Arbetet har pågått intensivt 2014 -2016. PEAB bygger kommunens nya äldreboende. Byggtiden beräknas till två år. Inflyttning är beräknad till augusti 2017.

Skolans lokaler

Grundskolan börjar bli trångbodd. Det gäller samtliga skolor i Hallstahammar och Kolbäck.

Under hösten 2015 utreddes möjligheterna att flytta dels Fredhem dels Lindbo. Beslut i frågan togs i början av 2016. Från hösten 2016 flyttade hela Lindboskolan till Parkskolan. Nu pågår ombyggnad av parkskolan del 2 samt projektering/ombyggnad för att flytta Fredhems skolan till Lindboskolan. Parallellt kommer det också ett förslag att presenteras för Näslundsskolan och skolorna i Kolbäck.

Utbyggnad av ridskolan

Ridskolan i Hallstahammar önskar att bygga ut sin verksamhet och förnya de idag nedgångna lokalerna. Frågan har utretts en längre tid. Kommunfullmäktige beslutade om kommunal borgen för Hallsta Ridklubb i september 2016. Bygget pågår och kan eventuellt förväntas stå klart under 2017.

Näringslivsarbetet

Se kommunstyrelsens årsredovisning

Förstudie Strömsholm

”Hur skapa bästa möjliga förutsättningar framtida utveckling av hästnäringen på Strömsholm.”

Sedan flera år tillbaka har ett arbete pågått med en förstudie hur Strömsholm kan utvecklas. Förstudien skall utarbeta ett brett förslag till hur skapa bästa möjliga förutsättningar för framtida utveckling av hästnäringen på Strömsholm. Förstudien skall ta hänsyn till de unika förutsättningar som finns på Strömsholm samt skapa möjligheter för alla de intressenter som är verksamma på Strömsholm nu. Dessutom skall det kunna skapas möjlighet för nya intressenter till Strömsholm. Det är det samlade resultatet av alla intressenters insatser som är avgörande för om våra elever/studenter/kunder/gäster upplever kontakten med Strömsholm positiv och vill komma åter.

Förstudiens klar

Syftet med förstudien var att kartlägga nuvarande förutsättningar och aktiviteter på Strömsholm. Huvudfokus låg på att brett utreda vilka olika förutsättningar som krävs för en stark utveckling av hästnäringen på Strömsholm.

En långsiktig utveckling av Hästnäringen på Strömsholm kräver också att nya verksamheter tillförs samtidigt som befintlig verksamhet och tävlingsarenor kan utvecklas.

Med förstudien som grund pågår under 2016 arbetet med att utveckla Strömsholms olika verksamheter såsom utbildning-, tränings- tävlingsverksamhet, arenor, turism och besöksnäring.

Under 2016 och början av 2017 pågår ett arbete i syfte att utveckla det så kallade Nationaldagstävlingarna. Ambitionen är att utveckla tävlingarna till att omfatta även andra arrangemang. Strömsholms Ridsportförening och Ridskolan Strömsholm har beslutat att från och med

2017 benämna tävlingarna för "Strömsholmsdagarna". Hallstahammars kommun medverkar i arbete med utveckla konceptet. Kommunen medverkar också i arbetet med att skapa ett "Hästmuseum" i Strömsholm.

Lokala Infrastruktursatsningar

Kollektivtrafik

Se Kommunstyrelsens årsredovisning.

Stadsnät

En bidragsansökan till Jordbruksverket har beviljats för att kunna ansluta fastigheterna i Borgåsund. Prioritering av området har gjorts efter en intresseanmälan som gjordes i slutet av förra året, då brev skickades ut till alla på landsbygden där fiber saknas. Byggandet sker i en känslig miljö som kräver särskilda tillstånd och utöver detta stor hänsyn till den historiska miljön. Arbetet är försenat med startas upp igen under senvintern/våren 2017.

I tätorterna Kolbäck och Hallstahammar pågår för närvarande en storsatsning, där kommunfullmäktige gett extra investeringsanslag. Projektet löper över minst två år och till sommaren 2018 skall fiber/tomrör finnas till flertalet hus i tätorterna Kolbäck och Hallstahammar. I skrivande stund har vi fått in 1052 avtal om fiberanslutning. Projektet har hittills varit framgångsrikt. Som exempel planeras det för tomrör till sammanlagt nästan 1 900 villor/bostäder i kampanjen. Just nu har vi en anslutningsgrad om 63 procent. Målsättningen är att vi skall nå 67 procent i kampanjen.

Per den 31/12 finns det 936 (245, år 2015) direktanslutna villor och 180 (147, år 2015) anslutningar via privata fastighetsägare och bostadsrätter. Hallstahem har alla sina lägenheter anslutna vilket motsvarar 2 500 st. Av dessa är 1355 (1259, år 2015) uttag aktiverade motsvarande 54% (47%, år 2015). Hallstahem har också anslutit ett antal s.k. telemetritjänster som exempelvis övervakning och styrning av undercentraler. Antalet företag ökar i långsam takt Bland övriga anslutna (villor, bostadsrätter m.m.) är aktiveringsgraden näst intill 100 % och totalt sett nyttjar 61 % (52 %, år 2015) av alla anslutna någon tjänst i stadsnätet (3752 portar och av dessa är 2302 aktiverade).

Kommunen deltar fortsättningsvis i ett nätverk KSB (Kommun Samverkan Bredbandsmöte) som Länsstyrelsen håller i. Där samverkar länets kommuner runt bredbandsfrågor.

Stadsnätet kommer att fortsätta byggas ut bl.a. med hjälp av statliga medel via länsstyrelsen. Investeringsanslag om 6 Mkr finns årligen, utöver detta tillkommer sedan anslutningsintäkter från nya kunder som återinvesteras i stadsnätets utbyggnad.

Gång-och cykelvägar

En annan viktig fråga är *gång- och cykelvägar(GC)* mellan främst Strömsholm-Kolbäck och Eriksberg-Kolbäck. Trots att kommunen medfinansierar med 67 % av kostanden tar projektet lång tid. Frågan är emellertid fortfarande högaktuell för kommunen.

Projektet med en GC väg mellan Kolbäck och Strömsholm initierades redan 2009. Vid inledningen av projektet fanns ett beslut från länsstyrelsen om att projektet inte skulle innebära betydande miljöpåverkan.

Sedan detta beslut togs 2009 så har en lagändring trätt i kraft som innebär att en miljökonsekvensbeskrivning inte behöver tas fram om ett projekt inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Denna lagändring i kombination med att projektet riskerar betydande påverkan på ett

Natura 2000-område innebar att länsstyrelsen gjorde en omprövning i frågan om projektet kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Ärendet ligger sedan en lång tid tillbaka hos länsstyrelsen. fortsätter.

Regionala och nationella infrastruktursatsningar

252:an

Kommunen har under många år arbetet för att få Trafikverket att bygga en ny väg mellan Hallstahammar och Surahammar. För att vägen skulle börja byggas krävde Trafikverket medfinansiering av kommunen. I början av 2015 startade själva byggandet av vägen. Vägen byggs enligt plan, arbetena håller tidplanen och förväntas vara klar till hösten 2017. Bron över Strömsholms kanal / Kolbäckån håller minst 4 meter segelfri höjd. Medfinansieringen är verkställd 7 Mkr.

E 18

Trafikverket har tagit fram en förstudie för utbyggnad av E18 mellan Köping och Västjädra, en sträcka på cirka 25 km. Syftet med projektet är att förbättra förutsättningarna för regional utveckling och ökad framkomlighet på vägen. Hallstahammars kommun har dessutom anfört att projektet är ytterst angeläget då trafiken ofta leds om via Kolbäck centrum vid stopp på E 18 vilket medför en kaotisk och trafikfarlig situation inne i Kolbäck.

Åtgärderna ska vidare möjliggöra en framtida utbyggnad till motorväg. Om vägen byggs ut ska det samtidigt innebära förbättringar för miljön, såsom bättre hantering av dagvatten, ökat skydd vid vattentäkter samt passager för smådjur. Projektet finns inte med i den nationella planen för transportsystemet år 2010–2021. Det innebär att en utbyggnad till motorväg för närvarande inte kan finansieras i närtid om inget görs. En arbetsplan håller dock på att tas fram för att allt ska vara klart om det skulle visa sig att det kan komma medel tidigare.. Den nationella planen revideras dock var fjärde till sjätte år. Arbetet med revidering påbörjas under våren 2017.

Under året har en diskussion förts för att få Trafikverket att höja E18-bron över Strömsholms kanal / Kolbäckån så att den segelfria höjden blir minst 4 meter. Det är ytterst angeläget för att utveckla turismnäringen längs kanalen. Hallstahammar arbetar för att få med höjning av bron över E18 i den kommande regionala länstransportplanen.

Räta linjen – 56:an

Vägen tangerar Hallstahammars kommun och är viktig för trafikförsörjningen av Kolbäck och Strömsholmsområdet. Hallstahammars kommun har deltagit / deltar i en arbetsgrupp tillsammans med övriga berörda kommuner m fl, Norrköping/Linköping-Gävle, med syfte att få en upprustning och utbyggnad kommen till stånd. Planer har upprättats. Med stor sannolikhet kan arbetena med utbyggnad till 2 + 1 väg på sträckan Rytterne-Västjädra/E18, som berör Hallstahammars kommun, påbörjas till hösten 2017.

Bergslagspendeln

Arbetet med att få ett mötesspår i Ramnäs har pågått sedan ett antal år tillbaka. Arbetet har intensifierats under senare tid. Syftet är att få halvtimme trafik på pendeln mellan Västerås och Hallstahammar - Surahammar.

Hallstahammar har tillsammans med de andra kommunerna i Bergslagspendelns intressegrupp (BIG) lämnat in en avsiktsförklaring avseende kommunens satsningar och engagemang för en utvecklad Bergslagspendeln som bidrar till tillväxt i regionen. Det finns nu återigen relativt goda utsikter att projektet kan genomföras.

Interna utvecklingsområden

Ny Vision - Mål - Indikatorer

Under 2016 har nya prioriterade mål fastställts för kommunfullmäktige, samt styrelse och nämnder för kommande mandatperioden och därtill hörande indikatorer för uppföljning. Kopplat till kommunens styrsystem och kommunens vision, mål och indikatorer har ett utvecklingsarbete pågått kring effektiv styrning där ett underlag tagits fram för implementering av ett IT-stöd för arbetet med verksamhetsstyrning. I arbetet har samtliga verksamheter varit involverade och det finns ett uttalat behov av att samla arbetet med uppföljning och analys i ett och samma verktyg. Syftet är att dra nytta av modern teknik för att effektivisera och förenkla administrationen kring sammanställning av resultat och istället kunna frigöra mer tid till analys och förslag till åtgärder. Därtill möjliggör detta även ökad transparens genom att enkelt kunna synliggöra resultat utåt mot invånarna. Nästa steg i detta arbete är att prioritera medel och gå in i en upphandlingsprocess.

Medborgardialog

Under 2016 har arbetet pågått med utvecklingen av ett verktyg för e-förslag, som är ett enkelt och transparent verktyg där invånarna kan lämna in förslag till politikerna via webben. Den politiska styrgruppen för medborgardialog har samordnat arbetet och lansering av e-förslag är planerat till våren 2017.

Mänskliga rättigheter (MR)

Arbetet med att ta ett helhetsgrepp kring området mänskliga rättigheter har utgjort ett stort utvecklingsområde 2016. Kommunen har genom SKL deltagit i ett projekt om mänskliga rättigheter i styrning och ledning. En viktig del har varit utbildning av ett 100-tal politiker och ledande tjänstemän inom MR under hösten 2016. Totalt har de genomgått 2,5 dags utbildning inom MR-övergripande, jämställdhetsintegrering och Barnkonventionen. Arbetet går nu vidare med skapa en helhet för arbetet och de strukturer och förutsättningar som krävs för att långsiktigt få in ett rättighetsperspektiv i verksamheterna. Politiskt finns även en särskild prioritering av jämställdhetsintegrering arbete enligt Barnkonventionen.

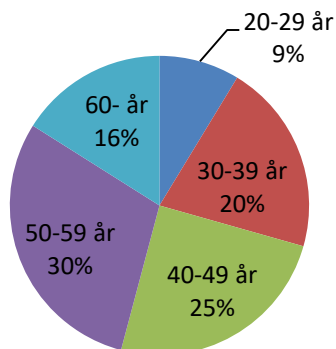
Miljöarbetet

Kommunen har genom ett antal formulerade mål ökat satsningen på miljöarbete och utveckling av naturvärden. Vid inledningen av 2016 bestämdes att en miljöstrategisk tjänst skulle inrättas från och med halvårsskiftet. I praktiken ställdes en tjänst vid bygg- och miljöförvaltningen om till denna strategiska tjänst. Efter en utdragen rekryteringsprocess för ersättare på bygg- och miljöförvaltningen, finns en miljöstrategisk resurs formellt på plats sedan 1 december 2016. Under andra halvåret 2016 har bland annat statliga medel sökts, och numera beviljats, för upprättande av ett kommunalt naturreservat vid Valstasjön. Vissa förberedelser har också skett inför kommande miljöstrategiskt arbete, såsom fördjupning i frågor om klimatanpassningsarbete och grönstrukturplanering etc. Arbetet med upprättande av miljöprogram, som på sikt kan leda fram till en miljöcertifiering av kommunen, har inletts. Val av miljöledningsstandard för denna process bedöms kunna ske under våren 2017 och det bredare arbetet, som berör kommunens olika verksamheter, inleds sedan under hösten 2017.

Medarbetare

Hallstahammars kommun hade den 31 december 2016 1184 personer anställda, varav 1011 kvinnor och 173 män. Kvinnornas medelålder är 46,97 år och männens medelålder är 46,49 år.

Åldersstruktur Hallstahammars kommun

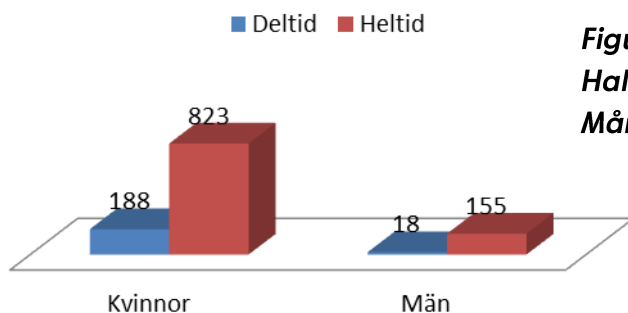
Figur 1. Åldersstruktur anställda, Hallstahammars kommun 2016-12-31.

Månadsanställd personal.

Sysselsättningsgrader

82,6 % av kommunens anställda arbetar heltid medan 17,4 % arbetar deltid. Av de kvinnliga arbetstagarna arbetar 81,4 % heltid och 18,6 % deltid. Av de manliga arbetstagarna arbetar 89,6 % heltid och 10,4 % arbetar deltid.

Sysselsättningsgrader

Figur 2. Sysselsättningsgrad män och kvinnor, Hallstahammars kommun 2016-12-31.

Månadsanställd personal.

Personalkategorier

Personalkategori	Kvinnor	Män	Totalt
11 Ledningsarbete	46	9	55
12 Handläggarsarbete	21	10	31
13 Administratörsarbete	38	3	41
21 Sjuksköterska	14	2	16
22 Undersköterska/skötare	306	16	322
23 Vårdbiträde/vårdare	71	5	76
24 Personlig assistent	10	0	10
26 Omsorgspedagog	7	23	30
31 Rehab/förebygg	8	2	11
41 Socialsekreterare	34	2	36
42 Övrig social/kurativ	37	25	62
51 Grundskolelärare	76	9	85
53 Förskollärare	115	1	116
54 Fritidspedagog	23	3	26
55 Övrigt lärararbete	19	10	29
56 Barnskötare	49	1	50
58 Elevassistent	14	0	14
59 Övrig skol/förskola	5	2	7
61 Fritidsledare	5	2	7
62 Bibliotekarie/ass	4	1	5
63 Övrig fritid/kultur	5	6	11
71 Teknisk handläggare	8	3	11
72 Ingenjörer	4	2	6
73 Tekniker	3	16	19
74 Hantverkararbete	2	33	35
76 Köks/måltidsarbete	41	3	44
77 Städ/tvätt/renhållning	36	0	36
Övrig	6	1	7
Totalt	1007	190	1198

Figur 3. Personalkategorier 2016-12-31 Hallstahammars kommun, månadsanställd personal. Observera att en person kan ha flera anställningar.

Sjukfrånvaro

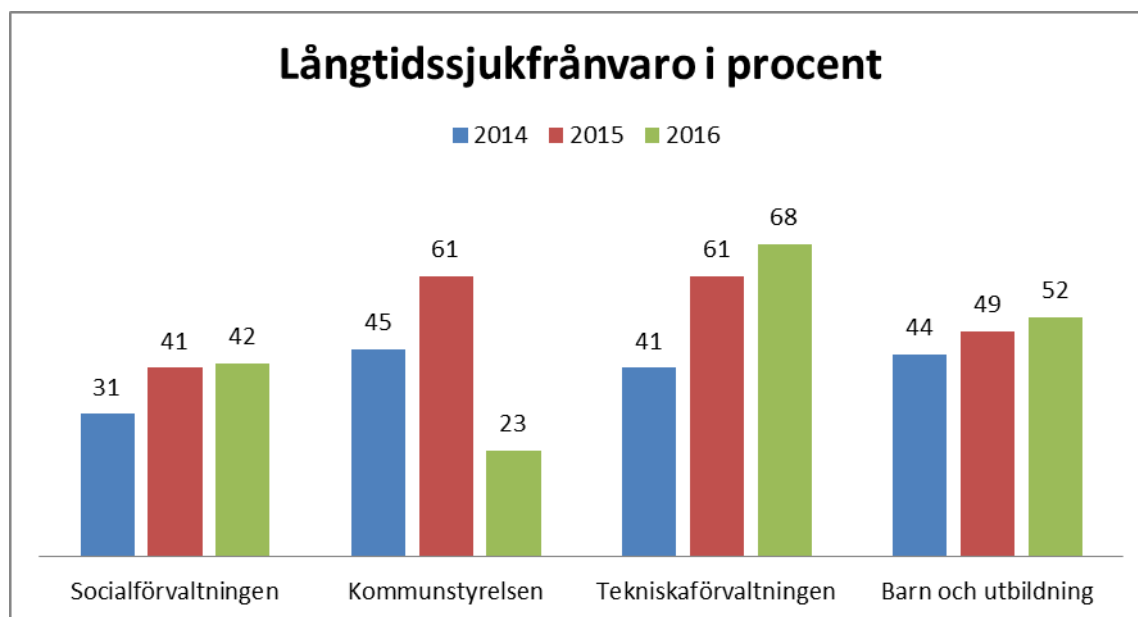
Sjukfrånvaro hela kommunen 2016-01-01--2016-12-31	Åldersintervall			Totalt 2016	Totalt 2015	Totalt 2014	Totalt 2013
	-29 år	30-49 år	50 år -				
Antal anställda	83,93	517,81	545,29	1147,03	1079,9	1082,53	1096,59
Anst. dagar : antal	30694,2	189572,5	199551,4	419706,0	394310,0	395411,0	421765
Sjukdagar : antal	1436,5	13308,0	17321,1	32065,5	28114,3	22340,75	20492,12
: per anställd	17,11	25,7	31,76	27,96	26,03	20,64	18,69
: % av anst dagar	4,68	7,02	8,68	7,64	7,13	5,65	5,12

Sjukfrånvaro Hallstahammars kommun uppdelat på ålder år 2016. Standardurval och sjukdagar omräknat med hänsyn taget till omfattning.

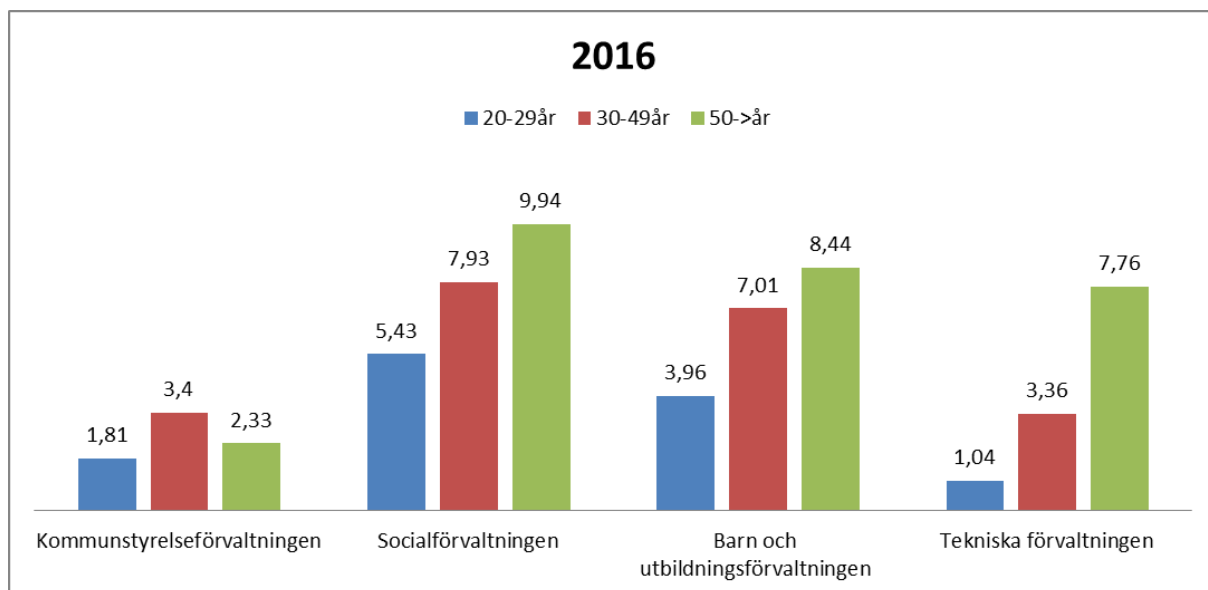
Andelen långtidssjukskrivningar längre än 90 dagar utgör 47,4 % av antalet sjukdagar, vilket är en ökning gentemot år 2015 då det var 46,3 % (36,7 % år 2014).

Sjukfrånvaro i procent av den sammanlagda arbetstiden för tillsvidareanställd personal:

År	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
%	4,7	4,4	4,9	5,1	5,65	7,13	7,64

Andel sjukskrivna personer över 90 dagar i procent av den totala sjukfrånvaron. Vi kan se att långtidsfrånvaron ökar i socialförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen och tekniska förvaltningen. En ökning av andel sjukskrivna personer över 90 dagar, innebär att det blir fler som är sjuka längre, vilket innebär att långtidsfrånvaron blir en allt större del av den totala sjukfrånvaron. I kommunstyrelseförvaltningen har andelen sjukskrivna personer över 90 dagar i procent av den totala sjukfrånvaron, däremot sjunkit markant.

Andelen sjukskrivna personer i förhållande till ålder. Andelen över 50 år är sjuka i större utsträckning inom socialförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen och tekniska förvaltningen. Inom kommunstyrelseförvaltningen återfinns flest andel sjukskrivna i åldern 30-49 år.

REDOVISNING AV SJUKFRÅNVARON ENLIGT REDOVISNINGSLAGEN									
		2016		2015		2014		2013	
		Dagar	Procent	Dagar	Procent	Dagar	Procent	Dagar	Procent
Total sjukfrånvarotid		32065	7,64%	28114	7,1%	22341	5,7%	20492	5,1%
därav 60 dgr eller mer		17690	4,21%	15066	3,8%	10104	2,6%	8466	2,1%
Fördelning									
Kvinnor		30068	8,44%	26006	7,7%	20866	6,2%	18921	5,5%
Män		1997	3,14%	2108	3,8%	1475	2,6%	1571	2,8%
Åldersgrupper									
Upp till 29 år	Kort	1079		980		780		741	
	Lång	358		203		496		498	
	Summa	1437	4,68%	1183	5,1%	1276	5,1%	1239	5,6%
Mellan 30 o 49 år	Kort	6189		4975		4847		4998	
	Lång	7119		5418		4322		2810	
	Summa	13308	7,02%	10393	6,0%	9169	5,4%	7808	4,5%
Från 50 år	Kort	7108		7093		6609		6288	
	Lång	10213		9445		5287		5158	
	Summa	17321	8,68%	16538	8,4%	11896	5,9%	11446	5,6%

Fördelning av sjukfrånvarotiden									
		2016		2015		2014		2013	
Kort sjukfrånvaro	Kvinnor	12958	43,1%	11881	45,7%	11113	53,2%	11005	58,2%
	Män	1418	71,0%	1167	55,3%	1124	76,2%	1021	65,0%
Lång sjukfrånvaro (mer än 60 dgr)	Kvinnor	17110	56,9%	14124	54,3%	9753	46,7%	7916	42,8%
	Män	579	29,0%	941	44,7%	351	23,8%	550	35,0%
Åldersgrupper									
Upp till 29 år	Kort	1079	75,1%	980		780	61,1%	741	59,8%
	Lång	358	24,9%	203		496	38,9%	498	40,2%
	Summa	1437		1183	5,1%	1276		129	
Mellan 30 o 49 år	Kort	6189	46,5%	4975		4847	52,9%	4998	64,0%
	Lång	7119	53,5%	5418		4322	47,1%	2810	36,0%
	Summa	13308		10393	6,0%	9169		7808	
Från 50 år	Kort	7108	41,0%	7093		6609	55,6%	6288	54,9%
	Lång	10213	59,0%	9445		5287	44,4%	5158	45,1%
	Summa	17321		16538	8,4%	11896		11446	

Pensionsavgångar

Under året 2016 har totalt 30 medarbetare avgått med ålderspension. Av dessa 30 personer, hade hälften dvs 15 personer inte uppnått 65 års ålder.

Pensionsavgångarna för de olika förvaltningarna har sett ut enligt följande: barn- och utbildningsförvaltningen: 15 st, socialförvaltningen: 11 st, kommunstyrelseförvaltningen: 1 st, tekniska förvaltningen: 1 st, kultur- och fritidsförvaltningen: 2 st

Alternativa pensionslösningar

Enligt vår pensionspolicy finns det möjlighet att byta ut den förmånsbestämda ålderspensionen till alternativ pension enl bilaga 2 till KAP-KL. Totalt i kommunen finns det 7 medarbetare som valt den möjligheten. Policyn medger vidare möjlighet att löneväxla med max 20 % av lönen och därtill betalar arbetsgivaren ett tilläggsbelopp på 7,5 % då löneväxlingen ska vara kostnadsneutral för kommunen. Tillägget består av skillnaderna mellan sociala avgifter och löneskatt samt en jämkning mellan kommunens ökade administration och minskningen av försäkringskostnader gällande de kollektivavtalade försäkringarna. 12 medarbetare har löneväxlat under 2016 och löneväxlingsbeloppet är 56 300:-/mån och tilläggspremien 4 223:-/mån.

Hedersbevisning

I december 2016 hedersbevisades 20 medarbetare. Ingen förtroendevald hedersbevisades under 2016. Kriterierna för hedersbevisning är att man varit anställd 25 år och för förtroendevalda gäller att man ska ha haft uppdraget 12 år. Under 2016 utökades valen av gåvor för de medarbetare som hedersbevisas. Förutom de tidigare alternativen bismarcklänk/pansarlänk, mässingskrona och guldklocka, kan man numera också välja mellan bismarckarmband/pansararmband, cykel eller resecheck.

Personalpolitik

Det personalpolitiska programmet och kommunens gemensamma värdegrund är den plattform som ligger till grund för arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare. Utifrån dessa styrdokument genomförs årligen en rad aktiviteter som syftar till att kommunen ska vara en attraktiv plats att bo, leva och verka i.

Chefsutvecklingsinsatser

Hallstahammars kommun har sedan 2014 ingått i VKL:s länsövergripande projekt Lyskraft. Projektet syftar till att stärka attraktionskraften hos kommunala arbetsgivare genom att utveckla länsgemensamma åtgärder som kan komplettera, stödja eller förstärka lokala aktiviteter. Inom projekt Lyskraft genomfördes under 2016 olika chefsutvecklingsinsatser där medarbetare inom kommunen har deltagit i Ledaraspirantprogrammet och i Mentorprogrammet.

Under ett antal års tid har utbildning i MMR-metoden (mål, metod, resurs) genomförts. Utbildningen samarrangerats med Surahammars kommun, Västerås Stad, MBR och Mälarenergi och utbildningsinsatsen har pågått även under 2016.

Internt i kommunen genomfördes inom ramen för chefsutvecklingsprogrammet "Diplomerad chef" utbildningar inom områdena arbetsmiljö och hälsa, arbetsrätt, lönepolitik och löneprocessen. Som ett komplement till dessa utbildningar, har alla chefer också tillgång till ett webbaserat utbildningsmaterial bestående av korta videoföreläsningar inom en rad olika områden.

Arbetsgivarvarumärke – attraktiv arbetsgivare/kompetensförsörjning

Rekryteringsbehovet kommer att vara konstant högt flera år framåt med anledning av en stor rörlighet, tillväxt och kommande pensioneringar. Samtidigt minskar befolkningen 20-64 år och 65 år och äldre ökar. Det är färre personer som kommer in på arbetsmarknaden än de som lämnar den. Många kommer att gå i pension under den närmaste tioårsperioden. Att vara en attraktiv arbetsgivare med och bra arbetsvillkor god arbetsmiljö är en förutsättning för att lyckas attrahera medarbetare.

I syfte att marknadsföra Hallstahammars kommun som en attraktiv arbetsgivare har kommunen under året varit representerad på den rekryteringsmessa som Västerås stad och Eskilstuna kommun i samverkan med Arbetsförmedlingen, anordnar. Kommunen har även anordnat ett eget rekryteringsevent inom barn- och utbildningsförvaltningen med inriktning på rekrytering inom skolans område.

För att få ungdomar intresserade av kommunen och kommunala yrken, anordnades olika aktiviteter för ungdomar under året. Alla elever i årskurs 8 bjöds in på studiebesök och fick då information om kommunen som arbetsgivare och om de många olika yrkesområden som finns inom kommunen. Elever på högstadiet erbjöds PRAO-platser och antalet feriearbetsplatser utökades till det dubbla inom tekniska förvaltningen under 2016. Feriearbete erbjöds förutom inom tekniska förvaltningen, också inom socialförvaltningens äldreomsorg.

Att behålla och utveckla redan anställd personal är också en viktig del i arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare. Introduktionen för den som är nyanställd är viktig och därför genomfördes regelbundet under 2016 central introduktion för alla nyanställda. Särskild introduktion för nyanställda chefer genomfördes också. Den centrala introduktionen är ett komplement till den introduktion som sker på arbetsplatsen. I samband med introduktionen har de nyanställda medarbetarna också fått svara på frågor om hur de ser på Hallstahammars kommun som arbetsgivare. Svaren kommer att vara ett underlag för att arbeta vidare med att utveckla attraktionskraften.

Som ytterligare ett led i att göra arbetsvillkoren attraktiva, ges medarbetare under vissa förutsättningar möjlighet till extra ledighet genom att byta ut semesterdagstillägget och i stället få extra semesterdagar. Under 2016 valde 227 medarbetare att göra ett sådant byte (under 2015 valde 254 medarbetare att göra det).

Under 2016 köptes ett nytt rekryteringsverktyg in i syfte att förenkla rekryteringsprocessen. Verktöget underlättar också att göra så att det blir enhetliga annonser för kommunens olika tjänster. Med hjälp av verktöget kommer vi också att kunna ta ut statistik av olika slag, såsom antal annonserade tjänster, antal sökande till de olika tjänsterna och huruvida tjänster kunnat tillsättas med behöriga sökande eller ej.

Arbetsmiljö och hälsa

Inriktningen på samverkan med företagshälsovården Avonova är att arbeta förebyggande för att främja och utveckla hälsa och under året har olika insatser genomförts i syfte att sänka sjukfrånvaron. Totalt under 2016 nyttjades tjänster för 807 068 kronor (jämfört med 623 123 kronor 2015). Insatserna omfattade såväl individuella som organisatoriska tjänster.

Som ett led i hälso- och friskvårdsarbetet får medarbetare i Hallstahammars kommun medfinansiering för alla de aktiviteter som enligt Skatteverkets regler är skattefria motion- och friskvård. Under 2016 betalades ersättning för friskvårdsaktiviteter ut med 457 000 kronor (jämfört med 369 800 kronor 2015). För de fria bad som arbetsgivaren ger möjlighet till, utbetalades under 2016 ut 46 805 kronor (under 2015: 37 000 kronor).

I slutet av 2016 kompletterades det rehabiliteringsverktyg som finns som stöd för cheferna i rehabiliteringsarbetet, med en modul för registrering av arbetsskador och tillbud. Syftet med verktyget är att få en bättre överblick över antal anmälda arbetsskador och tillbud samt att på ett enkelt sätt kunna ta ut statistik.

Lönepolitik

Av personalpolitiska programmet framgår att lönepolitiken ska bedrivas så att den stimulerar till förbättringar av måluppfyllelse, effektivitet, produktivitet, kvalitet och ansvar samt bidra till att personalen känner arbetstillfredsställelse. Lönebildningen är en strategisk ledningsfråga. Individuell och differentierad lönesättning ska styra mot verksamhetens mål och är ett viktigt led till att bidra till ökad måluppfyllelse och positiv verksamhetsutveckling. Lönepolitiken premierar goda arbetsprestationer. Bedömningen av vad som är goda arbetsprestationer har sin grund i lönekriterier som utgår från de mål som styr respektive verksamhet. Under 2016 utarbetades nya riktlinjer för löneprocessen samt nya lönekriterier.

Lönepolitiska diskussioner har under 2016 förts på såväl politisk nivå i personalutskottet, som i förvaltningschefgruppen och i olika chefsgrupper. De särskilda satsningar som gjordes i föregående års löneöversyn för lärare och förskollärare inom förskolan samt satsningar på löner för personal inom vård och omsorg med adekvat utbildning, fortsatte även under 2016.

Framtiden

För att möta de framtida krav vi står inför, bl a utifrån behovet av kompetensförsörjning, är det av yttersta vikt att vi kan erbjuda bra arbetsvillkor och god arbetsmiljö. Hallstahammars kommun ska vara en attraktiv och jämställd arbetsgivare där de anställda är friska, glada och engagerade. Under 2017 kommer fokus att ligga på arbetet med insatser för att försöka sänka och förebygga ohälsa och sjukfrånvaro, men även på insatser på arbete med kompetensförsörjning och ledarskap.

Trygg och Säker

Arbetet med att uppnå en certifiering av kommunen som en Säker och Trygg kommun har slutförts under 2016 och certifieringen ägde rum i februari 2017. Certifieringen innebär att kommunen nu har en väl utvecklad process för arbetet med trygghet- och säkerhet och fokus kommer nu fortsatt vara på långsiktigt förebyggande insatser utifrån nya politiska mål för mandatperioden.

Verksamheten med barn- och ungdomscoacher har under 2016 kommit igång fullt ut. Det finns nu fyra tjänster som barn- och ungdomscoacher med uppdraget att arbeta förebyggande på olika arenor där barn och unga vistas i vardagen. Insatsen finansieras i samverkan mellan fem nämnder.

Under 2016 har samverkan med polisen utvecklats genom Medborgarlöftet, som är en samverkansform mellan polis och kommun och omfattar trygghet i Hallstahammars centrum, skadegörelse och klotter, samt upptäckt av missbruk hos ungdomar.

Under våren 2016 startades även arbetet upp med framtagandet av en handlingsplan mot våldsbejakande extremism. Nationella samordnaren för våldsbejakande extremism utbildade en stor grupp nyckelpersoner i juni och en lokal lägesbild togs fram i samverkan med polis och representanter från skola och socialtjänst. Under hösten 2016 har arbetet med handlingsplanen fortsatt och den förväntas läggas fram för beslut under våren 2017.

Brottsförebyggande

Under 2016 har aktiviteter inom medborgarlöftet pågått och uppföljning har skett kontinuerligt i beredningsutskottet för Trygg och säker samt i Rådet. Medborgarlöftet är samverkan mellan polis och kommun och omfattar trygghet i Hallstahammars centrum, skadegörelse och klotter, samt upptäckt av missbruk hos ungdomar. Under slutet av 2016 har ett nytt medborgarlöfte tagits fram för 2017 och är under process för beslut. Vidare har ett särskilt trygghetsskapande arbete riktats mot området Barnängen, vilket sker i samvekan med Hallstahem, polisen, räddningstjänsten med flera. Det genomfördes exempelvis en trygghetsvandring i området och arbetet fortsätter under våren 2017 med flera inplanerade aktiviteter/åtgärder.

Under våren 2016 startades även arbetet upp med framtagandet av en handlingsplan mot våldsbejakande extremism. Nationella samordnaren för våldsbejakande extremism utbildade en stor grupp nyckelpersoner i juni och en lokal lägesbild togs fram i samverkan med polis och representanter från skola och socialtjänst. Under hösten 2016 har arbetet med handlingsplanen fortsatt och den förväntas läggas fram för beslut under våren 2017.

Säkerhet och beredskap

Under 2016 har fokus legat på att uppdatera kommunens risk- och sårbarhetsanalys, övergripande styrdokument för krisberedskap samt uppföljning av det olycksförebyggande handlingsprogrammet. Risk och sårbarhetsanalysen och styrdokumentet antogs i september av kommunstyrelsen respektive kommunfullmäktige. Flera åtgärder har färdigställts, såsom reservkraft till äldreboenden, förstärkning av skalskydd och teknisk utrustning vid kommunens ledningsplatser samt fiberutbyggnad kopplad till samhällsviktiga funktioner. Under 2017 kommer arbetet fortsätta utifrån risk- och sårbarhetsanalysen med kontinuitetsshantering i verksamheterna.

Under hösten 2016 har en uppföljning gjorts av målen i det Olycksförebyggande handlingsprogrammet som kommer att presenteras i mars 2017. Därefter kommer arbetet med ett nytt förebyggande handlingsprogram att påbörjas tillsammans med MBR.

Kopplat till de nya politiska målen har även ett reviderat avtal arbetats fram med Frivilliga Resursgruppen (FRG) och Hallstahammars Civilförsvarsförening, där nu Hallstahammars och Surahammars FRG kommer slås samman. FRG kommer under våren 2017 arbeta med informationsinsatser om hur den enskilde kan höja sin egen beredskap i en kris samt vara aktiva under krisberedskapsveckan vecka 19. Krisberedskapsveckan är en ny nationell satsning för att höja medvetenheten bland invånarna.

Internkontroll

Granskningsområde/rutin	Kontrollmoment	Ansvarig	Metod	Hur ofta	Risk- och väsentlighetsbedömning
Uppföljning av avtalstroheten	Granskning av om KFs riktlinjer för inköp och upphandling efterlevs. Tre granskningsdelar: 1. Avtalstroheten 2. Efterlevs riktlinjerna för direktupphandling -40.000 kronor per år. 3. Att leverantörer betalat skatter och avgifter.	Ek chef kommunjurist	Komplett kontroll	En gång per år.	5 RoV poäng, möjlig sannolikhet och kännbar konsekvens.
Uppföljning av förekomst av betalningspåminnelser	Granskning av leverantörsfakturor med avseende på betaldag i förhållande till förfallodag	Ek chef	Komplett kontroll ankomstregistret mot betalregistret	Två gånger per år	5RoV poäng Möjlig sannolikhet och kännbar konsekvens
Avslutad i IT-system efter avslutad anställning	Granskning av att alla som avslutat sin anställning i förvaltningen också är avslutade i olika IT-system.	Kommunchef/ Förvaltningschef	Totalundersökning av alla som avslutat sin anställning.	En gång per år.	4 RoV poäng, möjlig sannolikhet och kännbar konsekvens
Rutiner för brandskydd	Granskning av om det finns rutiner för systematiskt brandskyddsarbete (SBA): - Finns dokumenterade rutiner för SBA? - Är ansvar och roller dokumenterade? - Utbildas chefer och personal regelbundet? - Utförs kontroller regelbundet?	Kommunchef/ Förvaltningschef	Genomgång av verksamhetens dokumenterade rutiner för SBA.	En gång per år	6 RoV poäng, sannolik risk och allvarlig konsekvens.
Tillgänglighet telefoni	Granskning av om kommunens tjänstemän är nåbara via telefon.	Kommunchef tillsammans med förvaltningschefer o kundcenterchef	Extern mätning. Mätparameter T1 i Servicemätning KKiK 2015.	En gång per år.	5 RoV poäng, Möjlig sannolikhet och allvarlig konsekvens.
Tillgänglighet e-post	Granskning av om kommunens tjänstemän är nåbara via e-post.	Kommunchef tillsammans med förvaltningschefer o kundcenterchef	Extern mätning. Servicemätning KKiK 2015.	En gång per år.	5 RoV poäng, Möjlig sannolikhet och allvarlig konsekvens.

UPPHANDLING/AVTALSTROHET

Hallstahammars kommun har under 2016 genomfört 21 upphandlingar över tröskelvärde (534 890 SEK för år 2016). Av den totala inköpsvolymen på ca 571 miljoner SEK ligger ca 87 % (496 miljoner SEK) inom spannet över tröskelvärde. Av denna volym har endast 1,4 % getts rött, dvs bedömts vara otillåtna direktupphandlingar. Observera dock att inköp av boende- och omsorgsplatser inom socialsektorn (HVB och familjehemsplaceringar) ej bedömts.

För direktupphandlingar mellan 100 000 SEK och tröskelvärde är kommunen skyldig att dokumentera och diarieföra alla upphandlingar. Inom detta område har kommunens revisorer riktat kritik mot att dokumentationsplikten inte följs. Vi kan utifrån framtagna statistik konstatera att revisorernas kritik är riktig. Av 234 leverantörer i spannet mellan 100 000 och tröskelvärde saknas redovisning av dokumentationen för 91 (39 %). Stort fokus måste läggas på att rätta till denna brist under 2017.

Av nedanstående tabell framgår statistik för 2016:

Över tröskelvärde (534 890)	496 220 214,00 kr	86,90 %
Mellan 100 000 och tröskelvärde	53 460 950,00 kr	9,40 %
Total inköpsvolym	570 813 224,00 kr	
Under 100 000	21 132 060,00 kr	3,70 %
Antal lev totalt	1620	
Röda mellan 100 000 och tröskelvärde	91	39 %
Totalt antal mellan 100 000 och tröskelvärde	234	
Röda över tröskelvärde	6 863 346,00 kr	1,40 %

Totalt sett ett gott betyg till förvaltningarna.

Utifrån statistiken har följande områden identifierats för möjliga ramavtalsupphandlingar:

Områden för upphandling över tröskelvärde
Saneringsarbeten
Markarbeten
Vitvaror och pumpar
Omhändertagande av slam
Däck och däckservice
Maskinhyra
Lås- och nyckelservice
Staket och stängsel
Handledning

Områden för upphandling under tröskelvärde
Kemtekniska produkter
Rekryteringstjänster
Styr- och fläkt
Takarbeten
Storkök och kyla
Traktor- och maskinservice
Färghandelsvaror

UPPFÖLJNING LEVERANTÖRSFAKTUROR

	2015 (helår)		2016(delår 2)		2016 (helår)	
	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal
Antal fakturor betalda i tid	93,00%	29791	95,03%	21104	94,62%	32852
Inom 7 dagar	97,51%	14444	98,53%	777	98,62%	1387
Inom 2 veckor	98,74%	393	99,26%	161	99,38%	266
Inom 3 veckor	99,37%	201	99,67%	92	99,74%	124
Inom 4 veckor	99,67%	97	99,85%	40	99,88%	49
Inom 5 veckor	99,86%	62	99,95%	21	99,96%	26
Inom 50 dagar	28 ej betalda	16	5 ej betalda	7	3 ej betalda	12
100% betalda	305 dagar		140 dagar		140 dagar	
Antal fakturor	32 975 st		22 207 st		34719	

Förvaltning	antal försenade	del av totalt försenade	totalt antal fakturor	andel av egna fakturor som är försenade	Snittförsening (dagar)	Förändring Snittförsening (dagar)
BUN	450	24,10%	7467	6,03%	7,00	+0,20
SN	387	20,73%	10057	3,85%	7,47	-1,13
KoF	554	29,67%	2181	25,40%	3,72	-0,71
KS	181	9,69%	3842	4,71%	6,79	-1,29
Tekniska	234	12,53%	10555	2,22%	10,26	-1,97
Bygg och miljö	61	3,27%	617	9,89%	3,69	+0,39
total	1867	100,00%	34719	5,38%	6,40	-0,89
Papper	1369	73,33%	20284	6,75%	6,99	
Svefaktura	498	26,67%	14435	3,45%	4,91	

Mängden fakturor fortsätter öka från 32 975st 2015 till 34 719st 2016 (+5% 2016). Idag tar vi emot ca 670 fakturor per vecka. Tittar vi på hur bra vi är på att betala våra fakturor så har vi blivit lite bättre än 2015 men blivit lite sämre jämfört med delåret i augusti 2016. Något som är glädjande är dock att

yterligheterna, dvs fakturorna som betalas mest försent, mer än 50 dagar, minskar. På totalen har också snittföreningen minskat med 0,89 dagar. 2015 betalades den mest försenade fakturan efter 305 dagar och 2016 betalades den mest försenade fakturan 140 dagar försent. Fortfarande så är vi dåliga på att använda anteckningsfunktionen men vi har blivit bättre än 2015, i alla fall på de fakturor som är mycket försenade.

Vid delåret jämfördes om det var skillnad mellan skannade pappersfakturor och SVE-fakturor. Då kunde vi se att det var en skillnad och att skannade pappersfakturor i större grad betalades senare än SVE-fakturorna. SVE-fakturorna står för 42 % av fakturamängden men bara 27 % av antalet försenade fakturor. Förklaringen kan ligga i att de leverantörer som skickar SVE-fakturor i större grad skickar periodvisa fakturor såsom el, fjärrvärme, telefoni och abonnemangsavgifter men även kontorsvaror, hygienartiklar och likande, det vill säga faktura av låg komplexitet och förhållandevis enkel hantering. Bland de fakturor som är mest försenade finns ofta samlingsfakturor och fakturor som ska fördelas på flera ansvar/personer eller fakturor som fastnat hos en person som inte hanterat den utan låtit den ligga kvar i fakturabrevlådan tills någon annan hittat den som tagit hand om den.

Samma begränsning som vid delåret har använts. Det vill säga kreditfakturor är borträknade, makulerade fakturor är undantagna och bara fakturor mottagna under 2016 är med i underlaget. Värt att notera är att vi inte tittar på fakturor som fått felskannade datum utan bara fakturor där vi aktivt gått in och ändrat betaldatum.

Avslutad i IT-system efter avslutad anställning

Rutin finns som innebär att signal går till IT när personer avslutas i personalsystemet. Kontroller som genomförts 2016 visar på god kontroll. Under 2017 är planen att vi via personalsystemet skall få automatisk koppling mot användar- och behörighetssystem (det sk AD-kontot) öppnas och stängs utifrån aktuella uppgifter i personalsystemet.

Rutiner för brandskydd

Det finns dokumenterade rutiner för SBA i de verksamheter som har högre krav på brandskyddet. Dock saknas det i vissa verksamheter med lägre krav. Kontroller sker regelbundet i flertalet verksamheter, dock varierar det kring dokumentation och frekvens. Ansvar och roller följer av upprättade rutiner, men kan i vissa fall tydliggöras ytterligare, inte minst för att säkra kontinuitet vid personalomsättningar. Utbildning genomförs överlag inte systematiskt och det saknas i regel rutiner för att säkerställa att ny personal får utbildning. Kontrollpunkter följs även för år 2017

Tillgänglighet telefoni

Uppföljning sker i SKL:s ”kvalitet i korthet” mätning.

Andel av medborgarna som via telefon får kontakt med en handläggare för att få svar på en enkel fråga

	2014	2015	2016	
Total	17	31	65	↑

Rejäl förbättring i tillgänglighet via telefon (2016 bästa fjärdedelen). De främsta framgångsfaktorerna inom detta område ligger ofta i att utveckla de interna processerna och rutinerna

Tillgänglighet e-post

		2014	2015	2016	
Andel av medborgarna som skickar in en enkel fråga via e-post och får svar inom två arbetsdagar	Total	87	72	78	↑

I mätningen kring svar på fråga via e-mail tappar vi både i värde och i position mot övriga i undersökningen. En liten uppgång sedan 2015 års mätning men lägre än 2014 och fortfarande den sämsta fjärdedelen. Här krävs insatser för att bättre svara upp på frågor via e-mail.

Kontrollpunkterna finns med även för år 2017.

Sammanställd redovisning

Positivt resultat

Resultatet för 2015 är positivt och uppgår till +7,1 Mkr, motsvarande värde för åren 2015 var +14,8 Mkr. Resultatutvecklingen är positiv och såväl kommunen som ingående ”bolag” uppvisar en relativt god resultatnivå. Resultat ovan är före jämförelsestörande poster (tomtförsäljningar reavinster) inklusive dessa uppgår årets resultat 8,6 Mkr och för år 2015 54,4 Mkr. Resultatutvecklingen faller nu efter ett antal mycket goda år.

För år 2016 redovisar kommunen och Hallstahem överskott. Kolbäcksådalens pensionsförbund redovisar nollresultat. Gymnasieförbundet avvecklades under år 2012 och övergår till ett rent pensionsförbund som hanterar intjänande pensioner i förbundet. Utöver ”företagen” som ingår i den sammanställda redovisningen kan bland annat nämnas MBR som redovisar positivt resultat för år 2016 precis som tidigare år, men även här sjunger resultatnivån Resultatutvecklingen är som nämns ovan i fallande, tas dessutom investeringsnivåerna i beaktande samt ökande demografiska behov så gäller det att nogsamt bevaka utvecklingen och vara beredd, att precis som under sista kvartalet 2016 vidta åtgärder för att bryta en ej önskvärd utveckling.

Förklaringsfaktorer till resultatet, utöver ett idogt arbete ute i de olika verksamheterna, är framförallt pensionsmedelsförvaltningen (såväl kostnader som intäkter), vidare tomtförsäljningar för kommunen. För hela koncernen har sedan det gynnsamma ränteläget påverkat resultatet i positiv riktning. Uthyrningsläget är fortsatt gott för Hallstahem. Sedan några år är det nu precis som i många andra kommuner bostadsbrist. Här krävs förutom samverkan inom koncernen att samverkan med övriga verksamheter inom bostadsproduktionen ger avsedd effekt, dvs att privata intressenter (som Carpenter bygg med flera) resulterat i ett ökat bostadsbyggande i hela kommunen. Ytterligare en faktor som bör nämnas är befolkningstillväxten i vår kommun. Under de senaste åtta åren har befolkningen ökat med 829 personer. Från 15 014 sista december 2008 till 15 843 sista december 2016. Folkökningen 2016 uppgår totalt till 198 personer. Antalet nyfödda uppgår till 171 och antalet avlidna uppgår till 156. Flyttnettot är positivt och uppgår till 184 personer.

Finansiell ställning

Av koncernens tillgångar på cirka 1 858 miljoner kronor är nästan 60 % finansierade med lån och andra kortfristiga skulder. Soliditeten uppgår till cirka 41 %. Koncernens nettoinvesteringar uppgår till 249,7 miljoner kronor (2015 119,5Mkr och 2014 38,5 Mkr). Skuldsättningen har ökat från 55% 2015 till 60 % 2016, vilket förklaras av en allt större investeringsverksamhet som finansierats med en stor andel upplåning. Egenfinansieringen av investeringarna för år 2016 uppgår till 28% medan 72 % finansierats med nyupplåning.

Den samlade låneskulden

Den samlade låneskulden uppgår i bokslutet för 2016 till 769 Mkr (2015 607 Mkr). Låneskulden fördelas enligt följande:

Hallstahammars kommun	213,7 Mkr
AB Hallstahem	555,6 Mkr
Kolbäcksådalens Pensionsförbund	0 Mkr

Borgensåtagande

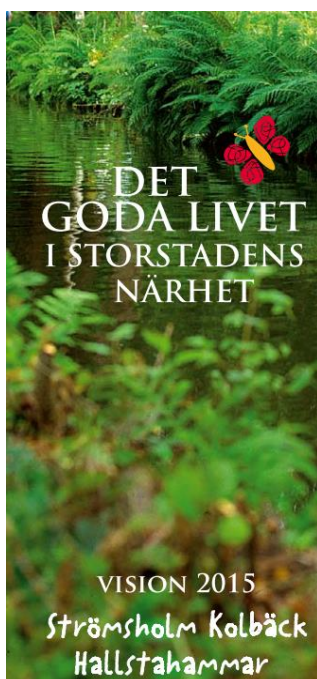
Hallstahammars kommun borgar för hela låneskulden som Hallstahem har.

Pensionsåtagande

I koncernens balansräkning finns upptaget sammanlagt 18 miljoner kronor för upplupna pensionskostnader. Utöver detta belopp finns mycket stora åtaganden för pensioner intjänade före 1998 som ansvarsförbindelser. Totalt uppgår detta belopp till 389 miljoner kronor, varav 361 miljoner kronor avser kommunen och resten vår andel av pensionsförbundets åtagande. Detta måste beaktas när koncernens ekonomiska ställning analyseras. Åtagandet är ”säkrat till 69 procent” i form av värdepapperstillgångar. Tas hänsyn till ”totalt värdepappersinnehav” stiger säkringsgraden till nästan 93 procent. En analys av såväl skuldens utveckling och lämplig nivå på ”tillgångsportföljen” har genomförts. Stora investeringsbehov ligger framför oss, men med dagens låga räntenivåer har vi valt att nyupplåna istället för att avyttra värdepapper. Om och när räntorna börja stiga kan vi med kort varsel avyttra värdepapper om räntenivån överstiger genomsnittlig avkastningen i portföljen

Företagspolicy och ägardirektiv

För att ytterligare utveckla ägarrollen och nå en ännu bättre samordning och samverkan mellan kommunen och bolagen har kommunfullmäktige fastställt ägardirektiv. Syftet är dels att skapa gemensamma spelregler för att utveckla den kommunala koncernen och dels att tydliggöra styrelsens roll och ansvar i respektive bolag.

Kort beskrivning av de i den sammanställda redovisningen ingående "bolag"

AB Hallstahem

Ägardirektiv

Bolaget ska bedriva verksamhet i Strömsholm, Kolbäck och Hallstahammar. AB Hallstahem ska verka för att bolagets hyresgäster har ett inflytande över förvaltning och service samt att bolagets verksamhet i övrigt kan ske med största möjliga hänsyn till god miljö och låg resursförbrukning. Vidare ska bolaget utifrån Hallstahammars kommuns vision "Det goda livet i storstadens närhet" utarbeta mål som har bäring mot visionen. Dessa fyra mål skall sedan årligen utvärderas i årsredovisningen.

Utvärdering av "Det goda livet i storstadens närhet":

Det goda boendet:

Vi har ett varierat utbud av lägenheter. Drygt en tredjedel av beståndet har hiss eller ligger i markplan. Under året har 36 nyproducerade lägenheter tillkommit centralt i Hallstahammar och en fortsatt ökad tillgänglighet sker i samband med badrums- och stamreoveringar.

Den goda servicen:

Vi har en hög servicenivå mot våra hyresgäster, vilket verifierats i vår Hyresgästundersökning utförd av AktivBo, där vi har ett serviceindex som är bland de bästa i landet. Resultatet bekräftas i Hyresgästföreningens undersökning bland sina medlemmar där vi fick ett lika gott resultat.

Den goda miljön:

För oss innefattar den goda miljön såväl boende-, arbets- och den globala miljön. Bland annat arbetar vi med speciellt uppsatta mål inom energisparområdet gällande värme-, el och vattenförbrukning.

Det framgångsrika näringslivet:

Vi tillmötesgår företagare och näringsidkare när det gäller lokaler och anpassningar så långt som möjligt.

Bolaget skall även, enligt ägardirektivet, tillsammans med olika berörda intressenter aktivt arbeta för att Hallstahammars kommun ska vara ett attraktivt boendialternativ i regionen.

Vi ska också tillhandahålla bra bostäder till rimliga hyresnivåer samt sköta och underhålla fastigheterna enligt god teknisk praxis. Vidare ska vi utveckla en god bostadsmiljö med tyngdpunkt på bra boendeformer för äldre och möjligheter för ungdomar att etablera sig på bostadsmarknaden.

Vidare framgår av ägardirektivet bl a att bolaget ska bedriva sin verksamhet på affärsmässiga villkor och sträva efter en ekonomisk utveckling som ger förutsättningar för en ekonomisk stabilitet.

Affärsidé

AB Hallstahem skall på marknadsmässiga villkor erbjuda ett tryggt och bekvämt boende och vara en pålitlig och rejäl hyresvärd som ser sitt fastighetsinnehav långsiktigt och tar ansvar för sina fastigheter, hyresgäster och personal.

Fastighetsbestånd

Fastighetsbeståndet uppgick vid årsskiftet till 41 (40) fastigheter. Antalet bostäder uppgick till 2 424 (2 388) och antalet lokaler till 325 (320), totalt 172 553 (170 295) m².

Uthyringsituationen

Antalet vakanta lägenheter uppgick till 30 i snitt jämfört med 33 året innan. Hyresbortfallet p g a vakanta lägenheter uppgick till 1,3% (1,5%).

Framtidsutsikter

Befolkningsutvecklingen i kommunen har under de senaste åren gått sakta men säkert i rätt riktning och mycket positivt händer i vår kommun. Vid årsskiftet var uthyrningen den bästa någonsin med en uthyrningsgrad på lägenhetssidan med närmare 99 procent.

Med våra hyresgästers stora förtroende för oss som förvaltare och hyresvärd ser vi positivt framåt och en nyproduktion på 36 centralt belägna lägenheter har genomförts under 2015-2016. Inflyttning i de nya lägenheterna skedde sommaren 2016.

Stam- och badrumsrenoveringar kommer att ha fortsatt hög prioritet.

Hyror

Den 1/1 2015 höjdes hyrorna med 0,55 procent för bostäder och lokaler med förhandlingsklausul.

Överenskommelsen med Hyresgästföreningen för år 2017 innebär en höjning med 0,6 procent för bostäder och lokaler med förhandlingsklausul.

Resultat

Årets vinst efter finansiella poster uppgår 3 126 tkr (3061 tkr 2015).

Soliditet

Soliditeten uppgår till 9,6% (9,9%).

Investeringar

Bolagets investeringar i byggnader och inventarier har totalt uppgått till 43 011 tkr (70 151 tkr).

Ombyggnation

- I kv Väskan har stambyte skett av återstående 39 lägenheter till en kostnad av 7 170 tkr.
- Säkerhetsdörrar har installerats i 183 lägenheter för 2 842 tkr.
- I Växeln 7 har nya takfläktar installerats för 3 641 tkr.

Nybyggnation

På Prästgårdsgatan 9, 11 och 13 har 36 nya lägenheter färdigställts med inflyttning den 1 augusti 2016. Total produktionskostnad uppgår till 60 410 tkr.

Underhåll

Utöver sedvanligt underhåll har bl a injustering av frånluftsflöden skett på Smörblommevägen 14, utemiljön på Hästhovsvägen 1 har förbättrats och i Kolbäck har låscylinderbyte skett.

Köp/Försäljning

Under året har inga köp eller försäljningar skett av fastigheter.

Miljöåtgärder

Hallstahems satsningar på att minska energiförbrukningen och miljöbelastningen ska tillmötesgå det engagemang för dessa frågor som finns hos ägare, kunder och medarbetare och samhället i övrigt samt bidra till att undvika kostnader till följd av felaktig hantering.

Klimatförändringarna i världen beror på människans utsläpp av växthusgaser och följderna drabbar oss alla. En förutsättning för att bromsa utvecklingen är att öka kunskapen och engagemanget. Bostads- och tjänstesektorn står för över 40 procent av energianvändningen i EU och det är därför viktigt att Hallstahem som bostadsbolag bidrar till att minska utsläppen av växthusgaser.

Energianvändning 2015

Fjärrvärme:

Under 2016 har fjärrvärmeförbrukningen (graddagskorrigerad förbrukning) ökat med ca 1,7 procent jämfört med föregående år.

Vårt att notera är vårt fortsatta OVK-arbete som har resulterat i ökade frånluftsflöden till normvärden. Vi har även justerat upp vissa värmekurvor för att säkerställa inomhustemperaturen. Inflyttning av Prästgårdsgatan 9-13 och bibliotekets nya verksamhet har också påverkat ökningen.

För att motverka framtida ökning har vi utökat vårt arbete med att installera inomhustemperaturgivare för att detektera över- och undertemperaturer. Implementering av nya styrmetoder håller på att införas i våra byggnader. Vi kommer bli effektivisera pumpstyrningar och ta tillvara på husets inbyggda värmeackumulering. Vi kommer även att arbeta med rumskompenisering av framledningstemperaturen.

Fastighetsel:

Under 2016 har den faktiska förbrukningen ökat med 14,3 procent jämfört med föregående år. Även här har inflyttning av Prästgårdsgatan 9-13 och bibliotekets utökade verksamhet påverkat ökningen. Fastighetselförbrukningen påverkas bl a av tvättstugor, hissar, belysning och motorvärmare. Motorvärmarna ska egentligen också graddagskorrigeras (2016 var kallare än 2015) men vi mäter inte dessa separat.

Vattenförbrukning:

Vattenförbrukningen har minskat med ca 1,3 % sedan förra året.

Vi har infört IMD (Individuell mätning och debitering) i vissa områden, för att ytterligare kunna sänka vår vattenförbrukning.

Företagets miljöpolicy har följande inriktning:

Vi ska sträva efter att använda ekologiskt sunda system som ger en god livsmiljö för alla som vistas i våra bostadsområden.

Resurssnåla lösningar skall väljas i all vår verksamhet för att spara på jordens resurser.

Anställda såväl som hyresgäster skall stimuleras till ett aktivt miljöarbete.

Samstämmighet med kommunens övergripande miljöprogram skall eftersträvas.

Miljöåtgärder 2016

Radon

Radoninventering är klar på alla områden. I de fall årsmedelvärdet överstigit 200 Bq/ km har en åtgärdsutredning genomförts där man fördjupat sig i vilka förutsättningar som råder för den specifika byggnaden. Utredningen har syftat till att ta reda på om det är markradon som tränger in i byggnaden

eller om det är byggnadsmaterialet som avger radon. Ett fåtal lägenheter ligger något över gränsvärden. Dessa lägenheter kommer att åtgärdas under 2017.

Energideklarationer

Alla våra fastigheter är energideklarerade och resultatet är anslaget i trapphusen. Energideklarationer är ett bra verktyg för att se hur man kan minska energiåtgången i våra fastigheter. Deklarationerna är utförda tillsammans med en energiexpert.

Väderprognosstyrda hus

För att sänka såväl kostnader för energi som minska utsläppen av växthusgaser samtidigt som inneklimatet förbättras för våra hyresgäster har Hallstahem valt att väderprognosstyra våra hus. Vid årsskiftet var 81 915 kvm anslutna.

Det innebär att man med hjälp av lokala och exakta väderprognoser i god tid styr värmen efter hur varje byggnad beter sig i rådande vädersituation. Genom väderprognosstyrning blir styrningen jämnare och energi i form av sol tas tillvara.

Energiåtgärder 2016

- Installation av resterande inomhustemperaturgivare.
- Byte av ca 300 termostater och ventiler på Hagvägen i Kolbäck.
- Uppkoppling av ytterligare styr- och övervakningsutrustning i undercentraler/ventilationsaggregat.
- Från årsskiftet övervakas ca 95 procent av samtliga radiatorkretsar. Ventilationsaggregaten är uppkopplade till 30 procent av beståndet.
- Testinstallation av FTX-aggregat på lägenhetsnivå på Tunåsen. Vår uppskattning är att installation av FTX-aggregat innebär en ca 20 procents besparing på fjärrvärmeleveransen.
- Utbyggnad temperaturstyrda motorvärmare.

Kolbäcksådalens pensionsförbund

Kolbäcksådalens pensionsförbund bildades gemensamt av Hallstahammars kommun och Surahammars kommun 2012-11-01. Kolbäcksådalens pensionsförbund är den för förbundsmedlemmarna gemensamma organisationen som ska förvalta den pensionsskuld som uppstått i det tidigare för medlemmarna gemensamma Kolbäcksådalens gymnasieförbund.

Förbundets verksamhet ska, i den mån den inte täcks på annat sätt, finansieras genom bidrag från förbundsmedlemmarna. Kostnaden fördelas enligt principen 60/40 mellan Hallstahammars kommun och Surahammars kommun.

Resultat och eget kapital

Kolbäcksådalens pensionsförbund redovisar år 2016 ett resultat på 0 tkr (budget 2016 1 tkr). Det egna kapitalet uppgår per sista december 2016 till -463 tkr.

Intäkterna för Kolbäcksådalens pensionsförbund utgörs av bidrag från medlemskommunerna. Bidraget fördelas mellan Hallstahammars kommun och Surahammars kommun enligt principen 60/40. För att täcka årets ökade kostnader så är medlemsbidraget 78 tkr högre än budgeterat.

Kostnaderna utgörs framför allt av pensionskostnader för den personal som tidigare varit anställd i Kolbäcksådalens gymnasieförbund. Pensionsförbundet har under året även haft kostnader för revision, annonsering och banktjänster.

Verksamhetens kostnader och finansiella kostnader blev 79 tkr högre än budgeterat. Kostnaden för pensionsutbetalningar och premie pensionsförsäkring blev högre än budgeterat samtidigt som avsättningen inte minskade i samma omfattning som budgeterat. Årets pensionskostnad grundar sig på en beräkning från KPA daterad 2016-08-11 medan budget 2016 grundar sig på en beräkning från KPA daterad 2015-08-13.

Den sista december 2015 hade Kolbäcksådalens pensionsförbund en skuld till Hallstahammars kommun på 135 tkr. Skulden avsåg för mycket betalt medlemsbidrag år 2015. Skulden är reglerad år 2016 och banktillgodohavandet har därför minskat i samma omfattning.

AFA Sjukförsäkringsaktiebolags styrelse beslutade 2015-03-26 att återbetala premier för den kollektivavtalade sjukförsäkringen AGS-KL samt för Avgiftsbefrielseförsäkringen för år 2004. Återbetalningen av premier sker genom Fora. Den återbetalning som Kolbäcksådalens pensionsförbund väntade år 2016 uteblev och nu har en omprövning skickats till Fora. Enligt årsavräkning för år 2004 har Kolbäcksådalens gymnasieförbund betalat premier på totalt 924 218 kr.

Framtiden

Enligt den senaste prognosen från KPA (2016-08-11) kommer pensionskostnaden i Kolbäcksådalens pensionsförbund att minska de kommande åren för att åter stiga till dagens nivå år 2019. Kostnaden för pensionsutbetalningar minskar medan kostnaden för indexering av försäkrade pensionsförmåner ökar. Den ökade kostnaden för indexering beror på att SKL bedömer att vi om några år kommer att ha en årlig inflationstakt på tre procent (idag cirka en procent). Kostnaden för den årliga uppräknings av intjänade förmåner kommer då att stiga.

I mars 2016 presenterades den statliga utredningen en ändamålsenlig kommunal redovisning. Utredaren har skrivit om flera delar i den kommunala redovisningslagen. I förslaget föreslås bland annat att ansvarsförbindelsen från och med 2018 ska redovisas som en pensionsavsättning i balansräkningen. Idag gäller en blandmodell där pensioner intjänade före 1998 redovisas som en

ansvarsförbindelse och pensioner intjänade från och med 1998 som en avsättning. Regeringen har nu presenterat sin propositionsförteckning för våren 2017. Förslaget om en ny redovisningslag finns inte med i denna förteckning. En ny redovisningslag kan därför tidigast träda i kraft 1 januari 2019.

Kolbäcksådalens pensionsförbund inväntar svar från Fora gällande omprövning av återbetalning av premier för den kollektivavtalade sjukförsäkringen AGS-KL samt för Avgiftsbefrielseförsäkring för år 2004. Återbetalning av premier sker genom Fora. Om Kolbäcksådalens pensionsförbund erhåller återbetalningen från Fora kommer hela ersättningen att återbetalas till medlemskommunerna enligt samma fördelning som medlemsbidraget.

Mälardalens Brand och Räddningstjänstförbund

Omvärldsanalys

I jämförelse med många andra räddningstjänstorganisationer har MBR en bred räddningstjänstverksamhet med bl.a. vattendykning, som endast förekommer i ett fåtal av landets kommuner, samt räddningsbåt med utbildade skeppare. Den stora satsningen på s.k. förstahandsenheter som skett, är ur samhällsekonomisk synpunkt kostnadseffektivt. Enheten i Kvicksund som drivs i samverkan med Eskilstuna räddningstjänst, är inte kopplad till en specifik brandstation utan består i en utrustad mindre brandbil, som bemannas av en RIB-anställd. Övningsmässigt övar personalen i Kvicksund såväl i Eskilstuna som i Kolbäck. En unik företeelse i MBR är också utslussningen till samhället av dömda ungdomsbrottslingar, via den verksamhet som Statens Institutionsstyrelse bedriver vid brandstationen i Surahammar.

MBR ligger väl framme på teknik- och fordonsområdet. Under 2015 gjorde MBR som första räddningstjänst i Sverige en investering i en dykrobot som nu implementerats med vattendykarverksamheten. Målet är att, trots Mälarens grumliga vatten, snabbt kunna hitta en person under vattenytan för livräddning.

MBR har ett väl utvecklat handlingsprogram för räddningstjänst, där eventuella avsteg från handlingsprogrammets mål har redovisats vid varje direktionsmöte. Inom den förebyggande verksamheten pågår sedan drygt 15 år en kontroll av trapphus i flerbostadshus. Denna uppgift utförs av MBR:s räddningsstyrkor.

Måluppfyllelse och verksamhetsutveckling

MBR:s verksamhet består i grunden av en räddningstjänstverksamhet som styrs av handlingsprogrammet för räddningstjänst, samt en förebyggande verksamhet styrd av medlemskommunernas handlingsprogram för förebyggande brandskydd. Till detta kommer arbetet med ett antal mål kopplade till visionen ”Sveriges effektivaste och vassaste räddningsorganisation”. Statistik på antalet räddningsinsatser och det förebyggande arbetet beskrivs längre fram i denna rapport och måluppfyllelsen redovisas översiktligt samt i särskild bilaga.

Förutom huvuduppgifterna krävs en organisation för att få helheten att fungera, med nödvändig driftverksamhet, administration och övriga stödfunktioner. Därför finns en linjeorganisation med avdelningar som reviderades under våren och som kompletterar den organisation som inträder vid räddningstjänsthändelser och som beskrivs i handlingsprogrammet för räddningstjänst.

Ekonomi och framtid

MBR har under flera år lyckats skapa ett gott ekonomiskt resultat och byggt upp ett eget kapital som förberedelse för de kostnadsökningar som kommer bl.a. till följd av arbetsmiljöförbättringar på brandstationerna, utveckling av övningsfält, stora pensionsavgångar och därmed personalomsättning, samt högre pensionskostnader (förmånsbestämd pension) mm.

Ekonomiska jämförelsetal

(kr)	Kostnad per invånare 2015
Mälardalens Brand- och Räddningsförbund	522 (2016:515)
Räddningstjänsten Östra Götaland (Norrköping, Linköping m.fl.)	563 (exkl. fastigheter/hyror)
Eskilstuna Räddningstjänst	579
Nerikes Brandkår (Örebro m.fl.)	588
Gästrike räddningstjänst (Gävle m.fl.)	671
Norra Älvsborgs räddningstjänstförbund (Borås m.fl.)	749

Året som gått

Årets resultat slutar på 8 tkr vilket är helt i överensstämmelse med den totala budgeten för året och enligt prognosen i augusti.

Intäkter

Arbete har sedan årsskiftet 2015/2016 pågått med att bygga upp och implementera MBR:s nya verksamhetssystem Daedalus. Systemet innehåller olika moduler som insatsrapportering, förebyggande aktiviteter, personalplanering samt ärendehantering. Den förebyggande avdelningen har under året lagt ner mycket tid på att bygga upp den förebyggande verksamhetsmodulen i Daedalus samt med att lära sig systemet, vilket bl.a. påverkat antalet utförda tillsyner, som därmed blivit lägre under året. Ytterligare faktorer som har påverkat tillsynsarbetet är implementeringen av Räddsam Mälardalen (gemensam operativ stab och ledning med Strängnäs/Eskilstuna) samt att förebyggandepersonalen har täckt upp i skiften p.g.a. en ansträngd personalsituation. MBR:s kostnadseffektiva lösning, där så gått som samtliga ingår i utryckningsorganisationen, får tyvärr effekter för den förebyggande produktionen.

Från och med årsskiftet 2016 debiteras MBR:s kunder redan från och med det första onödiga automatiska brandlarmet, i syfte att kunden snarast ska kunna åtgärda problemet så att fellarmsfrekvensen och därmed även störningsmomentet för MBR minskar. En minskning av onödiga larm har dock ännu inte kunnat påvisas trots den nya taxemodellen, vilket gett MBR ökade intäkter för onödiga automatlarm under 2016.

Efter den stora skogsbranden 2014 har MBR bl.a. jobbat med att förbättra förutsättningarna för ett effektivt stabs- och ledningsarbete. Arbetet har skett dels i samverkan med Eskilstuna och Strängnäs med en gemensam larm- och ledningscentral, men också lokalt i MBR för att anpassa utrustningen till de gemensamma strukturerna samt att allmänt modernisera. SOS Alarm har samtidigt haft önskemål om övertagande av MBR:s ledningsrum i SOS-lokalerna, varför en ombyggnation av MBR:s

lektionssal till nytt stabs- och ledningsrum genomfördes under våren. Detta medförde intäkter från SOS Alarm för större delen av de extrakostnader MBR haft för ombyggnationen.

En återbetalning av 2004 års premier för Avtalsgruppförsäkring aviserades under hösten och i november gjorde AFA utbetalningen som bidrog till årets slutgiltiga resultat.

Kostnader

Direktionen för MBR träffade under våren räddningstjänsternas politiska ledning från Eskilstuna och Strängnäs i det s.k. SME-projektet. Räddsam Mälardalen, som namnet blev, startades upp efter sommaren. Ombyggnationer och teknikanpassningar, liksom personalfrågor kring samarbetet har till stor del präglat årets arbete.

Ombyggnaden av Vallbystationens lektionssal har slutförts till följd av avyttring av lokal till SOS Alarm. Vissa kostnader för ny teknik samt bl.a. komplettering av ett extra toalettutrymme belastar årets utfall. Övriga ombyggnadskostnader som MBR haft har ersattes som tidigare nämnts av SOS Alarm.

Containeranläggningen för rök- och värmeövningar på Fågelbacken revs under våren till följd av omfattande rostskador, samtidigt som markundersökningar pågått för att bedöma föroreningsgraden. Det senare har medfört att planerade investeringar på övningsfältet, som skulle ha skett under året, har skjutits fram i tiden. Detta har bidragit till lägre avskrivningskostnader för året. Tidigare beviljade investeringar på Fågelbacken har, via direktionsbeslut, senarelagts till 2017 och måste eventuellt omprioriteras utifrån hur övningsfältet skall utvecklas framöver. Mark- och byggnadsunderhåll samt konsultkostnader för provtagning har därför belastat driftbudgeten. Även en omfattande vattenläcka har medfört ökade kostnader. Vattenförbrukningen rusade i höjden tills läckan kunde lokaliseras. Tillsammans med Mälarenergi kommer felet att åtgärdas efter tjällossningen våren 2017.

Ett omfattande rekryteringsarbete pågick under våren för brandmannatjänster i tillsvidareanställning och sommarvikariat samt till följd av reviderad organisation. Den största personalomsättningen på många år har ägt rum till följd av en stor pensionskull. Utöver detta har tre brandmän slutat för arbete på andra orter, vilket tidigare varit extremt ovanligt. Vid rekryteringarna har det varit svårt att få erfarna brandmän som klarar MBR:s krav varför en stor generationsväxling ägt rum. Att få brandpersonal i skift att söka tjänster som brandinspektörer eller instruktörer är också mycket svårt, då uppgifterna inte uppfattas som lockande gentemot arbetet i skiftgrupperna. Det utdragna rekryteringsförfarandet gällande brandingenjörer har medfört att tillsynsmålet och åtaganden i den externa kursverksamheten inte kunnat genomföras fullt ut som planerat. En inhyrd administrativ konsult har under året dels ersatt en vakant administratörstjänst samt skött personalplaneringen under ordinarie planerars frånvaro. Detta har gett lägre lönekostnader men högre konsultkostnader.

Den låga personalnumerären inom MBR har gjort att ledigheter från skiftstyrkorna för utbildning och kompetensutveckling inte har kunnat hållas, då vikariemöjligheten dessutom varit starkt begränsad. Mycket energi har istället lagts på intern grundutbildning för alla nyanställda, såväl på heltid som i RIB-styrkorna. Detta har gett lägre externa kurskostnader än planerat för året. Föräldraledigheter, som i grunden är positiva, ökar och försvårar också tillgången till kompetent personal, främst under sommarmånaderna. Den tidigare möjligheten att få personal att arbeta extra genom frivilliga extrapass har under våren minskat kraftigt och till sommaren upphört helt.

Vakanser har under våren funnits på RIB-styrkorna, framförallt i Kolbäck, Skultuna och Virsbo, men under hösten tillträdde 17 nyrekryterade RIB-medarbetare sina tjänster. Kostnader tillkom för två preparandutbildningar i MBR:s egen regi samt för skyddskläder för de nyanställda.

Under våren gjordes en satsning på utbildning i mångfald. Direktionen och samtliga medarbetare inböjdes till en halvdagsföreläsning i maj gällande genusfrågor. Vidare deltog tre medarbetare i en temadag som arrangerades av Nätverket Jämställd Räddningstjänst och sex medarbetare i en konferens i Malmö gällande redovisning av jämställdhetsprojektet ”En brandstation för alla”.

Upphandling har under året skett av en ny vattendykarbuss. Upphandlingsbeslutet överklagades men domen har nu utfallit till MBR:s fördel. Detta har dock medfört att investeringen har blivit försenad och först kommer att vara slutförd våren 2017. Under sommaren gick MBR även gått ut med en upphandling gällande företagshälsovård då nuvarande avtal upphörde vid årsskiftet. Ny entreprenör blev den gamla, d.v.s. Räddningshälsan, nu med kompletterande stöd från Previa.

Framtiden

Under hösten har direktionen påbörjat arbetet med att uppdatera vision och övergripande mål för verksamheten för åren 2017-2020. Arbetet fortsätter men beslut först under våren 2017.

Samarbetsavtalet med Eskilstuna och Strängnäs, det s.k. Räddsam Mälardalen, började 1:a oktober och sträcker sig två år framåt med automatisk förlängning, om ingen av parterna säger upp avtalet. En utveckling med egen hantering av utalarmeringen vid automatiska brandlarm finns som målbild, då en ledningsoperatör kan finansieras dygnet runt i ledningscentralen i Eskilstuna. Därmed kan det gemensamma stabs- och ledningsarbetet med detta förstärkas ytterligare. Utbildning för de olika funktionerna är en ständig process och projektet medför vissa extra kostnader för MBR. En årlig avstämning görs mellan parterna, där även kostnaderna för FIP-enheten i Kvicksund regleras.

Just nu ses en ljusning i bemanningssituationen på de s.k. RIB-stationerna. Efter höstens introduktion av de nyanställda kommer samtliga stationer att ha full bemanning. Problembilden med låg bemanning dagtid kommer dock att bestå då flertalet inte har arbete på orten utan endast kan ha beredskap kvällar, nätter och helger. Flexibla lösningar för en hållbar utryckningsorganisation även på dagtid undersöks. Kostnaderna kommer därför att öka för RIB och därmed inte längre generera de ekonomiska överskott som redovisats tidigare år. En eventuell satsning på en förstahandsenhet inom Ramnäs tätort behöver utredas vidare, då förutsättningarna till viss del har ändrat sig när stationerna i Virsbo och Surahammar nu har full bemanning.

Under året har en översyn av Vallbystationens lokaler skett för att anpassas för fler kvinnor som arbetar som brandmän, brandingenjörer och övrig personal. En arbetsgrupp tillsammans med en arkitektkonsult har tagit fram ett ritningsförslag och ombyggnationen är angelägen och måste prioriteras. Ägandefrågan av brandstationen på Vallby är dock väsentlig och beroende av de ekonomiska villkoren som följer med ett eventuellt övertagande. MBR har visat intresse men vill inte överta de lokaler som idag hyrs av SOS Alarm. Västerås stads fastighetskontor har aviserat ett en fastighetsdelning inte är aktuell, och att om MBR skall överta byggnaden inklusive SOS-huset skall detta ske till marknadsmässiga villkor. MBR avvaktar därför de villkor som erbjuds innan förhandling kan ske.

Fågelbackens övningsfält måste ha en skälig nivå för att MBR:s räddningsstyrkor skall få den träning och kunskap som kontinuerligt behövs och som relaterar mot forskning och utveckling inom räddningstjänst. Ett samarbetsavtal gällande fältet har därför tecknats mellan MBR och SP (provning- och forskningsinstitutet) samt MDH (Mälardalens Högskola). De mätningar av föroreningar i marken på Fågelbackens övningsfält som pågått under hela året, kommer att fortsätta och en plan för åtgärder utformas. Därefter kommer en uppbyggnad av övningsfältet ske i samråd med SP och MDH. Samverkansfördelarna med Eskilstuna inom den breda övningsverksamheten kommer också att undersökas för att nå kostnadseffektiva övningsupplägg och anordningar.

För att kunna bemöta våra kunder vid utbildning och tillsyn, olycksdrabbade vid bränder och olyckor samt den egna verksamhetens behov av olikheter, kommer mångfaldsfrågorna att ytterligare behöva lyftas. Deltagande i nätverk, utbildning av personal, anpassning av lokaler och utrustning samt en tydlig vilja vid nyrekrytering att ha mångfaldsperspektiv, måste fortsätta.

Under hösten har en fördjupad social arbetsmiljöundersökning genomförts. En extern konsult intervjuade all heltidsanställd personal för att sedan ringa in eventuella problemområden och föreslå åtgärder. Resultatet av undersökningen kommer att föreläggas i januari 2017 varefter arbetet med att genomföra och implementera eventuella åtgärder kommer att ske.

MBR har de senaste åren haft en stark ekonomi. Detta främst beroende på den mycket kostnadseffektiva personalbemanningen samt återhållsamhet och omprövningar vid inköp. Inför 2017 har medlemskommunerna valt att utge ett lägre medlemsbidrag per invånare till MBR än begärt, genom att de utjämningskostnader gällande medlemsbidraget som skulle utgå till MBR 2017, fördelas över en längre period (2017-2019). MBR kommer även framöver att arbeta för, och att sträva efter en ekonomi i balans, men ser svårigheter i att uppnå detta med minskade medlemsbidrag och ökade kostnader, bl.a. för den förmånsbestämda pensionen.

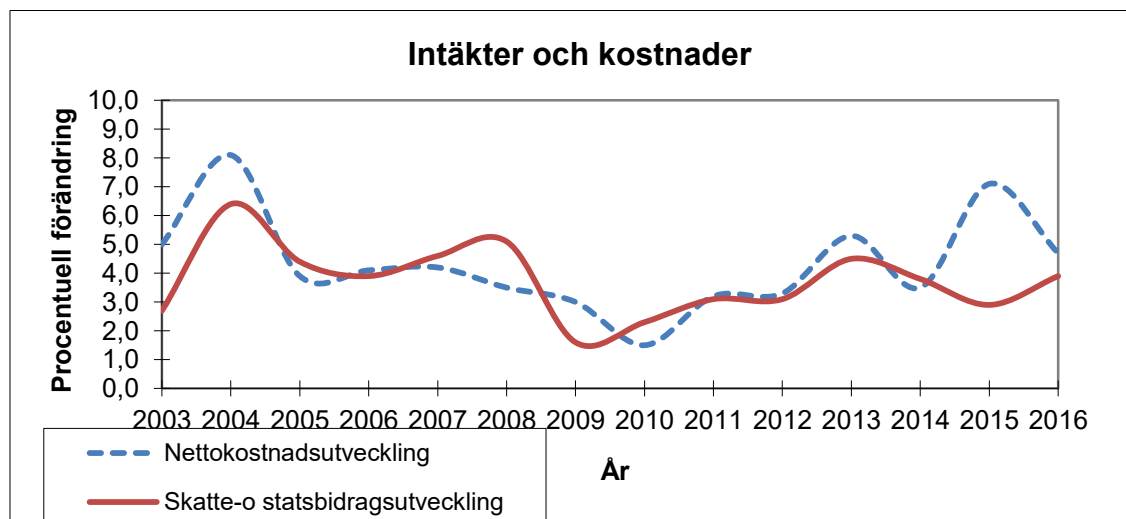
Driftsredovisning

DRIFTREDOVISNING	BUDGET	UTFALL	BU-RES	UTFALL	UTFALL
	2016	2016	2016	2015	2014
KOMMUNSTYRELSE					
PERSONALKOSTNADER	33 790	32 626	1 164	32 012	29 995
ÖVRIGA KOSTNADER	43 589	46 305	-2 716	44 774	33 834
INTÄKTER	-9 121	-10 836	1 716	-9 091	-9 102
NETTOKOSTNADER	68 258	68 095	163	67 695	54 727
FINANSFÖRVALTNING					
PERSONALKOSTNADER	31 200	17 107	14 093	18 256	14 820
ÖVRIGA KOSTNADER	0	-663	663	14 172	7 708
INTÄKTER	0	-588	588	-48	-6 539
NETTOKOSTNADER	31 200	15 856	15 345	32 380	15 988
TEKNISK NÄMND					
PERSONALKOSTNADER	50 192	48 453	1 739	46 562	45 575
ÖVRIGA KOSTNADER	116 180	136 598	-20 418	137 351	130 515
INTÄKTER	-126 112	-146 019	19 907	-146 334	-145 371
NETTOKOSTNADER	40 260	39 032	1 228	37 578	30 719
BYGG OCH MILJÖNÄMND					
PERSONALKOSTNADER	5 541	5 730	-189	5 377	4 768
ÖVRIGA KOSTNADER	6 058	5 731	327	5 401	6 314
INTÄKTER	-4 206	-4 749	543	-4 732	-3 998
NETTOKOSTNADER	7 393	6 712	681	6 046	7 918
BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMND					
PERSONALKOSTNADER	231 812	232 303	-491	208 344	203 639
ÖVRIGA KOSTNADER	153 400	159 427	-6 027	149 712	158 283
INTÄKTER	-41 131	-46 524	5 393	-29 488	-38 715
NETTOKOSTNADER	344 081	345 206	-1 125	328 568	323 207
SOCIALNÄMND					
PERSONALKOSTNADER	340 374	342 739	-2 365	291 200	271 101
ÖVRIGA KOSTNADER	158 446	190 177	-31 731	172 631	156 533
INTÄKTER	-147 273	-167 241	19 968	-117 044	-96 305
NETTOKOSTNADER	351 547	365 674	-14 127	346 787	331 328
KULTUR O FRITIDSNÄMND					
PERSONALKOSTNADER	16 541	17 337	-796	15 742	14 512
ÖVRIGA KOSTNADER	28 573	31 661	-3 088	29 157	27 956
INTÄKTER	-9 613	-12 718	3 105	-10 278	-10 217
NETTOKOSTNADER	35 501	36 280	-779	34 620	32 251
ÖVRIGA					
PERSONALKOSTNADER	4 057	11 283	-7 226	7 506	8 993
ÖVRIGA KOSTNADER	9 824	13 976	-4 152	10 300	10 996
INTÄKTER	-2 241	-13 180	10 939	-5 734	-7 348
NETTOKOSTNADER	11 640	12 078	-438	12 072	12 641
Totaler	889 880	888 934	946	865 746	808 778
DR EXKL FINANSFÖRVALTNINGEN	858 680	873 079	-14 399	833 366	792 790

DRIFTSREDOVISNING	BUDGET	REDOVISAD	BU RES	REL
	2016	2016	2016	
ANSVAR				
1 KOMMUNSTYRELSEN	68 258	68 095	163	100
PENSIONER MM	31 200	15 856	15 345	51
3 TEKNISKA NÄMNDEN	40 260	39 032	1 228	97
4 BYGG OCH MILJÖNÄMND	7 393	6 712	681	91
6 BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMND	344 081	345 206	-1 125	100
7 SOCIALNÄMND	351 547	365 674	-14 127	104
8 KULTUR O FRITIDSNÄMND	35 501	36 280	-779	102
8 ÖVRIGA	11 640	12 078	-438	104
Totaler	889 880	888 934	946	100

SPEC ÖVRIGA	BUDGET	REDOVISAD	BU RES	REL
	2016	2016	2016	
ANSVAR				
81 REVISION	740	728	12	98
82 VALNÄMND	50	29	21	58
84 RÄDDNINGSFÖRBUNDET	9 200	9 531	-331	104
85 KOLBÄCKSÅDALENS GYMNASIEF	0	0	0	0
86 PROJEKT HOS BBN	0	0	0	0
89 ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN	1 650	1 790	-140	109
Totaler	11 640	12 078	-438	104

Intäkter och kostnader (procentuell förändring)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	PL2017	PL2018	PL2019
Nettokostnadsutveckling	5	8,1	3,9	4,1	4,2	3,5	3	1,5	3,2	3,3	5,3	3,5	7,1	5,9	4,3	6,3	4,1
Skatte- o statsbidragsutveckling	2,7	6,4	4,4	3,9	4,6	5,1	1,6	2,3	3,1	3,1	4,5	3,8	2,9	3,3	3,6	4,4	2,4

Verksamheten 2016

Ks/kommunstyrelseförvaltningen

Ny Vision - Mål - Indikatorer

Den nya visionen för Hallstahammar 2025 antogs av kommunfullmäktige i december 2015. Under 2016 har nya prioriterade mål fastställts för kommunfullmäktige, samt styrelse och nämnder för kommande mandatperioden och därtill hörande indikatorer för uppföljning.

Flyktingströmmar

Under 2015 nådde flyktingmottagandet i Sverige nivåer som saknar motstycke i modern tid både ur ett europeiskt och svenskt perspektiv. Totalt ansökte drygt 162 000 människor asyl i Sverige under 2015, varav merparten bara under månaderna augusti-december 2015. Av dessa var cirka 33 000 ensamkommande barn. Utvecklingen har nått en dimension som ställer helt andra krav än tidigare både på EU-samarbetet och enskilda länders förmåga att hantera den stora ökningen av människor på flykt.

Arbetet med att ta emot i första hand ensamkommande barn och ungdomar kommer även framöver att vara ett område som prioriteras.

Från och med årsskiftet 2015/2016 gick arbetet gått in i en ny fas där en långsiktig planering läggs fast och ska hanteras 2017 och framåt. På nationell nivå sätter man in olika åtgärder för att till viss del parera utvecklingen. Oavsett hur nivåerna av asylsökande till Sverige ser ut fortsättningsvis, innebär åren 2015 och framåt ett helt nytt normalläge för integrationen, behovet av bostäder och kommunal service.

Prognosen har skrivits ner av Migrationsverket under 2016 men verket påpekar att det fortfarande finns en stor osäkerhet i prognoserna. (Se nedan)

Ett intensivt arbete har pågått under perioden och kommer att fortsätta. Planeringen för nyanlända och ensamkommande barn genomförs i två perspektiv, på kort sikt med ett bra mottagande och på längre sikt med en effektiv integration. Planeringen kommer att utmynna i ett integrationsprogram för att säkerställa en så snabb och effektiv integration som möjligt. Dessutom finns numera ett bostadsförsörjningsprogram för att säkerställa att det finns bostäder för nuvarande kommuninvånare, nyinflyttade och nyanlända. (se nedan)

Ensamkommande barn

Under hösten 2015 har Hallstahammars kommun arbetat intensivt med att upprätthålla sitt ansvar för mottagandet av ensamkommande barn. Under året har 105 barn/ungdomar kommit till kommunen. Det ska jämföras med det avtal vi vid ingången av 2015 hade med länsstyrelsen om 27 barn.

För 2016 utökades avtalet med länsstyrelsen och Migrationsverket till c:a 120 ensamkommande barn. Under 2015 och 2016 har i stort sett hela kommunförvaltningen arbetat hårt med att få fram olika lösningar på lokaler för främst HVB hem.

Efter ett intensivt arbete fanns en plan för nya lokaler avseende HVB hem som verkställdes succesivt. Det är prefabricerade hus och där tanken var att de inledningsvis skulle användas för de ensamkommande barnen. När behovet minskade kan de relativt lätt ställas om till vanliga hyreslägenheter.

Under 2016 har de nedskrivna prognoserna slagit igen vilket innebär att de planerade prefabricerade husen i Kolbäck har ställts om till att redan från början utgöra vanliga bostäder. Även hus nr 2 på Eldsbodavägen finns det planer på att redan från början hyra ut som vanliga bostäder. Tanken är att Hallstahem inledningsvis får i uppdrag att, på uppdrag av kommunen, hyra ut lägenheterna. Planering för detta pågår och kommer att verkställas under 2017.

Nyanlända vuxna och familjer

Från och med årsskiftet 2015/2016 gick arbetet in i en ny fas för att lägga fast en långsiktig planering även nyanlända vuxna och familjer. Enligt prognosen ska Hallstahammar ta emot 32 på avtal inklusive kvotflyktingar som ska jämföras med 30 de senaste åren. Till dessa 32 tillkommer de flyktingar som bosätter sig i kommunen på eget initiativ, så kallade EBOs. Kommunen har ingen skyldighet att ordna bostäder för dessa personer men även EBOs har rätt till kommunal service.

Nya bostäder

En av de kanske största utmaningarna den nästaste tiden för att även framdeles få önskad befolkningstillväxt är att kommunen på olika sätt kan stimulera till byggande av fler bostäder.

Området är ytterst angeläget om kommunens mål med 75 nya invånare ska kunna förverkligas även de kommande åren

Bostadsförsörjningsprogram

I september 2016 antog kommunfullmäktige ett bostadsförsörjningsprogram eftersom behovet av bostäder är stort om kommunens mål ska förverkligas. Av programmet framgår att behovet de närmaste åren uppgår till c:a 300 nya bostäder. Det fanns från och med hösten 2016 möjlighet för kommunen att söka så kallad byggbonus för nya bostäder. Kommunen ansökte och fick en byggbonus för 175 nya boenden 7,3 mkr. Under början av 2017 har kommunen även fått 18,8 mkr i stöd för det särskilda äldreboendet varav 17,1 är för fastigheten och 1,7 avser personal.

Hallstahems nybyggnation

Hallstahems nybyggnation av tre hus med totalt 36 lägenheter var inflyttningsklara i augusti 2016.

Marknadsföring av andra byggbara tomter för flerbostadshus

Under föregående period genomfördes en marknadsföringsinsats riktade till byggföretag. Syftet var att visa kommunens nuvarande och kommande detaljplanerade områden som är ämnade för främst flerbostadshus. Intresset var stort. Under 2016 har kontrakt skrivits med byggföretag på några av områdena vid Östra Nibble och Trädgårdsgatan samt för del av Södra Näs. Under perioden kommer flera detaljplaner att färdigställas som kan vara attraktiva för externa byggföretag (se Kommunstyrelsens årsredovisning).

Nytt särskilt boende för äldre

Kommunfullmäktige beslutade i juni 2014 att ett nytt äldreboende med 100 platser ska byggas i Hallstahammar. Socialnämnden och tekniska nämnden samt kommunstyrelsen, utifrån sitt samordningsansvar, fick i uppdrag att presentera en detaljplan för det nya äldreboendet samt att inleda projekteringsarbetet. Arbetet har pågått intensivt 2014 -2016. PEAB bygger kommunens nya äldreboende. Byggtiden beräknas till två år. Inflyttning är beräknad till augusti 2017.

Skolans lokaler

Grundskolan börjar bli trångbodd. Det gäller samtliga skolor i Hallstahammar och Kolbäck.

Under hösten 2015 utreddes möjligheterna att flytta dels Fredhem dels Lindbo. Beslut i frågan togs i början av 2016. Från hösten 2016 flyttade hela Lindboskolan till Parkskolan. Nu pågår ombyggnad av parkskolan del 2 samt projektering/ombyggnad för att flytta Fredhems skolan till Lindboskolan. Parallellt kommer det också ett förslag att presenteras för skolorna i Kolbäck.

Näringslivsarbetet

Se kommunstyrelsens årsredovisning

Förstudie Strömsholm

”Hur skapa bästa möjliga förutsättningar framtida utveckling av hästnäringen på Strömsholm.”

Sedan flera år tillbaka har ett arbete pågått med en förstudie hur Strömsholm kan utvecklas. Förstudien skall utarbeta ett brett förslag till hur skapa bästa möjliga förutsättningar för framtida utveckling av hästnäringen på Strömsholm. Förstudien skall ta hänsyn till de unika förutsättningar som finns på Strömsholm samt skapa möjligheter för alla de intressenter som är verksamma på Strömsholm nu. Dessutom skall det kunna skapas möjlighet för nya intressenter till Strömsholm. Det är det samlade resultatet av alla intressenters insatser som är avgörande för om våra elever/studenter/kunder/gäster upplever kontakten med Strömsholm positiv och vill komma åter.

Lokala Infrastruktursatsningar

Kollektivtrafik

Se Kommunstyrelsens årsredovisning.

Hallstahammar stadsnät

Stadsnätet kommer att fortsätta byggas: För landsbygden krävs statligt stöd för att klara uppgiften.

I tätorterna Kolbäck och Hallstahammar pågår för närvarande en satsning, där kommunfullmäktige gett extra investeringsanslag. Projektet löper över minst två år och till sommaren 2018 skall fiber/tomrör finnas till flertalet hus i tätorterna Kolbäck och Hallstahammar. I skrivande stund har vi fått in 1052 avtal om fiberanslutning. Projektet har hittills varit framgångsrikt. Som exempel planeras det för tomrör till sammanlagt nästan 1 900 villor/bostäder i kampanjen. Just nu har vi en anslutningsgrad om 63 procent. Målsättningen är att vi skall nå 67 procent i kampanjen

Planer och projekt m.m.

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för fysisk planering. Ett högt prioriterat område är inflyttning till kommunen. Det gäller att vi kan erbjuda attraktiva boendemiljöer nu och i framtiden. Därför prioriteras planeringen av nya bostadsområden och anläggandet av infrastruktur högt.

Ambitionen är att ha byggklara tomter i alla tre kommundelar. Under 2015 – 2016 har det varit en stor efterfrågan på villatomter och samtliga är nu i princip slutsålda. Nya villatomter är nu på gång att planläggas. Det finns ett område klart på Södra Näs med 15-20 tomter som är byggklart så snart vägar och VA är framdraget. Planeringen för fler villaområden fortsätter under perioden.

Pågående detaljplaner

Under 2017 förvänta detaljplaner för boende vara klar för följande områden:

- Knektbacken
- Fasanvägen
- Kvarteret vattentornet

Detaljplaner som påbörjas

Under 2017 påbörjas följande detaljplaner för boende:

- Östra Nibble 3.
- Häradsvägen

BMN/Bygg o miljöförvaltningen

Tillsynsbesök har skett vid miljöfarliga verksamheter med olika syfte. Utöver planerad tillsyn, så har oanmälda besök på miljöfarliga verksamheter gjorts utifrån inkomna klagomål. Bullerproblematiken från Stena Recycling AB:s anläggning har under året eskalerat vilket genererat ett stort tillsynsbehov. Tillståndsprövningar prioriteras högt i tillsynen för att säkerställa att verksamheter bedrivs med minsta möjliga påverkan på miljön.

Mer tid för tillsyn av miljöfarliga verksamheter har frigjorts från december 2016. Detta genom att strategiska frågor nu renodlat ligger på nya tjänsten som miljöstrateg. Ersättande miljöinspektör har en ”ren” inspektörstjänst. Lantbrukstillsynen har under 2016 deltagit i ett riksomfattande projekt om växthus och Plantskolor. Fokus var på det nya regelverket och projektet handlade därför mycket om information gällande nya krav på anläggningar och nya regler angående växtskyddsmedel.

Hälsoskyddet har följt upp kontrollen av städ- och ventilation i förskolor och skolor samt har även inriktat sig på buller. Hem för vård och boende har prioriterats i tillsynen under 2016. Tillsyn på solarier, fotvårdare, bassängbad samt utomhusbad har utövats som vanligt. Enskilda avlopp åtgärdas i takt med fortsatt inventering.

Bygg- och miljöförvaltningen har i stor omfattning deltagit i planeringen av skötseln av tätortsnära skogsområden inom kommunägd mark. Planeringen syftar till att bevara/höja natur- och rekreationsvärden i de mest tätortsnära grönområdena. Målsättningen finns att bilda samverkansgrupp, för att fortsatt se över möjligheterna att skapa fria vandringsvägar för fisk i Kolbäckån. Under 2017 initieras denna samverkan av miljöstrategen.

Under 2016 har livsmedelskontrollen varit riskbaserad och kontrollerna har genomförts för att säkerställa att de verksamma företagen i kommunen uppfyller gällande livsmedelslagstiftning. Kontrollerna har varit både föranmälda och oanmälda. Resultatet från alla genomförda kontroller kan ses på kommunens hemsida. Under hösten 2016 har länsstyrelsen genomfört fullständig revision av livsmedelskontrollen. skett på bygg-och miljöförvaltningen av länsstyrelsen. Länsstyrelsen bedömde att nämnden i stort uppfyller lagstiftningens krav på offentlig kontroll.

Byggsidan har upplevt ännu ett år med ovanligt högt tryck. Det har varit högt inflöde av ärenden hela året. Nyproduktion av en- och flerfamiljshus har fortsatt. Kommunala tomter har sålt slut under 2016. Byggnadsinspektörerna har fortsatt prioriterat arbetat med att hålla så korta tider i handläggning som möjligt. Andra arbetsuppgifter fick även under 2016 prioriteras ner.

Då byggsidan fått ökade intäkter så har bostadsanpassningen haft lägre utgifter. Färre stora insatser har påverkat utfallet positivt. Fortsatt noggranna bedömningar av inkommande ärenden har också hjälpt resultatet i positiv riktning.

TN/teknisk förvaltning

Tekniska nämnden förvaltar kommunens mark, byggnader och anläggningar, fullgör uppgifter som huvudman för kommunens allmänna vatten- och avloppsanläggningar, ansvarar för den centrala städfunktionen, kart- och mätningsteknisk verksamhet och energirådgivning. Ansvaret för avfallshanteringen har från och med 2016-04-01 övertagits av Vafab Miljö.

Förvaltningen har ca 95 anställda och del av dessa tillhandahåller nödvändig personal för kommunstyrelsens verksamheter.

Tekniska nämndens budget omfattar verksamheter som dels finansieras med skattemedel och dels med avgifter. För den avgiftsfinansierade delen gäller s.k. slutet redovisning, vilket innebär att intäkter och kostnader skall balanseras över tiden.

Totalt redovisas ett överskott på ca 1,2 MSEK. Noterbart är de *skattefinansierade verksamheterna* som redovisar ett överskott om ca 1,8 MSEK. Överskottet förklaras av mindre planerat underhåll på anläggningssidan, vakanser delar av året under administrationen samt nämndens buffertbelopp.

De *taxefinansierade verksamheterna* redovisar ett underskott om ca 0,6 MSEK som huvudsakligen förklaras av minskade bruksintäkter.

Investeringsnivån har under 2016 varit den högsta någonsin. Investeringsbudgeten uppgår till nästan 223 MSEK (exkl. exploateringar och mark) och det har nettoinvesterat för ca 184 MSEK. Närmare 168 MSEK har investerats under de skattefinansierade verksamheterna och resterande 16 MSEK har investerats under de taxefinansierade verksamheterna.

Bland de större investeringar som har genomförts under 2016 hör byggnationen av ett nytt äldreboende. Byggnationen av lägenheter på Eldsbodavägen samt etapp 1 och påbörjad etapp 2 av ombyggnationen på Parkskolan.

Bland de större bidragsprojekten som genomförts under 2016 kan nämnas saneringen av de fastigheter där Kolbäcks värmebehandling låg och fd förskolan Koltrasten. Marken är nu sanerad och fri från föroreningar.

Inledning

Bostadsbristen i kommunen blir allt mer kännbar vilket innebär att förvaltningen arbetar intensivt med att få fram nya områden som kan bebyggas med både villatomter och flerbostadshus. I Näs pågår byggande av infrastruktur för 9 nya villatomter samt 14 st. s.k. Seniorvillor. Försäljningen av tomterna beräknas kunna påbörjas i juni 2017. Under året har

Mark sålts till Carpenterhus som bygger 56 hyreslägenheter på Östra Nibble samt till OBOS Mark AB där Myresjöhus planerar att bygga ca 30 bostadsrättslägenheter.

Den markant ökade försäljningen av villatomter har resulterat i att det för närvarande är brist på villatomter. Nya områden planläggs därför även för att möjliggöra exploatering av mark för bostäder. Flera detaljplaner pågår eller kommer att starta under 2017.

De planer som gäller bostäder som beräknas bli klara under 2017 är kv. Myran i Kolbäck. Planen är överklagad och försäljningen av marken kan påbörjas så snart planen vunnit laga kraft. Detaljplan för Fasanvägen i Hallstahammar. Planen beräknas bli klar i slutet av juli 2017. I Kolbäck kommer en plan för cementgjuteritomten kv. Vattentornet att påbörjas. Planen beräknas bli klar i slutet av november 2017. Och i Hallstahammar en plan för Knektbacken där det planeras för lägenheter. Denna plan

beräknas bli klar i slutet av oktober 2017. När planerna är klara så startar byggandet av infrastruktur samt sanering av de markområden som är förorenade.

Arbetet med att säkerställa kvalitén på dricksvattnet i kommunens vattentäkt fortsätter bl.a. genom att revidera kommunens vattenskyddsområde med tillhörande vattenskyddsföreskrifter. Detta arbete beräknas vara klart under våren 2017. Projekteringen pågår fortfarande med att hitta en ny råvattenbrunn. För att säkerställa vattenkvaliteten har båda lågreservoarerna rengjorts samt täckning med en ny markduk för att förhindra läckage från mark. Under året har fasad och tak på Trångfors vattentorn renoverats. En byggnad/garage har byggts på området för kommunens råvattenuttag till ett mobilt reservkraftsaggregaten. Detta gör att kommunen kan ytterligare säkerställa dricksvattenproduktionen vid ett strömavbrott.

Oerhört mycket arbete har gjorts på fastigheterna under året, Parkskolan et 1 har färdigställts och etapp 2 påbörjats. Ombyggnation av Lindboskolan har också påbörjats. Inom området värme och ventilation har åtgärder utförts på Eldsbodahuset, Nyckelpigan, Kommunhuset, Vallmobadet etc. Energiinvesteringar har gjorts på Vallmobadet, Parkskolan, Lindboskolan samt Nibbleskolans sista etapp som fått fjärrvärme.

Flera byggnader har fått reservkraft det gäller Nibblehallen, Lövåsen, Strandgården.

Byggandet av en servicebyggnad i Folkets park Kolbäck har pågått under hela året och byggnaden beräknas bli klar under våren 2017.

Det nya särskilda boendet för äldre, Äppelparken har fortskridit enligt plan och beräknas bli klart i augusti 2017.

Avdelningen har under året fortsatt sitt arbete med kvalitetssäkring av utförda tjänster. Avdelningens medarbetare har genomgått en hälsokontroll och utbildat sig inom ”att förebygga och undanröja hälsorisker” samt ergonomi. Nya tvättmaskiner har anskaffats på Eldsbodahuset och Västra Fabriken.

BUN/Barn- och utbildningsförvaltningen

Verksamheternas pedagogik och omsorg ska utgå från barn, elever och föräldrars behov. Utveckling och effektivisering pågår ständigt för att möta barn och elevers lärande och utveckling, utifrån vision, värdegrund, statliga som kommunala mål och omfattande lagstiftning. Barn och ungdomars behov, delaktighet och hur vi möter och bemöter barn och föräldrar har betydelse för måluppfyllelse med barnkonventionen som riktmärke.

Elevökningen i grundskola och fritidshem fortsätter. Flera skolor fylls till maxgränsen åren framöver och lokaler måste tillskapas. Tillfälliga lösningar har verkställts på Fredhemsskolan och Näslundskolan. En utredning har genomförts med elevprognoser för skolorna och förslag till lokalplan för att inrymma alla elever och med plats för inflyttning. Först ut i våras var att anpassa Parkskolan efter högstadiets behov. "Lindboskolan åk 6-9" flyttade in vid terminstart i höstas. Många har varit inblandade, både internt och externt, för att anpassa, åtgärda och flytta. Tjänstemän inom olika förvaltningsgemensamma yrkesgrupper bland annat för gymnasieskola, skolmåltid, psykolog, IT och förskolan har under hösten flyttat in i förvaltningskorridoren på Parkskolan. De har tidigare varit spridda på olika permanenta eller tillfälliga lokaler. Det skapas nu en förvaltningsenhet som ger en bättre arbetsmiljö för dem alla. På Nibbleskolan frigörs därmed lokaler som behövs för ökande elevantal.

Betygsresultaten i december 2016 har visat alarmerande låga resultat för framförallt årskurs 9. Av läsårets drygt 170 elever hade 46 % godkänt i alla ämnen inklusive nyanlända elever och elever med okänd bakgrund. Förvaltningen är oroad över att betygsresultaten går ned mellan årskurs 8 och 9, något som erfarits för årskullen födda -99, årskullen födda -00 och för nuvarande årskurs 9 födda -01 som får slutbetyg vårterminen 2017. Det skiljer sig ifrån hur det tidigare sett ut då årskullen följt sin kurva och höjt resultaten i årskurs 9. En rad åtgärder har satts in för att komma till rätta med de sjunkande resultaten. Det handlar om allt från rent organisatoriska förändringar till stödverksamhet för eleverna, kompetensutveckling för lärarna, utveckling av elevhälsoarbetet, lektionsbesök med tillhörande coachning, översyn av mentorskapet, förstärkning för tidiga insatser etc. Undervisningen för nyanlända behöver också utvecklas genom att bl.a. stärka SVA-undervisningen och utöka användandet av det digitala läromedlet Stud.se. Vid jämförelser av höstterminsbetygen 2015 och höstterminsbetygen 2016 syns en positiv utveckling för ämnena svenska, musik och teknik. Grundskolans föräldraenkät som distribueras till föräldrar med barn i årskurs 5 och 8 uppvisar det bästa resultatet på 7 av 10 frågor sedan starten 2013. Dessa frågor rör trygghet, nöjdhet med verksamheten, kontakten mellan skolan och hemmet, stöd och hjälp, bemötande, inflytande och information om utvecklingsmöjligheter.

Tidiga insatser för att eleverna ska nå kunskapsresultaten börjar i förskolan. Förskolans pedagogiska uppdrag förfinas med sikte på måluppfyllelse. Strategier och stödinsatser behöver stärkas för att möta allt fler oroliga barn från tidiga år, detta i form av tidigare och tätare samverkan med BVC och familjecentrum samt föräldrautbildning under förskolans första år. Förskolans föräldraenkät visar att drygt 98 % av föräldrarna är nöjda med förskolan i sin helhet. Ett mycket fint resultat för verksamheten och en bra verksamhet för barnen.

Genom KIK (Kommunens kvalitet i korthet) genomförs mätningarna *Andel som erbjudits plats på önskat placeringsdatum inom förskoleverksamheten* samt *Genomsnittlig väntetid i dagar för de barn som inte fått plats på önskat datum*. Det är mycket glädjande att andelen som erbjudits plats på önskat placeringsdatum stadigt ökat. Med 88 % placerar sig Hallstahammar i den övre kvartilen av Sveriges kommuner. Andelen förskolor och skolor med utmärkelsen Grön Flagg har ökat under 2016. Samtliga förskolor och sex av sju grundskolor innehar nu utmärkelsen. Andelen ekologiskt livsmedel har ökat

till 35,4 procent för förvaltningens 15 kök under tidsperioden juli-december, vilket uppfyller målet om 30 procent. Det är en rejäl ökning jämfört med 25,7 procent motsvarande period förra året. Försök pågår för att minska matsvinnet för ökad hållbarhet såväl för miljön som för ekonomin.

De kontrollmoment som angetts i förvaltningens årsplanering har i stort genomförts. Det finns en väl fungerande process kring hur elevernas kunskapsresultat sammanställs och granskas. Detta inkluderar kontroll av att alla elever finns med vid rapportering av betyg, nationella ämnesprov och lästest. Förutom ordinarie processaktiviteter finns ibland anledning att också extra noga granska resultat som förbryllar eller misstänks vara felaktiga. Efter höstterminsbetygen -15 samt vårterminsbetygen -16 genomfördes granskningar av betygsresultaten gentemot vad som förmedlats via Infomentor vid kunskapsbedömningar till elever och föräldrar, efter att förvaltningen fått indikationer på att det inte var överensstämmande. Förvaltningen ser allvarligt på detta. Underlagen utgör en god utgångspunkt för vidare diskussioner kring betygsättning och formativ bedömning vid högstadiets enheter. Andra kontrollmoment som följts upp är bland annat beslut om anpassad studiegång, uppföljning av elever folkbokförda i Hallstahammar men som går i annan kommun eller friskola, antal fall av kränkande behandling och kontroll av skriftlig delegering.

Elever som inte blir godkända i grundskolan eller gymnasieskolan riskerar att hamna i arbetslöshet och annan problematik. Det är en utmaning att motivera dem till att göra omtag och klara sin gymnasieutbildning. Kommunens aktivitetsansvar (KAA) för ungdomar som inte går eller inte klarat gymnasieskolan bygger på en kommungemensam samverkan. Avsikten är att motivera eleven att genomföra/slutföra sin gymnasieutbildning. Ett förebyggande arbete pågår parallellt med elevernas gymnasieskolor med syfte att fler ungdomar ska gå klart gymnasiet med godkända betyg. Gymnasieutbildningen ingår i ett länsövergripande EU-projektet ”# jag med” som pågår under tre år. Inriktning på projektet ”#jag med” har valts för ökad samverkan kring berörda ungdomar.

Årets resultat för barn- och utbildningsnämnden redovisar ett underskott med 1 125 tkr. De ökade intäkterna är en bidragande orsak till att underskottet inte blev så stort som befarat vid delår i augusti. Under hösten kom beslut om utökad bidragsram för Lågstadiesatsningen som bidragit till positivt resultat i grundskolan. Även gymnasieskolan och förskolan har intäkter som överstiger budgeterat belopp som främst består av ökade statsbidrag. Personalkostnaderna redovisar ett underskott. I verksamheterna förskoleklass/fritidshem och grundsärskolan har extra resurser satts in för barn och elever med omfattande behov av extra stöd. Administration och ledning redovisar ett underskott på grund av den extra satsning som gjordes under året på skolans och förskolans ledare. I budgetram 2016 tilldelades lönekomensation med 2,2 %, men löneökningen för lärare och förskollärare landade på 2,7 %, vilket det här året till stor del finansierats genom svårighet med att rekrytera behöriga lärare och förskollärare, samt bristande tillgång på vikarier vilket är ett stort bekymmer. Övriga kostnader överstiger budget med 6 027 tkr. Det är främst gymnasieskolan som haft problemmed att få ihop budgeten för köpta platser år 2016, eftersom gymnasieskolan tagit emot fler elever. Förvaltningens samtliga verksamheter uppmanades i handlingsplanen för ekonomi i balans att vara ekonomiskt återhållsamma för att mildra gymnasieskolans befarade underskott. Samtliga verksamheter har hanterat ekonomin med stor försiktighet för att komma så nära balans som möjligt. Det lyckades inte riktigt ända fram men ett klart förbättrat resultat än befarat vid delårsprognosen.

SN/Socialförvaltningen

Demografin allt mer påtaglig

Den demografiska förändringen i samhället fram till och med 2030 är för Hallstahammars del en ovanligt utmanande utmaning. Fler äldre i behov av äldreomsorg och en utmanande förändring av försörjningskvoten kommer ställa stora krav på kommunens långsiktiga samhällsplanering. Byggnationen av kommunens nästa äldreboende boendet beräknas vara klart i månadsskiftet aug/sep 2017. Hemtjänstens volymökning under de senaste åren följer rikets trend och går snabbare än prognostiserats.

Förebyggande insatser en viktig väg fram- ännu mer insatser behövs för att möta den åldrande befolkningens behov

Kommunens träffpunkter och den förebyggande verksamheten inom äldreomsorgen fortsätter att vara oerhört uppskattad och efterfrågad. Seniorglädje som är ett av många inslag i detta arbete ger många möjligheter till social samvaro och aktivitet. Hästhoven och Hjärtpunkten hade under 2016 nästan 23 000 besökare.

Digitaliseringsgraden förbättras men hastigheten ska öka

Socialnämndens arbete med att använda modern teknik som stöd i verksamheterna ökar år för år. Under 2016 har verksamhetssystem byts ut inom alla nämndens verksamheter. För kommande år kommer en särskild plan för den fortsatta digitaliseringen att tas fram.

Försörjningsstödsberoendet minskar

Försörjningsstödet ligger för första gången på väldigt många år i balans i förhållande till budget. Volymen på det utbetalda försörjningsstödet har minskat med nästan tre miljoner kronor mellan 2105 och 2016.

SFI i egen regi

Kommunen bedriver sedan årsskiftet SFI i egen regi och såhär långt med ett gott resultat. Genom upplägget med välutbildade SFI-lärare med stöd av språkstödjare på alla nivåer har möjligheterna till bra SFI-studier på kortare tid uppnåtts.

Fler människor i egen försörjning

Kommunens Jobbcentrum får i snitt ut nästan 10 personer per månad i aktiv sysselsättning. Arbetsmetodikern har under 2016 lockat till sig flera externa besökare som är intresserade av vår modell och arbetssätt.

Härbärgat startat och motivation höjs

Under 2016 har arbetet fortsatt med att bygga en boendetrappa inom missbruksområdet för att kunna göra så mycket hemmaplanslösningar som möjligt. Arbetet med härbärgat har startat under 2016. Genom att härbärgat och motivationssatsningen finns nu möjlighet till effektiva insatspaket.

Externa placeringar och byte av placeringsform

Särskild kraft har lagts under 2016 och även framledes att läggas på att skapa möjlighet att rekrytera egna familjehem, se över ersättningssystemet till dessa och de facto rekrytera mer kostnadseffektiva lösningar över tid. De förändrade ersättningsreglerna för ensamkommande m.fl. kommer vara särskilt utmanande för socialnämnden och arbetet med att mildra effekterna av detta är påbörjade.

Nya mål för Socialnämnden 2016

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde i april 2016 om nya mål för socialnämnden och i juni beslutade nämnden om indikatorer och mätvärden för att kunna följa utvecklingen av måluppfyllelsen.

Personal- möjliggörare behövs- särskilda satsningar genomförda, fler på gång och frisknärvaron måste öka

Hallstahammar kommuns socialnämnd står inför en generationsväxling med ett stort antal pensionsavgångar. En särskild satsning på kompetensutveckling, handläggning, arbetsmiljö är under utarbetande och kommer att implementeras löpande inom IFO. SN har som en av de första i landet infört arbetstidsförkortning för myndighetsutövande tjänster inom delar av IFO. Ett tydligt resultat av detta är så här långt att behöriga ansöker om tjänst i kommunen i betydligt högre grad än tidigare. Ett särskilt paket för hälso- och sjukvården är utarbetat och kommer att sätts under 2017. Utöver detta har socialnämnden varit drivande i arbetet av utvecklingen av de rehabiliterande insatserna som kommunen erbjuder och som under 2017 kommer att verkställas.

Brukarmedverkan stärks inom LSS

Fortsätta deltagandet i SKL:s (Sveriges Kommuner och Landsting) nationella satsning ”Förstärkt brukarmedverkan” samt via det egna projektet införliva detta inom hela LSS-verksamheten.

Svårt ekonomiskt läge – särskild åtgärdsplan framarbetet under sista kvartalet

Socialnämnden har lagt stor möda på att arbeta med verksamhetsutveckling, måluppfyllelse och att hålla budgetramen. Det senare har dock inte lyckats fullt ut, vilket är icke önskvärt. Särskilt åtgärdsprogram har antagits av SN under 2016.

Ekonomisk redovisning

Socialnämndens budgeterade kostnader är 498 820 tkr, med en nettokostnad av 351 547 tkr. Socialnämnden redovisar ett underskott med -14 127 tkr, vilket kan jämföras med prognostiserade underskott om -18 094 tkr. Resultatområde Äldreomsorg redovisar ett underskott på -9 774 tkr. Underskottet har minskat något jämfört med tidigare prognos efter vidtagna åtgärder utifrån gällande handlingsplan. Resultatområde Arbete och Utbildning redovisar ett överskott på + 2 102 tkr. Detta är glädjande resultat då 2016 utgjorde en stor ekonomisk utmaning för detta delvis nya område. Under 2016 har ett antal statsbidrag funnit tillgängliga som sökts och erhållits. Resultatområde LSS redovisar ett underskott på -1 879 tkr till följd av externa placeringar, inköp av bemanningsköterska, mindre intäkter än budgeterat från Försäkringskassan samt nya ärenden inom personlig assistans. Resultatområde IFO redovisar ett underskott med ca -4 846 tkr vilket går att härleda till underskott avseende externa placeringar för både vuxna i behov av missbruksbehandling och barn i behov av skydd. Förvaltningsövergripande verksamhet redovisar ett överskott om ca 271 tkr

Personal

Socialnämnden hade den 31 december 603 personer anställda, varav 541 kvinnor och 62 män. Kvinnornas medelålder är 46 år och männens 41 år. 75,5% arbetar heltid och 24,5 % arbetar deltid. (2014 var 66 % heltid och 34 % deltid). Av de kvinnliga arbetstagarna arbetar 75 % heltid och 25 % arbetar deltid. Av de manliga arbetstagarna arbetar 80,6% % heltid och 19,4 % arbetar deltid. Tyvärr ser vi att trenden med ökad sjukfrånvaro håller i sig, då i synnerhet de längre sjukskrivningarna, det finns all orsak att se över detta. Den största ökningen finns inom äldreomsorgen, det pågår redan åtgärder för att hantera detta och kommande insatser inom ramen för personalförsörjningskedjan kommer öka frisknärvaron.

KFN/Kultur o fritidsförvaltningen

Verksamhet

Bibliotekshuset i Hallstahammar har under året byggts om till ett kulturhus. Syftet med denna politiska satsning är att skapa en mötesplats där barn, unga och vuxna kan mötas, dela erfarenheter och utveckla sin kreativa förmåga.

Kulturhuset inrymmer bl.a. ett för Norden unikt spetsgalleri för naturfoto – Naturfotografiska.

Det politiska beslutet som möjliggjort en om- och tillbyggnad av Hallstahammars ridklubb anläggning togs under hösten. Beslutet föregicks av en omfattande utredningsprocess som inbegrep behovsanalys, placerings-utredning och kostnadsberäkningar. Den nya anläggningen beräknas stå färdig under 2017 och kommer även fortsättningsvis att ägas och förvaltas av Hallstahammars ridklubb.

Ekonomisk analys

Kultur- och fritidsnämndens budgetram år 2016 är 35 501 tkr. År 2016 redovisar nämnden ett negativt resultat på -779 tkr.

Kultur- och fritidsverksamheten redovisar ett positivt resultat på 73 tkr. Både intäkter och kostnader har ökat och beror framför allt på det extra statsbidrag som Hallstahammars kommun fick år 2015 och som fördelats ut år 2016. Föreningsbyrån fick 1 604 tkr och bidraget har finansierat ökat föreningsbidrag, nytt golv i Sporthallen samt extra bidrag till HARK. Inom föreningsbyrån blev intäkterna också högre till följd av ökad uthyrning av lokaler, konstgräs och ishall. Fritidsgårdarna har haft många besökare under året och för att kunna upprätthålla fullgod service har personalstyrkan utökats med timanställd personal. Det är även här som personalkostnaderna har ökat som mest. Personalkostnaderna i övrigt har totalt sett blivit lägre till följd av att personal har slutat, gått i pension och valt att arbeta deltid. Lokalhyran för Ungdomens hus var inte budgeterad för hösten 2016 och överskred därför budget. Inom allmän kulturverksamhet blev övriga kostnader lägre till följd av att man har haft projektmedel som finansierat delar av verksamheten samt att man har haft billigare verksamhet under året. Även i kulturhuset har övriga kostnader blivit lägre eftersom färre arrangemang har anordnats till följd av ombyggnationen av kulturhuset. Kostnaden för flytt av föreningar från Parkskolan hamnar på hyran från år 2017 och ger därför ingen resultatpåverkan år 2016.

Bad och camping redovisar ett negativt resultat på -852 tkr. Skantzö camping har haft en bra sommar med många besökare. En större verksamhet har medfört ökade intäkter men också ökade kostnader. På Skantzöbadet har fortsatta satsningar gjorts och under året har en plan för beachvolleyboll färdigställts. Personalkostnaderna blev högre på Skantzöbadet pga en högre bemanning. På Vallmøbadet ökade kostnaden för bl.a. städ, fjärrvärme och reparationer.

Personal

Kultur- och fritidsnämnden hade den 31 december 2016 28 personer anställda varav 17 kvinnor (61 %) och 11 män (39 %).

Sjukfrånvaron har ökat i jämförelse med år 2014 och 2015. Andelen långtidssjukskrivna längre än 90 dagar utgör 30 % av antalet sjukdagar, vilket är en minskning jämfört med året innan (2015: 36,68 %, 2014: 32 %, 2013: 67,7 %, 2012: 43 %).

Framtiden verksamheterna Ks/kommunstyrelseförvaltningen

Ny befolkningsprognos

Befolkningsläget är bättre än prognos (prognos 1 nov 2016 15 800). Förutsättningarna för fortsatt befolkningsstillväxt måste anses som goda. Befolkningsprognosen framöver bygger på folkökning som till 2/3 består av förskole och skolbarn, vilket bör beaktats i BUN:s budgetram (tidigare antagande 50 %). Förutsättningarna för en fortsatt befolkningsstillväxt måste anses som mycket goda OM vi lyckas med bostadsplaneringen. Just nu ser det ut som om flera externa aktörer visar intresse för att bygga i vår kommun. Planberedskapen, med nya detaljplaner på gång och nya exploateringsområden borgar för att vi skapar goda betingelser för fortsatt folkökning.

Vår befolkningsprognos bygger på de senaste tre årens utveckling beträffande såväl flyttmönster som födda/döda. Vår utmaning för att klara detta är framförallt att det måste byggas bostäder, det är ju ”fullt idag”. Fram till 2019/20 finns ett behov av minst 300 nya bostäder och sett över tre år till ytterligare 400 bostäder. Om vi lyckats tillsammans med övriga aktörer att tillskapa 700 bostäder borgar det för en folkökning fram till 2024/25 om mellan 1200 och 1500 personer eller kring 180-200 per år. En befolkning 2024/2025 kring 17 200 till 17500 personer är en fullt realistiskt Ny befolkningsprognos kommer att arbetas fram inför arbetet med Mål och Budget 2018-2020

Bostäder

En av de kanske största utmaningarna den närmaste tiden. för att även framdeles få önskad befolkningsstillväxt, är att kommunen kan planera och få fler bostäder. Området är ytterst angeläget om kommunens mål med minst 75 nya invånare ska kunna förverkligas även de kommande åren.

I september 2015 genomfördes en marknadsföringsinsats riktade till byggföretag i syfte att attrahera byggföretag. Kommunen visade de områden som är lämpliga för att bygga främst flerbostadshus. Under första delen av 2016 kommer kontrakt att skrivas med byggföretag på några av områdena. Det är mycket glädjande att även externa byggföretag visar ett intresse att bygga i Hallstahammar.

Hallstahems nya flerbostadshus på eldsbodaplanen förväntas vara inflyttningsklara augusti 2016.

Kommunen strävar hela tiden efter att ha en beredskap för att kunna erbjuda villatomter. Eftersom efterfrågan har varit mycket stor under 2016 är det nu fokus på att planera för nya villaområden under 2017.

Aktualitetsprövning av översiktsplanen

Kommunen ska under varje mandatperiod pröva översiktsplanens aktualitet. Det är inte gjort för innevarande mandatperiod och ska därmed göras. Aktualitetsprövningen förväntas vara klar under 2017.

Grönstrukturplan

Kommunstyrelsen har antagit nya mål och ett av dessa är att ”samhällsplaneringen ska leda till att grönområden, biologisk mångfald och naturreservat värnas och utökas”. Framtagandet av en grönstrukturplan är en del av målet och bör således påbörjas under mandatperioden.

Detaljplaner

Detaljplaner som planeras att påbörjas under 2017 är Häradsvägen, Hallstahammar centrum etapp 1 och Östra Nibble etapp 3. Till detta kan flera detaljplaner påbörjas beroende på utvecklingen under året.

Trygg och säker samt folkhälsa

Se övergripande områden.

Medborgardialog

Under 2016 har arbetet pågått med utvecklingen av ett verktyg för e-förslag, som är ett enkelt och transparent verktyg där invånarna kan lämna in förslag till politikerna via webben. Den politiska styrgruppen för medborgardialog har samordnat arbetet och lansering av e-förslag är planerat till våren 2017.

Mänskliga rättigheter (MR)

Arbetet med att ta ett helhetsgrepp kring området mänskliga rättigheter har utgjort ett stort utvecklingsområde 2016. Kommunen har genom SKL deltagit i ett projekt om mänskliga rättigheter i styrning och ledning. En viktig del har varit utbildning av ett 100-tal politiker och ledande tjänstemän inom MR under hösten 2016. Totalt har de genomgått 2,5 dags utbildning inom MR-övergripande, jämställdhetsintegrering och Barnkonventionen. Arbetet går nu vidare med skapa en helhet för arbetet och de strukturer och förutsättningar som krävs för att långsiktigt få in ett rättighetsperspektiv i verksamheterna. Politiskt finns även en särskild prioritering av jämställdhetsintegrering arbete enligt Barnkonventionen.

Miljöarbetet

Kommunen har genom ett antal formulerade mål ökat satsningen på miljöarbete och utveckling av naturvärden. Vid inledningen av 2016 bestämdes att en miljöstrategisk tjänst skulle inrättas från och med halvårsskiftet. I praktiken ställdes en tjänst vid bygg- och miljöförvaltningen om till denna strategiska tjänst. Efter en utdragen rekryteringsprocess för ersättare på bygg- och miljöförvaltningen, finns en miljöstrategisk resurs formellt på plats sedan 1 december 2016. Under andra halvåret 2016 har bland annat statliga medel sökts, och numera beviljats, för upprättande av ett kommunalt naturreservat vid Valstasjön. Vissa förberedelser har också skett inför kommande miljöstrategiskt arbete, såsom fördjupning i frågor om klimatanpassningsarbete och grönstrukturplanering etc. Arbetet med upprättande av miljöprogram, som på sikt kan leda fram till en miljöcertifiering av kommunen, har inletts. Val av miljöledningsstandard för denna process bedöms kunna ske under våren 2017 och det bredare arbetet, som berör kommunens olika verksamheter, inleds sedan under hösten 2017.

Arbetsgivarvarumärke – attraktiv arbetsgivare/kompetensförsörjning

Rekryteringsbehovet kommer att vara konstant högt flera år framåt med anledning av en stor rörlighet, tillväxt och kommande pensioneringar. Samtidigt minskar befolkningen 20-64 år och 65 år och äldre ökar. Det är färre personer som kommer in på arbetsmarknaden än de som lämnar den. Många kommer att gå i pension under den närmaste tioårsperioden. Att vara en attraktiv arbetsgivare med och bra arbetsvillkor god arbetsmiljö är en förutsättning för att lyckas attrahera medarbetare.

I syfte att marknadsföra Hallstahammars kommun som en attraktiv arbetsgivare har kommunen under året varit representerad på den rekryteringsmessa som Västerås stad och Eskilstuna kommun i samverkan med Arbetsförmedlingen, anordnar. Kommunen har även anordnat ett eget rekryteringsevent inom barn- och utbildningsförvaltningen med inriktning på rekrytering inom skolans område.

För att få ungdomar intresserade av kommunen och kommunala yrken, anordnades olika aktiviteter för ungdomar under året. Alla elever i årskurs 8 bjöds in på studiebesök och fick då information om kommunen som arbetsgivare och om de många olika yrkesområden som finns inom kommunen. Elever på högstadiet erbjöds PRAO-platser och antalet feriearbetsplatser ökades till det dubbla inom tekniska förvaltningen under 2016. Feriearbete erbjöds förutom inom tekniska förvaltningen, också inom socialförvaltningens äldreomsorg.

Att behålla och utveckla redan anställd personal är också en viktig del i arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare. Introduktionen för den som är nyanställd är viktig och därför genomfördes regelbundet under 2016 central introduktion för alla nyanställda. Särskild introduktion för nyanställda chefer genomfördes också. Den centrala introduktionen är ett komplement till den introduktion som sker på arbetsplatsen. I samband med introduktionen har de nyanställda medarbetarna också fått svara på frågor om hur de ser på Hallstahammars kommun som arbetsgivare. Svaren kommer att vara ett underlag för att arbeta vidare med att utveckla attraktionskraften.

Som ytterligare ett led i att göra arbetsvillkoren attraktiva, ges medarbetare under vissa förutsättningar möjlighet till extra ledighet genom att byta ut semesterdagstillägget och i stället få extra semesterdagar. Under 2016 valde 227 medarbetare att göra ett sådant byte (under 2015 valde 254 medarbetare att göra det).

Under 2016 köptes ett nytt rekryteringsverktyg in i syfte att förenkla rekryteringsprocessen. Verkyget underlättar också att göra så att det blir enhetliga annonser för kommunens olika tjänster. Med hjälp av verktyget kommer vi också att kunna ta ut statistik av olika slag, såsom antal annonserade tjänster, antal sökande till de olika tjänsterna och huruvida tjänster kunnat tillsättas med behöriga sökande eller ej.

BMN/Bygg o miljöförvaltningen

Ett intensivt 2016 kan komma att följas av ett mer normalt år 2017. Inga större förändringar är att vänta internt. Enstaka nyrekryteringar kan räknas in som normalt.

Byggsidan kan eventuellt få ett lugnare år då kommunala tomter är slutsålda. Privata tomter finns i begränsad omfattning att tillgå. Enstaka större industriella byggprojekt kan bli aktuellt om förvarnade planer aktualiseras.

Finns utrymme i tid kan bygg påbörja sedan länge eftersatta områden. Primärt kommer upprättande av viktiga rutiner att tas fram.

En ständigt ökande del av förvaltningens resursanvändning går till övergripande och strategiskt riktade insatser inom miljöområdet. Detta kan nu mötas på ett helt annat sätt med den nyinrättade tjänsten som miljöstrateg.

Behovet av bostadsanpassningsbidrag är mycket svårt att förutse. Den låga nivån 2016 kommer sannolikt inte att bestå under 2017. Demografin samt en trend över flera år indikerar ett ökande behov.

TN/teknisk förvaltning

Hallstahammar har ett gynnsamt läge med sin närhet till både Västerås, Eskilstuna och Köping. Goda möjligheter till pendling finns inom regionen vilket gynnar Hallstahammar. Efterfrågan på bostäder ökar i kommunen och flera projekt pågår för att skapa förutsättningar för att möjliggöra ett ökat bostadsbyggande. Kommunen har tidigare haft god tillgång på villatomter. Under 2015 och 2016 har de flesta tomterna sålts vilket innebär att det nu är brist på villatomter. Flera planprojekt och exploateringsprojekt pågår för att skapa fler villatomter.

Flera projekt pågår för att skapa fler villatomter samt för att det ska byggas fler bostadslägenheter.

Med hänsyn till bostadsbristen och den positiva befolkningsutvecklingen kommer arbetsbelastningen fortsättningsvis att vara hög för avdelningens medarbetare. Hallstahammars kommuns översiktsplan ska samtidigt aktualitetsprövas under mandatperioden vilket kan medföra en stor arbetsbelastning om översiktsplanen behöver revideras. Aktualitetsprövningen väntas ske under 2017. För att fortsätta skapa en hållbar och långsiktigt samhällsplanering samtidigt som bostadsbyggandet ska öka, behöver avdelningen utökas med en ny planarkitekt.

Planavdelningen har tidigare fått bidrag för att se till att kommunen kan erbjuda opartisk energi- och klimatrådgivning. Bidraget kommer att förändras för år 2017 till 134 tkr, från nuvarande 280 tkr. Bidrag för 2018 är ännu inte bestämt av regeringen. Om kommunen ska kunna fortsätta att bedriva energi- och klimatrådgivning behöver medel erhållas för detta.

I dagens planläggning förväntas detaljplanerna lösa allt mer komplexa frågeställningar vilket medför att kostnaderna ökar för detaljplanering. En lösning för dessa kostnader behöver utvecklas ifall kommunen ska fortsätta sin offensiva planläggning. Detaljplanerna som nu arbetas fram kommer samtidigt att medföra stora kostnader i projektering- och exploateringsskedet. För att lyckas med bostadsbyggandet och få en röd tråd i processen behöver en särskild budget tas fram för att genomföra de detaljplaner som planavdelningen tar fram. Beställning och planering ansvarar för genomförandet av nya planer. För att genomföra laga kraftvunna planer så behöver projektledning för nya områden köpas av extern konsult.

En grönstrukturplan behöver tas fram som viktig del av den fysiska planeringen i kommunen.

Det finns ett stort behov av att förbättra beläggningen på kommunens gator och vägar. För att undvika kapitalförstöring bör 50 000 kvm av totalt 1 000 000 kvm beläggas varje år. Om inte detta görs så kommer de toppbeläggningssatsar som görs ha en betydligt kortare livslängd än vad som är normalt. Toppbeläggningen används också idag som en balanseringspost för vinterväghållning. Detta har kritiserats i en revisionsrapport som tekniska nämnden tagit del av. Den inventering som gjordes 2016 visar på att det finns fortsatt behov av att förbättra beläggningen på kommunens gator.

Kommunen har övertagit ansvaret och underhållet av ett antal bryggor och broar där ansvaret tidigare låg hos kanalbolaget. En inventering av dessa är gjord och visar på ett eftersatt underhåll av anläggningarna. För ställa dessa i skick så behöver anslaget till underhåll av dessa att öka.

En besiktning av alla kommunens vägbroar och gång- och cykelbroar har genomförts under 2016. För att undvika dyra reparationskostnader i framtiden så behöver medel anslås under en treårsperiod för att åtgärda de brister som konstaterats på anläggningarna.

All gatubelysning kommer under 2017 att bytas till LED-belysning. Detta kommer att spara pengar både beträffande lägre energikostnader men även medföra mindre underhållkostnader för belysningen.

Det finns dock områden där gatubelysningen behöver förbättras detta gäller framförallt gång- och cykelvägar. En inventering finns som visar vilka gång- och cykelvägar som behöver få bättre gatubelysning har tagits fram.

Städavdelning kommer att arbeta med att införa kemikaliefri städning inom förskolor, det gäller framförallt rengöring av ytor i kontakt med barnens och personalens händer. Detta för att möta upp de riktlinjer och mål om "handlingsplan för en giftfri vardag 2015-2020, skydda barnen bättre". Utbildningsinsatser och förnyelse av stä certifikatet *lokalvård enligt PRYL* kommer att ske mellan 2017-2019.

Kommunens fastigheter har under åren fått ett löpande underhåll och hålls därför i huvudsak i gott skick. Slitaget är högt på framförallt skolfastigheter vilket innebär att underhållskostnaden på dessa är högre än på normalfastigheten. Kommunen har också köpt in fastigheter med ett stort underhållsbehov. Detta gäller Folkets hus i Hallstahammar, Folkets Park i Kolbäck samt Linnéagården. Dessa fastigheter behöver fortsatt extra medel för underhåll.

Skantzensområdets fastigheter har en högre underhållskostnad än vad som finns som utrymme i befintliga hyresavtal. En vårdplan finns för området men de extra medel som finns anslagna räcker endast till att åtgärda mindre delar av den kulturhistoriskt så betydelsefulla miljön. Här behövs extra insatser om byggnaderna ska kunna räddas för framtiden.

Västra fabriken riskerar att ha kostammare underhåll än normalbyggnaden då byggnaden är gammal samt verksamheten som bedrivs sliter på fastigheten mer än vanligt.

Kolbäcksparken har flera byggnader som behöver omfattande renoveringar. Risken är annars att byggnader måste rivras eftersom de inte går att underhålla.

Kommande till och ombyggnationer av alla skolor kommer under flera år framåt att kräva personella resurser för att kunna genomföras. En tidplan behöver tas fram för att planera in genomförandet.

På vattenverket kommer arbete att fortsätta med åtgärder för att säkerhetsställa kommunens dricksvattenförsörjning. En revidering av vattenskyddsområde med tillhörande vattenskyddsföreskrifter pågår samt arbetet med projektering av en ny råvattenbrunn. Under näst kommande år ska sanden i infiltrationsbassängen bytas. Detta hade planerats föregående år men verksamheten "hittade" inte rätt sand till rätt pris.

När det gäller ledningsnätet fortsätter verksamheten med fokus att läggas på planerad förnyelse av VA-ledningar enligt investeringspaketet/saneringsplan, där målet är att minska andel läckage och driftkostnader över tiden. Under året har det pågått arbete med att installera flödesmätare på ledningsnätet. Detta kommer att göra att vi kan hitta läckor snabbare.

Ett antal åtgärder från verksamhetens saneringsplan för avloppsledningar kommer att utföras under kommande år och redovisas i verksamhetens arbetsprogram för 2017. Länsstyrelsen som är tillsynsmyndighet för reningsverket har genom ett föreläggande begärt en kraftig minimering av ovidkommande avloppsvatten till reningsverket.

Åtgärder för att minska föroreningen av slammet som kommer till reningsverket pågår med arbete för att minska föroreningar från industrier. Åtgärder behöver också vidtas för att minska föroreningarna från gatans dagvatten. Ett renare slam innebär att slammet kan återgå i kretsloppet och t.ex. användas som gödsel på åkrar.

Till en av de viktigaste frågorna inom VA och andra aktörer är anpassningen till ett förändrat klimat som vi måste klara. Hit hör främst dagvattenhantering, både i nya och befintliga områden. I och med detta kommer Va-taxan, med separat dagvattentaxa att ses över.

En annan påverkan av klimatförändringar är att grundvattnet kan påverkas av förändringar i nederbörd och temperatur som höjda och sänkta grundvattennivåer.

Utgående dricksvatten har sen en tid tillbaka haft förhöjda halter av bl.a. turbiditet och vi får allt svårare att klara gällande gränsvärde. Inom en snar framtid kan verksamheten vara tvungen att installera ett nytt reningssteg t.ex. ett filter till ett högt pris. Detta skapar nya frågor som, kan befintligt vattenverk byggas ut och kompletteras för nödvändiga beredningsprocesser eller är det bättre att bygga nytt? Med tanke även på att E18 ska breddas intill vattenverket. Hur ser befolkningsprognosen ut för de närmaste 20 åren? Vilken produktionskapacitet kommer att behövas?

Medel måste även sättas av genom att Hallstahammars kommun har fått ett föreläggande av Länsstyrelsen att utöka verksamhetsområdet med Svenby, Bergs kyrkby, Tibble och Norrby med vattentjänster. Vid projektets genomförande är det lämpligt att även anlägga avlopp och fiber.

En förstudie behöver startas för att undersöka vilka alternativ som finns till att förse kommunen med reservvatten om något skulle hända med befintlig vattentäkt.

BUN/Barn- och utbildningsförvaltningen

Med gemensamma ansträngningar i kommunen finns möjlighet att klara av den stora utmaningen med att flytta om, anpassa och bygga till för att alla elever ska rymmas på alla skolor. Det är en omfattande förändring som behöver finnas med i mål och budget processen för finansiering och arbetsmässigt i flera förvaltningar för verkställighet. Så snart alla F-5 skolor fått tillräckligt med lokaler kommer årskurs 6 att flyttas tillbaka från högstadiet till mellanstadiet. Under läsåret verkställs Parkskolans etapp 2 med kök, matsal och en del specialsalar. I processen försöker man väga in tankar om ekologisk hållbarhet. Samtidigt anpassas Lindboskolan till yngre åldrar så att Fredhemsskolan ska kunna flytta in sommaren 2017. Båda skolorna får genom flytten större lokaler med plats för inflyttning. Näslundskolan och Vallbyskolan står sedan på tur att lösa sin trångboddhet för att ge plats åt inflyttning. Behovet av förskoleplatser ökar också i takt med fler bostäder. Om bostäder byggs enligt planerna räcker inte förskolorna. Den prognos som tas fram utgår från att i 70 % av nya bostäder finns ett barn i förskoleålder. LärKan som enda förskola i Kolbäck räcker inte till när exempelvis tomten ”Myran” bebyggs. Tomtmark behöver reserveras och i övrigt förberedas (planläggning, samråd, finansiering, ritning osv.) för att verkställas om/när bostäder byggs.

Även Hallstahammar behöver fler förskolor utifrån tänkt bostadsbyggande. Fredhemsskolan kan från hösten anpassas till förskola. Den kan då ersätta tre förhyrda paviljonger samt skapa två nya avdelningar om ca 40 platser. Tomtmark behöver reserveras för ytterligare förskola vid planläggning av Knektbacken där många nya bostäder och ett framtida resecentrum planeras. Förskolan Humlan är populärt för pendlare. Där finns en uthyrd lägenhet som skulle kunna knytas till förskolan. Inte idealt med trappor i huset men hela huset skulle då användas för förskolans platsbehov.

Förvaltningens absolut största utmaning är att vända trenden med elevernas sjunkande kunskapsresultat. Fler elever ska nå större framgång och bli behöriga till gymnasieskolan. Skolans två huvuduppdrag handlar om att ge eleverna de kunskaper och färdigheter de behöver för fortsatta studier och för att klara sig i vuxenlivet. Förvaltningens samlade resurser måste bidra och vara delaktiga i detta viktiga arbete. Ett skolutvecklingsarbete som rektorsgruppen benämnt *#Allaskalyckas* kommer att pågå under året. Fokus kommer då framförallt att ligga på tydligt och modigt ledarskap på alla nivåer (områdeschef-rektorer-lärare/pedagoger), höga förväntningar, kollegialt lärande, stöd och stimulans, systematisering kring uppföljningen av elevernas lärande samt utvärdering och analys av effekterna av arbetet på alla nivåer. Därtill också kanske det allra viktigaste, att utveckla undervisningen. Alla elever ska ges förutsättningar att klara kunskapsmålen. Elever och föräldrar ska bli informerade i tid och elever ska erbjudas insatser. Lärplattformen Infomentor för kommunikation elev, förälder/lärare och bedömningsstöd finns som stöd och ska hållas aktuell. Pedagogiska planeringar ska användas. Bedömning och betygsättning ska granskas och återkopplas till betygsättande skolor. Rapportering till förvaltning och nämnd där skolorna presenterar åtgärdsplaner vid låga resultat ska genomföras. Förskola och skola ska aktivt från tidiga år motverka att slutförskolan skiljer mellan pojkar och flickor. Det är ett uppdrag för alla verksamheter. Skolan behöver visa på hur pojkar lyckas. Förebilder och vad som ger framgång behöver lyftas mer.

Tidigare insatser ska resultera i att elever får med sig mer kunskaper och färdigheter innan de kommer till högstadiet till exempel läsning. Förbättrade läskunskaper från tidig ålder blir nästa satsning där också förskolan involveras. Skolinspektionen kommer att genomföra en regelbunden tillsyn i Hallstahammar under vårterminen 2017, Tjänstemän från förvaltningen, rektor för grundskolan samt rektorer för, av Skolinspektionen, utvalda grundskolor kommer att intervjuas samt uppmanas att lämna in underlag.

Brist på personal med behörighet och kompetens märks. Flertalet högskoleutbildade yrkesgrupper är allt svårare att rekrytera, till exempel förskollärare, lärare, psykologer, ledare för förskola och skola. Vakanser eller vikarier under längre tid på tjänster gör det tungt för ordinarie personal på olika nivåer. Olika sätt att rekrytera har prövats framgångsrikt på flera nivåer. Marknadsföring av vad vi har att erbjuda blir allt viktigare för att sökande ska välja att arbeta i Hallstahammar. Lönen, arbetsmiljön, ledningen, arbetskamrater, personaltäthet, positiv attityd och arbetsglädje på arbetsplatsen, stödet från förvaltning och politik, kommunens rykte, allt spelar in för att rekrytera och behålla bra medarbetare. Vikariesituationen är också ansträngd för flera verksamheter. Barn- och utbildningsförvaltningen köper genom avtal del av bemanning för vikarier av socialförvaltningen där bemanningen är organiserad. Organisation och uppdrag för bemanningen ses över för att säkra framtida behov och långsiktighet.

Inflyttning gör att fler elever behöver plats i gymnasieskolan. De statliga medel som återsöks för asylsökande elever i gymnasieskola täcker inte platskostnaden. Många nyanlända kom hösten 2015 och gymnasieskolan gick därför in med ett underskott i budget 2016 på 1 100 tkr. En handlingsplan togs fram för att mildra underskottet år 2017 genom omfördelning från andra verksamheter, främst från förskolan. Gymnasieskolan fick dessutom ramtillskott för köpta platser år 2017. Trots det ligger ett underskott på 1 000 tkr på köpta platser i gymnasieskolan i budget år 2017. I avstämningsbeslutet Mål och budget 2017-2019 var förhoppningen att det skulle räcka med en höjning av programpriset på 3 %. Det blev istället närmare 4 % och beror på våra elevers programval. Av den omfördelning som gjordes mellan förskola, grundskola till gymnasieskola år 2017 måste 900 tkr återföras till grundskola och förskola år 2018. En realistisk budget anpassad till platsbehovet behöver tillskapas för att undvika budgetunderskott åren framöver.

SN/Socialförvaltningen

Ekonomi svårbemästrad

Socialnämnden har lagt stor möda på att arbeta med verksamhetsutveckling, måluppfyllelse och att hålla budgetramen. Det senare har dock inte lyckats, vilket är icke önskvärt. Under året har de externa placeringarna kostat stora summor, både vad gäller vuxna, barn och unga. Socialnämndens verksamheter är i huvudsak kostnadseffektiva i jämförelse med andra kommuner och håller god kvalitet. Utmaningen att bli ännu mer kostnadseffektiva när kostnadsläget är gott, när verksamheterna växer och nya tillkommer är synnerligen utmanande. Behoven inom nästan alla av socialnämndens behovsgrupper kommer vara utmanande för en lång tid framåt.

Barn och ungdomsvården växer, utmanar och utvecklas

Det är kommunerna som via den sociala barn- och ungdomsvården ansvarar för att ge barn och unga som far illa skydd och stöd. Demografiska förändringar, nya målgrupper tillsammans med alltmer komplexa arbetsuppgifter har gjort att kraven på kompetens inom verksamheten har ökat. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har tagit fram en handlingsplan för den sociala barn- och ungdomsvården på nationell nivå och Hallstahammars kommun har tagit fram en lokal plan under 2016. Förslagen berör tre områden; den sociala barn- och ungdomsvårdens uppdrag, organisation och utbildning samt forskning och utveckling. Tanken är att handlingsplanen ska bidra till att ge verksamheten bättre förutsättningar att klara sitt uppdrag att skydda och stödja barn som far illa eller riskerar att fara illa.

Flyktingströmmarna svårbedömda

Effekterna av det internationella läget påverkar Sverige och Hallstahammar i vardagen. Effekterna av dessa flyktingströmmar kommer påverka nämnden och verksamheterna flera år framöver. Prognoserna kring nyanlända för framtiden är osäker och förändras kontinuerligt. Volymerna för framtida behov av boenden, stöd och service samt SFI etc. blir svåra att beräkna och förutsäga. Risken för att missbedöma volymerna är påtaglig och kommer att vara en stor osäkerhetsfaktor att bevaka för kommande år.

Den demografiska förändringen- en ovanligt utmanande utmaning

Den demografiska förändringen i samhället fram till och med 2030 är för Hallstahammars del men även för hela Sverige en ovanligt utmanande utmaning för bl a den kommunala verksamheten. Kommunen behöver under närmaste åren i ännu högre grad planera för denna förändring och vad som kommer krävas för att kunna hantera denna stora fråga. Servicegraden inom äldreomsorgen och därmed behovet av nya äldreboendeplatser och behovet av en ännu mer utbyggd förebyggande verksamhet behöver brytas ner och särskilda långsiktiga planer bör arbetas fram. Med nuvarande servicenivå 80 år och äldre behövs uppskattningsvis ytterligare 55 platser i särskilt boende utöver vad det nya äldreboendet erbjuder när det står klart.

I stort behov av möjliggörare och friskare arbetsplatser

Socialnämnden ser ett stort rekryteringsbehov nu och i framtiden inom samtliga verksamheter. Det är i nuläget svårt att rekrytera personer med rätt utbildning och erfarenhet, t.ex. handläggare, vård- och omsorgspersonal, chefer och sjuksköterskor. För att kunna rekrytera och behålla duktiga medarbetare i framtiden krävs att vi är attraktiva som arbetsgivare och kanske vågar ta lite nya grepp. Problemet att rekrytera personal påverkar IFOs möjligheter att utföra det arbete man är satt att göra. Under 2016 har en rad insatser genomförts för att öka attraktiviteten som ser ut att ge resultat. Ytterligare insatser är planerade och kommer att sjasättas under 2017.

Behov av utvecklat stöd till personer med psykisk ohälsa

Människor med psykisk ohälsa är kanske den grupp som är mest utsatt vad gäller socioekonomiska faktorer så som ekonomi, boende, tillgång till arbete och delaktighet i sociala nätverk, både i jämförelse med den övriga befolkningen och i jämförelse med andra patient- och funktionshindersgrupper. En stor andel saknar daglig sysselsättning, deltar inte i fritids- och kulturlivet och har ofta få, eller inga, andra kontakter än personal inom stödsystemen. Behovet av boende för personer som är placerade på grund av sin psykiska funktionsnedsättning är stort. Detta måste vara tillgängligt och anpassat för personer med fysiska funktionsnedsättningar, vilket vårt nuvarande boende, 53:an, inte är. Behovet av insatser för att möta den ökade psykiska ohälsan är stort och berör många.

Fler självförsörjande behövs

Även under kommande år kommer arbetet med att bidra till självförsörjning vara ett prioriterat mål och Jobbcentrum är en avgörande del i detta. Likaså den resurs inom Motivationsstämningen som arbetar mot att få människor i missbruk till nykterhet och egenförsörjning. Försörjningsstödkostnaderna har sjunkit mycket under 2016 men fortfarande är en stor andel av befolkningen bidragsberoende i olika system. Insatser som möter utvecklingen inom den sociala ekonomin måste öka.

Boendefrågor allt mer svårbemästrat – allt fler behöver stöd för att finna boenden

Ett härbärge öppnades under 2016 i Hallstahammars kommun. Men behovet av bostäder till människor som av olika sociala skäl saknar bostad är mycket stort och växer år för år. Det är många grupper i samhället som behöver stöd och hjälp för att hitta ett boende: hemlösa, nyanlända, barnfamiljer (t.ex. tidigare vräkta), våldsutsatta kvinnor m.fl. Dessutom saknar många människor bostad när de är på väg ut från olika typer av HVB-hem men hindras i sin utveckling av att bostad saknas. Detta leder i sin tur till ökade kostnader för socialnämnden. Samma situation finns i många andra kommuner.

Innovation och nya idéer behövs – teori och verklighet måste gå hand i hand i hand-utmaningen ligger i huret och vadet!

Vi vet att boende på olika avdelningar inom samma äldreboende kan ha helt olika nivå på sitt välbefinnande. Exakt samma resurser, regelverk och formaliserade rutiner kan ge helt olika utslag i livskvalitet och brukarnöjdhet. Detta är ett resultat av att det är komplexa system vi har att göra med. Digitaliseringen kan spela en viktig roll även på det här området, på olika sätt. Automatisering kan t.ex. frigöra tid så att hemtjänstpersonal kan lämna städningen åt robotar för att istället arbeta med att aktivera de boende så att de kan klara så mycket som möjligt själva, och med att stärka deras känsla av meningsfullhet. Många människor förblir idag boende i sina hem trots att de behöver mycket hjälp av vård och omsorg. För dem bidrar den digitala tekniken i smarta hem till att förbättra livskvaliteten, förlänga självständigt liv och minska sjukvårdskostnader. I tekniken på Äppelparken finns ”allt” sammanfört i telefonen, larm, trygghet mm allt för att förbättra arbetsmiljön, vården och omsorgen men till en lägre kostnad. En innovationsstyrd offentlig förvaltning är målet men vägen dit är aningens otidlig.

KFN/Kultur o fritidsförvaltningen

Under 2017 kommer pråmen Albert att rustas upp till sjödugligt skick för att till sommaren trafikera kanalsträckan i Hallstahammar. Renoveringsarbetet utförs av arbetslösa ungdomar upp till 25 år, personer med lindrig utvecklingsstörning/kognitiv/neuropsykiatrisk funktionsnedsättning samt av personer med annan etnisk bakgrund.

Det politiska beslutet som möjliggjort en om- och tillbyggnad av Hallstahammars ridklubbs anläggning togs under hösten 2016. Beslutet föregicks av en omfattande utredningsprocess som inbegrep behovsanalys, placerings-utredning och kostnadsberäkningar. Den nya anläggningen beräknas stå färdig under 2017 och kommer även fortsättningsvis att ägas och förvaltas av Hallstahammars ridklubb

Badanläggningen vid såväl Vallmobadet som Skantzöbadet är mycket föråldrade och nedslitna. En upprustning av anläggningarna är nödvändig under de närmaste åren för att säkra en fortsatt drift av verksamheten

Sammanfattande investeringsredovisning

PROJEKT	INKOMSTER	BUDGET 2016	REDOVISAT 2016	ÅTERSTÅR BUDGET
2002	VALLMOOMRÅDET, GATA	0	-42	42
2012	VALLMO ETAPP 2, GATA	0	-278	278
2072	EXPLOATERING IND. GATAN	900	-246	1 146
2075	EXPLOATERING GATAN	150	-780	930
2115	BIODIESEL TANK	300	-30	330
2122	ÖSTRA NIBBLE 1, GATA	0	-186	186
2132	ÖSTRANIBBLE 2, GATA	0	-216	216
2591	INVESTERING MARK	0	-1 408	1 408
2593	BLÅKLOCKAN	0	-1 626	1 626
	Totalt inkomster	1 350	-4 811	6 161
	UTGIFTER			
1006	PARK MASKINFÖRNYELSE	1 300	1 732	-432
1008	SOPMASKIN	500	510	-10
1009	NY GRÄVMASKIN	3 000	2 179	821
2077	EXPLOATERING NÄS GATA	1 850	101	1 749
2078	EXPLOATERING NÄS VA	1 850	387	1 463
2102	NY BYGGTIPP	1 800	2 077	-277
2113	NYA CYKELVÄGAR	7 000	0	7 000
2114	GC VÄGAR KOMMUNALA	1 150	848	302
2141	FÖRNYELSE BELYSNING	8 000	960	7 040
2142	BELYSNING BRÅNSTALEDEN	1 200	0	1 200
2152	TRAFIKSÄKERHETSÅTGÄRDER	400	0	400
2247	GATUOMBYGGNAD	500	0	500
2380	OMB KULTURHUS KFN	1 900	4 921	-3 021
2421	SANERINGSPLAN	10 000	5 465	4 535
2422	ERSÄTTA OLJEPANNA RV	300	0	300
2424	VERKENS INV PAKET	4 500	2 378	2 122
2425	EXPLOATERING IND LEDNNÄT	700	7	693
2426	VA INV PKT	4 700	6 162	-1 462
2501	DIV OBJEKT, VÄRME-VENT	1 500	873	627
2502	OMB TROLLBACKEN PS ET 2	1 300	1 236	64
2504	SANERING VA	1 400	948	452
2505	TN OFÖRUTSEDDA INVEST	300	0	300
2507	NYA HYRESAVTAL	6 000	4 041	1 959
2509	DIV STÖRRE OMBYGGNATIONER	2 000	1 521	479
2510	ENERGI INVESTERINGAR	1 700	1 177	523
2511	SERVERINGSBYGGNAD F PARK	4 000	1 499	2 501
2512	NIBBLE FJÄRRV, ET 4	6 500	6 060	440
2515	NYTT ÄLDREBOENDE	110 000	104 805	5 195
2517	RESERVKRAFT	6 000	6 384	-384
2519	FÖRSKOLE- OCH SKOLLOKALER	15 000	15 021	-21
2522	CENTRUMUTVECKLING	1 000	0	1 000
2523	ELDSBODAVÄGEN EKFB	20 000	17 532	2 468
2524	OMB SANITETSBYGGNAD SKANT	400	0	400
2525	RELINJE AV LEDN CAMPING	200	53	147
2526	EKFB KOLBÄCK	0	651	-651
2528	BRÅNSTAPARKEN	1 000	0	1 000
2992	UTB STADSNÄT	21 549	21 943	-394
	Totalt utgifter	250 499	211 470	39 029
	TOTALT NETTOINVESTERAT	251 849	206 659	45 190

		BUDGET	REDOVISAT	REDOVISAT
		2016	2016	2012-2016
PROJEKT	INKOMSTER			
2002	VALLMOOMRÅDET, GATA	0	-42	-42
2012	VALLMO ETAPP 2, GATA	0	-278	-278
2072	EXPLOATERING IND. GATAN	900	-246	-246
2075	EXPLOATERING GATAN	150	-780	-134
2115	BIODIESEL TANK	300	-30	-30
2122	ÖSTRA NIBBLE 1, GATA	0	-186	-186
2132	ÖSTRANIBBLE 2,GATA	0	-216	-216
2593	BLÅKLOCKAN	0	-1 626	374
	Totalt inkomster	1 350	-3 403	-757
	UTGIFTER			
1006	PARK MASKINFÖRNYELSE	1 300	1 732	2 105
1008	SOPMASKIN	500	510	960
1009	NY GRÄVMASKIN	3 000	2 179	2 179
2077	EXPLOATERING NÄS GATA	1 850	101	101
2078	EXPLOATERING NÄS VA	1 850	387	387
2102	NY BYGGTIPP	1 800	2 077	2 833
2113	NYA CYKELVÄGAR	7 000	0	0
2114	GC VÄGAR KOMMUNALA	1 150	848	848
2141	FÖRNYELSE BELYSNING	8 000	960	2 525
2142	BELYSNING BRÄNSTALEDEN	1 200	0	0
2152	TRAFIKSÄKERHETSÅTGÄRDER	400	0	-539
2247	GATUOMBYGGNAD	500	0	401
2380	OMB KULTURHUS KFN	1 900	4 921	4 921
2421	SANERINGSPLAN	10 000	5 465	5 465
2422	ERSÄTTA OLJEPANNA RV	300	0	0
2424	VERKENS INV PAKET	4 500	2 378	12 159
2425	EXPLOATERING IND LEDNNÄT	700	7	7
2426	VA INV PKT	4 700	6 162	6 185
2501	DIV OBJEKT, VÄRME-VENT	1 500	873	4 019
2502	OMB TROLLBACKEN PS ET 2	1 300	1 236	6 856
2504	SANERING VA	1 400	948	950
2505	TN OFÖRUTSEDDA INVEST	300	0	0
2507	NYA HYRESAVTAL	6 000	4 041	4 041
2509	DIV STÖRRE OMBYGGNATIONER	2 000	1 521	3 083
2510	ENERGI INVESTERINGAR	1 700	1 177	2 475
2511	SERVERINGSBYGGNAD F PARK	4 000	1 499	1 702
2512	NIBBLE FJÄRRV, ET 4	6 500	6 060	11 050
2514	FÖRSKÖNING ALLM PLATSER	0	0	836
2515	NYTT ÄLDREBOENDE	110 000	104 805	116 734
2517	RESERVKRAFT	6 000	6 384	6 445
2519	FÖRSKOLE- OCH SKOLLOKALER	15 000	15 021	15 021
2523	ELDSBODAVÄGEN EKFB	20 000	17 532	17 778
2524	OMB SANITETSBYGGNAD SKANT	400	0	0
2525	RELINJE AV.LEDN CAMPING	200	53	53
2526	EKFB KOLBÄCK	0	651	651
2528	BRÄNSTAPARKEN	1 000	0	0
2591	INVESTERING MARK	0	-1 408	14 095
2992	UTB STADSNÄT	21 549	21 943	10 326
	Totalt utgifter	249 499	210 062	256 651
	TOTALT NETTOINVESTERAT	250 849	206 659	255 893

Resultaträkning

RR_JÄM		BUDGET	REDOVISAT	BU res	REDOVISAT	REDOVISAT
		2016	2016	2016	2015	2015
VERKSAMHETERNAS INTÄKTER	R1	-233 265	-297 956	64 692	-222 838	-321 614
VERKSAMHETERNAS KOSTNADER	R2	1 083 608	1 146 650	-63 042	1 037 528	1 073 987
AVSKRIVNINGAR		30 000	31 613	-1 613	31 283	33 332
VERKSAMHETERNAS NETTOKOSTNADER		880 343	880 307	36	845 973	785 705
JÄMFÖRELSESTÖRANDE INTÄKTER	R3	0	-1 635	0	50 073	0
JÄMFÖRELSESTÖRANDE KOSTNADER	R4	0	0	0	10 503	0
NETTOKOSTNADER INKL JÄMFÖRELSESTÖRANDE		880 343	878 672	36	806 404	799 009
SKATTEINTÄKTER	R5	-652 508	-650 056	-2 452	-622 247	-597 573
GENERELLA STATS BIDRAG (INKL UTJÄMN)	R6	-227 063	-226 822	-241	-223 853	-224 888
FINANSIELLA INTÄKTER	R7	-7 800	-10 487	2 687	-14 758	-11 957
FINANSIELLA KOSTNADER	R8	5 000	3 096	1 904	3 135	3 000
ÅRETS RESULTAT		-2 028	-5 597	1 934	-51 319	-32 409
BALANSRESULTAT	R9		3 962		-29 930	-30 128

Noter resultaträkning (R)

NOTER RESULTATRÄKNINGEN (R)	2016	2016	2015	2014
Tusental kronor	BUDGET	UTFALL	UTFALL	UTFALL
Not R1				
VERKSAMHETERNAS INTÄKTER	339 697	404 388	325 625	319 565
Interna poster (enligt spec)	-106 432	-106 432	-102 787	-101 684
JUST VERSAMHETERNAS INT	233 265	297 956	222 838	217 881
Not R2				
VERKSAMHETERNAS KOSTNADER	1 190 040	1 253 082	1 140 315	1 088 364
Interna poster (enligt spec)	-106 432	-106 432	-102 787	-101 684
JUST VERKSAMHETERNAS KOSTN	1 083 608	1 146 650	1 037 528	986 680
AVSKRIVNINGAR	30 000	31 613	31 283	30 210
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNAD	880 343	880 307	845 973	799 009
JÄMFÖRELSESTÖRANDE POSTER		1 635	39 569	5 845
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNAD	880 343	878 672	806 404	799 009
Verksamhetens intäkter R1		297 956	222 838	217 881
Statsbidrag		132 630	56 157	41 921
Övriga bidrag		48 402	36 077	34 786
Barnomsorgsavgifter		10 073	9 851	9 346
Äldreomsorgsavgifter		9 601	9 358	8 861
Vatten o renhållningsavgifter		31 371	43 369	41 543
Hyror		30 340	31 484	31 478
Försäljning		12 473	11 578	12 026
Övriga intäkter		23 066	24 964	37 920
Verksamhetens kostnader R2		1 146 650	1 037 528	986 680
Personal		497 466	425 435	407 704
Personalförsäkringsavgifter		153 857	129 969	123 755
Pensionskostnader		44 862	46 102	39 872
Löneskatt		11 199	10 206	10 767
Bidrag, transfereringar		38 401	41 044	41 306
Entreprenader o köp av verksamhet		241 409	224 385	212 895
Hyror, mm		39 758	36 029	34 099
Energikostnader		31 376	29 415	30 034
Förbrukning mm		63 635	57 677	53 082
Övriga verksamhetskostnader		24 687	37 266	33 166
Jämförelsestörande intäkter R3		1 635	50 073	5 845
Tomträttsförsäljningar (reavinst)		1 635	21 389	2 281
Ny bedömning avsättningar/ riskkostnader	(bland int)			3 564
Återbet AFA / FORA			6 684	
Extra utdelning Mälarenergi Elnät AB			22 000	
Jämförelsestörande kostnader R4			10 503	
Exploateringsverksamheten			2 500	
Medfinansiering väg 252			5 825	
Regresskrav va (sluten redovisning)			2 178	
Skatteintäkter R5	652 508	650 056	621 071	597 535
Prel skatteintäkter	652 508	652 508	621 609	599 100

Årsredovisning 2016

Avräkning skatter		-2 452	-538	-1 565
Generella statsbidrag R6	227 063	226 821	225 029	224 888
Inkomstutjämn Bidrag	169 777	169 777	163 015	152 720
Strukturbidrag	1 262	1 253	2 874	2 851
Införandebidrag	0	0	1 390	7 916
Regleringsbidrag	-536	-536	-605	3 594
Bidrag För Lss-Utjämning	36 747	36 744	37 354	38 932
Kom Fastighetsavgift	26 111	25 880	25 345	25 661
Konjunkturstöd			1 966	
Kostnadsutjämningsavgift	-6 298	-6 297	-6 310	-6 786
Finanisella intäkter R7	7800	10 487	14 758	11 957
Intäkter pensionsförvaltningen			6 240	3 457
Aktieutdeln + borgensavg Hallstahem mm	1800	2 727	2 518	2 500
Förlagslåneränta M-energi Elnät AB	6000	6 055	6 000	6 000
Övriga ränteintäkter		1 705		
Balanskravresultat	R9			
Årets resultat		5 597	51 319	32 409
Reavinster fastighets (tomträtter)		-1 635	-21 389	-2 281
Balanskravsresultat		3 962	29 930	30 128
Uppdelning årets resultat				
Året resultat (skattekol)		6 150	51 249	30 833
Året resultat ((affärsvht)		-553	70	1 577
Inom fritt eget kapital sker dessutom omflyttningar, ianspråktaga "Öronmärkningar" dessa regleringar ev uppkomna kostnader ingår i ÅR. Övriga regleringar inom fritt eget kapital hanteras sidoordnad inom EK				

Kassaflödesrapport

KASSAFLÖDESRAPPORT				
Tusental kronor	2016	2015	2014	2013
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN				
Årets resultat	5 597	51 319	32 409	29 092
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet, mm (avskrivningar)	31 613	31 283	30 210	33 755
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital	37 210	82 602	62 619	62 847
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital				
Förändring av fordringar	-50 344	-63 455	-26 735	8 714
Förändring korta skulder	52 128	34 019	3 737	2 483
Förändring avsättningar	-535	1 598	-3 283	1 174
Kassaflöde från den löpande verksamheten	38 458	54 764	36 338	75 218
INVESTERINGSVERKSAMHETEN				
Förvärv av anläggningstillgångar	-220 067	-59 635	-29 779	-46 122
Försäljning av anläggningstillgångar	13 408	10 317	2 823	1 095
Exploateringsverksamheten avgår	-2 165	0	0	0
Kassaflöde från investeringsverksamhet	-208 824	-49 318	-26 956	-45 027
FINANSIERINGSVERKSAMHET				
Nyupptagna lån	130 000	0	0	0
Amortering	-10 942	-7 929	-5 853	-6 266
Lösen lån (under år 2011 kortf skuld)				
Medfinansiering infrastruktursatsningar	-6 449	-6 441	-6 003	-3 402
Skuld infrastruktursatningar (kvar att resultatföra)				
Långfristiga fordringar	0	-4	-5 600	4 215
Kassaflöde från finansieringsverksamhet	112 609	-14 374	-17 456	-5 453
Årets kassaflöde	-57 757	-8 928	-8 074	24 738
Likvida medel vid årets början	94 735	103 663	111 736	87 008
Likvida medel vid årets slut	36 978	94 735	103 663	111 746
Kassaflödesanalys				
Tilläggsupplysningar till kassaflödesanalysen.				
<u>Likvida medel</u>				
Kassa och bank	36 978	94 735	103 663	111 736

Balansräkning

		REDOVISAT	REDOVISAT	REDOVISAT	REDOVISAT
		2016	2015	2014	2013
TILLGÅNGAR					
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR					
MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR					
Mark byggnader och tekniska anläggning	B1	551 660	383 201	375 625	378 025
Maskiner och inventarier	B2	11 169	2 416	1 532	2 404
SUMMA MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLG		562 829	385 618	377 156	380 429
FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	B3	147 073	147 073	137 496	137 477
MEDFINANSIERING	B4				4 212
SUMMA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		709 902	532 690	514 652	522 118
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR					
Förråd	B5	1 476	1 040	1 180	1 324
Fodringar	B6	91 725	54 612	50 869	56 589
Pensionsplaceringar	B7	379 247	366 451	306 600	264 188
Kassa och bank	B8	36 978	94 735	103 663	111 736
SUMMA OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR		509 425	516 839	462 312	433 837
SUMMA TILLGÅNGAR		1 219 327	1 049 529	976 964	955 955
EGET KAPITAL AVSÄTTNINGAR O SKULDER					
EGET KAPITAL	B9	721 341	670 022	637 612	608 519
därav årets resultat		5 597	51 319	32 409	29 092
		726 938	721 341	670 022	637 611
AVSÄTTNINGAR					
Avsättningar för pensioner o likn	B10	18 699	19 234	17 636	20 919
SUMMA AVSÄTTNINGAR		18 699	19 234	17 636	20 919
SKULDER					
Långfristiga skulder	B11	213 706	94 649	102 578	108 431
Lång skuld Citybanan	B12	0	6 449	12 890	18 893
Kortfristiga skulder	B13	259 984	207 857	173 838	170 101
SUMMA SKULDER		473 690	308 954	289 306	297 425
SUMMA EGET KAPITAL AVSÄTTN O SKULD		1 219 327	998 210	944 554	955 955
Borgen och ansvarsförbindelser	B14	1 045 498	1 030 511	1 043 480	1 061 460
Soliditet exkl pensionsåtagande		59,6%	68,7%	68,6%	66,7%
Soliditet inkl pensionsåtagande		27,7%	30,2%	25,2%	20,4%

Noter balansräkning

NOTER BALANSRÄKNING		2016	2015	2014	2013
B1	MARK BYGGNADER O TEKNISKA ANL				
11100	MARKRESERV	31 297	32 705	30 530	30 585
11200	VERKSAMHETSFASTIGHETER	273 836	138 222	137 919	143 865
11300	FASTIGHET FÖR AFFÄRSVERKS	134 229	126 830	119 426	112 263
11400	PUBLIKA FASTIGHETER	62 250	58 011	59 201	61 020
11401	EXPLOATERINGSFAST (OMSt)	-2 923	-5 088	-4 706	-4 358
11500	FASTIGH ANNAN VERKSAMHET	52 971	32 522	33 255	34 650
	SUMMA	551 660	383 201	375 625	378 025
	Anskaffningsvärde (brutto fr 1996)	981 577	783 527	745 229	718 291
	Ackumulerande avskrivningar (från 1996)	429 917	400 326	369 604	340 266
	Bokfört värde	551 660	383 201	375 625	378 025
B2	MASKINER O INVENTARIER				
12100	MASKINER	4 681	1 405	850	1 285
12200	INVENTARIER	6 087	108	80	107
12400	BILAR O ANDRA TRANSPORTM	402	903	602	1 013
	SUMMA	11 169	2 416	1 532	2 404
	Anskaffningsvärde (brutto fr 1996)	21 081	10 306	8 861	8 861
	Ackumulerande avskrivningar (från 1996)	9 912	7 890	7 329	6 457
	Bokfört värde	11 169	2 416	1 532	2 404
B3	FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR				
13200	AKTIER O ANDELAR	83 835	83 835	77 496	77 477
13500	LÅNGFRISTIGA FORDRINGAR	63 238	63 238	60 000	60 000
	SUMMA	147 073	147 073	137 496	137 477
B4					
13910	URSPRUNGL BELOPP INFRASTR			21 072	21 072
13920	RESFÖRDA BIDRAG INFRASTRUK			-21 072	-16 860
	Kvar att täcka			0	4 212
	SPEC AKTIER O ANDELAR				
	Mälarenergi Elnät AB	37 240	37 240	37 240	37 240
	AB Hallstahem	35 898	35 898	35 898	35 898
	Strömsholms Utvecklings AB (STUTAB)	33	33	33	33
	Kommuninvest	10 480	14 036	3 557	2 633
	Västmanlands Avfalls AB (VAFAB)	3 238		3 235	3 235
	Västmanlands Lokaltrafik AB (VLAB)				
	Diverse småinnehav	184	203	203	184
	SUMMA	87 073	87 410	80 166	79 223

	2016	2015	2014	2013
B5 FÖRRÅD				
14110 BENSIN DIESELÖLJA	66	30	59	46
14130 RENHÅLLNING	0	184	156	57
14150 BERGLAGER TRÅNGFORS	710	826	965	1 222
14190 VA-LAGRET	700	0	0	0
SUMMA	1 476	1 040	1 180	1 324
B6 FORDRINGAR				
14700 EXPLOATERINGSVERKSAMHET	2 923	5 088	4 706	4 359
15240 DIV KUNDFORDRINGAR	7 212	6 299	7 934	6 594
15340 KUNDFORDRINGAR VA+RENH	5 900	3 699	8 336	9 062
15900 OSÄKRA KUNDFORDRINGAR	-1 470	-1 800	-1 800	-1 769
1602X PREL LÖNESKULD	61	26	51	26
1609X AVRÄKNINGSKONTON	19	-70	-93	-87
16100 HANDKASSOR	102	83	78	77
16200 VÄXELKASSOR	4	4	4	4
16300 MÄLARSKOG	841	757	706	644
16500 FORDRINGAR HOS STATEN	37 651		0	0
16610 KORTFR FORDR KONCERNFÖRET	0	0	1 793	611
16630 DIV FORDRINGAR	767	158	599	-16
16631 SKATTEFORDRAN	1 442	1 017	443	7 660
16636 AVGIFTER DEC BARNOMSORG	842	821	776	724
16637 AVGIFTER DEC ÄLDREOMSORG	1 395	1 375	1 348	1 319
16639 INTERIMSPOSTER MELLAN ÅREN	24 561	30 407	20 838	21 699
16870 REDOVISN LUDVIKAMOMS	9 476	6 747	4 850	5 683
SUMMA	91 725	54 612	50 569	56 590
B7				
18300 OBLIGATIONER FÖRLAGSBEVIS	208 657	260 180	274 000	264 188
18300 FONDER	170 590	106 271	32 900	
SUMMA	379 247	366 451	306 900	264 188
I buffertfond finns ca 4 procent utöver bokfört värde				
2016				

	2016	2015	2014	2013
B8 KASSA BANK PG				
19200 POSTGIRO	25 013	71 670	77 821	70 491
19410 SPARBANKEN	10 172	21 434	24 330	39 679
19430 SVENSKA HANDELSBANKEN	1 356	1 363	1 351	1 331
19501 SPARBANKEN, SKANTZÖBADET	437	268	161	235
SUMMA	36 978	94 735	103 663	111 736
B9 EGET KAPITAL				
20100 EG KAPITAL ING VÄRDE	721 341	670 022	637 612	608 096
Året resultat (skattekol)	6 150	51 249	30 833	31 278
Året resultat ((affärsvht)	-553	70	1 577	-2 186
ÅR TOT	5 597	51 319	32 410	29 092
ÖRONMÄRKNING EK				
VA-VERKETS RESULTATFOND	74	547	1 044	-47
RENH-VERKETS RESULTATFOND	1 365	1 445	878	392
BAD-CAMPING RESULTATFOND	0	0	342	446
INTERN FÖRSÄKRINGSFOND	2 175	1 968	1 718	-2 290
REGRESSKRAV VA-KOLLEKTIVET	-6 328	-6 971	5 588	5 334
BALANSFOND	30 000	30 000		
FÖRSKOLEPLATSER	1 300	4 000		2 197
FÖREBYGGANDEFONDEN	600	3 440	4 000	4 000
SUMMA	726 937	721 341	670 022	637 188
Bokning BR regresskrav VA				424
				637 612
B10 AVSÄTTNINGAR PENSIONER				
22100 AVSÄTTN PENSION LIKN FÖRP	17 299	17 834	16 036	15 219
Spec pensionsskuld				
Arbetstagare	5 524	5 734	6 125	6 221
Visstidspensioner	4 650	4 055	3 401	3 051
Löneskatt	2 662	3 482	3 116	2 175
Såp-MBR	4 463	4 563	3 394	3 772
Individuell del, se korta skulder				
Andra avsättningar	1 400	1 400	1 600	5 700
22800 Tvistliga poster, riskbedömt				
B11 LÅNGFRISTIGA SKULDER				
23400 Kort del, nästa års amortering	-7 998	-7 998	-6 309	-6 266
23408 SPP LÅN NR 14660	680	816	917	1 087
23409 SPP LÅN NR 5060	8 544	8 646	8 748	8 850
23418 STADSHYPOTEK 16-12036	1 481	1 496	1 512	1 527
23419 SPINTAB 424-017-960930	18 000	18 000	18 000	18 000
23421 KOMMUNINVEST 25639	25 500	27 500	29 500	31 000
23422 NORDEA HYPOTEK 3978 84 89	6 500	8 500	10 500	12 500
23423 KOMMUNINVEST 55779	34 000	36 000	38 000	40 000
23424 SWED (FH) 424-017-0311753	0	1 689	1 711	1 733
23425 KI 3 mån 81304	37 000			
23426 KI 3 år 81306	50 000			
23427 KI 5år 81307	40 000			
SUMMA	213 706	94 648	102 578	108 431

	2016	2015	2014	2013
B12				
23600 LÅNG SKULD CITYBANAN	25 542	25 542,0	25 542	25 162
UTBET CITYBANAN	25 542	-19 092,8	-12 652	-6 269
SUMMA LÅNGA SKULDER	0	6 449	12 890	18 893
B13				
KORTFRISTIGA SKULDER				
24200 KORTFR DEL AV LÅNG SKULD	7 998	7 998	6 309	6 266
24600 KORTFR SKULD KONCERNFÖRET	0	0	0	0
2490X DIV KORTFRISTIGA SKULDER	11 651	10 620	3 058	-4 159
24919 STATS BIDRAG FLYKTINGMOTTA	15 298	11 305	6 111	-3 519
24920 EXTRA STB FLYTINGLÄGET	0	9 478	(12/13 periodiserade över till 2016)	
24926 EJ UTNYTTJAT STATS BIDRAG	9 600			
24951 EGNA MEDEL	13	7	11	-20
24997 FAKTUROR ÖVER ÅRSSKIFTET	35 447	10 458	13 495	-13 239
25101 PG FAKTURABETALNING	58 011	44 692	34 338	-14 482
25102 BG FAKTURABETALNING	0	0	0	-26 369
25106 PROC FAMILJEOMSORG PG/BG	0	60	59	-99
26800 MOMS, REDOVISNINGSKONTO	1 095	1 619	930	-1 103
27100 PERSONALENS KÄLLSKATT	10 510	9 351	8 394	-8 321
28110 AVR SKATTER O AVGIFTER	3 227	1 208	5 419	-3 746
28115 F-SKATT	13 888	13 666	13 283	-13 331
29100 UPPLUPNA LÖNER	11 751	10 688	9 796	-8 436
29211 GR I SEMESTERLÖNESKULD	25 607	26 204	25 122	-24 670
29212 GR II SEMESTERLÖNESKULD	821	686	969	-811
29213 FERIELÖNESKULD	6 340	5 483	5 570	-5 681
29214 UPPEHÅLLSLÖNESKULD	860	782	790	-794
29300 UPPLUPNA SOC AVGIFTER	12 591	11 119	9 867	-9 720
29400 UPPLUPNA RÄNTEKOSTNAD	823	823	342	-465
29600 UPPL PENSIONS KOST IND DEL	21 958	19 810	18 474	-18 120
29900 ÖVRIGA INTERIMSKULDER	12 497	11 801	11 501	-6 751
SUMMA	259 984	207 858	173 838	-157 569

Borgen och ansvarsförbindelser

Mkr	2016	2015	2014	2013
A. "Kommunala bolag"				
Hallstahammars Fastighets AB	555,60	505,60	505,6	505,60
VAFAB	17,03	20,52	13,03	11,46
B. Övriga	13,02	25,51	26,29	24,05
C. Förlustansvar för egna hem	0,11	0,24	0,31	0,38
SUMMA	586	551,87	545,23	541,49
PENSIONERFÖRMÅNER FÖRE 98	290,38	304,25	316,22	329,61
SÄRSKILD LÖNESKATT D:O	70,45	73,80	76,71	79,96
ÅTAGANDE GYMNASIEFÖRBUND	22,42	23,34	25,09	26,87
SÄRSKILD LÖNESKATT D:O	5,44	5,48	5,89	6,52
SUMMA INOM LINJEN	388,69	406,87	423,91	442,96
LEASINGAVTAL	7,41	8,67	9,22	9,81
Långa hyresavtal (Äldreboenden+HallstaArena)	63,64	63,10	65,12	67,20
SUMMA	1 045,50	1 030,51	1043,48	1061,46

Till säkerhet för samtliga förpliktelser som Kommuninvest i Sverige AB ingått eller kommer att ingå har Hallstahammars kommun solidariskt i borgen såsom för egen skuld i enlighet med vad som anges i stadgarna för Kommuninvest ekonomisk förening.

Medlem som har infriat sitt åtagande enligt borgensförbindelsen äger enligt ett särskilt regressavtal rätt att utkräva betalning av övriga medlemmar.

Fördelning av betalningsansvar görs i förhållande till nyttjandegrad av Kommuninvests tjänster, där medlemmar med större upplåning hos Kommuninvest har ett större ansvar än medlemmar med mindre eller ingen upplåning.

Not avseende redovisningsperiod kalenderåret 2016

Hallstahammars kommun har ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 286 kommuner som per 2016-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Hallstahammars kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2016-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 346 091 313 278 kronor och totala tillgångar till 338 153 308 936 kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 879 636 618 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 859 178 626 kronor

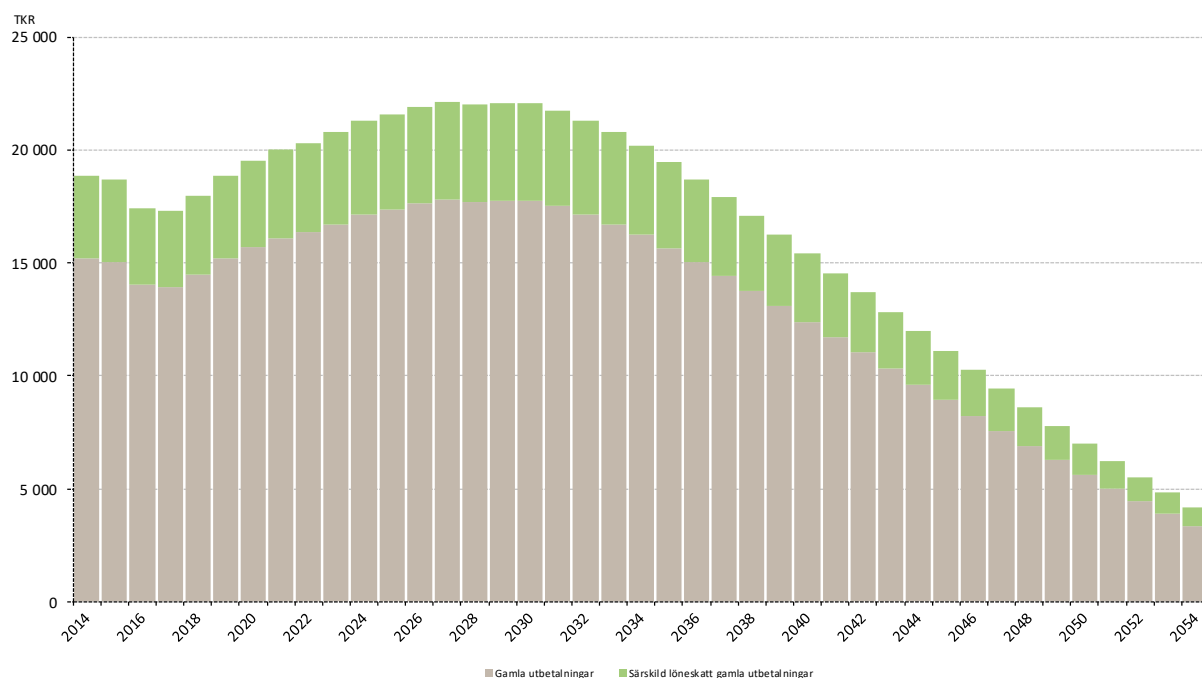
Pensionsförvaltning samt pensionskostnader

En medveten strategi gäller sedan ett antal år beträffande pensionsåtagandet. Kommunfullmäktige har beslutat om en långsiktig strategi för att delvis matcha åtagandet. Totalt beräknas åtagandet uppgå till knappt 389 Mkr vid utgången av år 2016 (2015: 407 Mkr), inklusive åtagande för Kolbäcksdalens pensionsförbund. I summan ingår inte skulder upptagna i balansräkningen om sammantaget 17,3 Mkr. Pensionsportföljen uppgår vid utgången av 2016 till 379 Mkr. I detta belopp finns omkring 53 Mkr i fonder som kan användas antingen för pensionskostnader eller för att över tid delvis täcka investeringsverksamheten. Från och med 2015 har en något förhöjd riks tagits för portföljen, tidigare placerade nästan hela portföljen i sk ”strukturerade produkter” som på förfallodagen minst gav pengarna tillbaka. Ränteutvecklingen under 2015-2016 har minskat möjligheten till avkastning i sådana produkter. Därför sker nu också investeringar i fonder som i och för sig har en relativt låg riskprofil men som i en finansiellt orolig tid kan medföra förluster om vi tvingas avyttra värdepapper. En försiktig analys av vår nuvarande portfölj, gjort tillsammans med tre marknadsaktörer, ger vid handen att under en femårsperiod bör en bättre avkastning kunna erhållas. Dock finns under en sådan period också risk för att enstaka år kan innebära förluster. I syfte att kunna hantera detta infördes i bokslut 2015 en sk buffertfond där goda års avkastning delvis parkeras. I innevarande års bokslut har cirka 4 procent av värdepappernas bokförda värde lagts i buffertfonden. Som underlag för värderingarna används det lägsta värdet av ursprungligt anskaffningsvärde och marknadsvärdet på bokslutsdagen. Pensionsåtagandet är ”säkrat” till cirka 69 procent. Tas hänsyn till ”totalt värdepappersinnehav” stiger säkringsgraden till nästan 93 procent. En analys av såväl skuldens utveckling och lämplig nivå på ”tillgångsportföljen” har genomförts. Stora investeringsbehov ligger framför oss, men med dagens låga räntenivåer har vi valt att nyupplåna istället för att avyttra värdepapper. Om och när räntorna börja stiga kan vi med kort varsel avyttra värdepapper om räntenivån överstiger genomsnittlig avkastningen i portföljen Drygt 15 procent av pensionskapitalet har tillkommit via avkastning. Utöver ökningen av pensionskapitalet har avkastningen delvis använts för att täcka delar av utgående pensioner. Alternativt används en större del av avkastningen framöver för att delvis täcka utgående pensioner om inte delar av portföljen avyttras. Ränteläget är fn extremt lågt och kommunens kreditvärdighet väldigt hög så lånesidans kostnader behöver matchas mot möjligheten att skapa avkastning i nuvarande portfölj.

För att skapa utökad utrymme för våra verksamheter framöver behöver framförallt pensionsrätten intjänad före 1998 som renderar kostnader i nivån 23 Mkr för närvarande, finansieras i större grad ur avkastningen från värdepappersinnehavet. En halvering ligger med i förutsättningarna för kommande Mål och Budgetplan. Det vill säga max 10 Mkr av årets skatter och statsbidrag får användas för att finansiera ”gamla pensionsutbetalningar”. Resterande belopp behövs för att säkerställa verksamheten framöver. Vår goda grundekonomi med soliditet är en av nycklarna för att lyckats med detta. Utöver grundförutsättningen ”god ekonomi” behövs också bra tillväxt i kommunen parat med en väl fungerande och uppskattad verksamhet för våra innevånare.

UTBETALNING FRÅN ANSVARSFÖRBINDELSEN I LÖPANDE PRISER

Hallstahammars kommun

UPPLYSNING OM PENSIONS FÖRPLIKTELSER OCH PENSIONSMEDEL					
Miljoner kronor	2016	2015	2014	2013	2012
Individuell del, som redovisas som kortfristig skuld	21,96	19,81	18,47	17,68	17,05
Löneskatt dito	5,32	4,65	4,48	4,29	4,14
Avsättning för ålders- garanti/visstidspensioner	-0,54	1,80	3,40	3,05	2,36
Löneskatt dito	-0,13	0,42	0,77	0,74	0,57
Årets pensionsutbetalningar till anställda som gått i	17,93	19,19	15,19	16,96	16,73
Löneskatt dito	4,35	4,50	3,68	4,11	4,06
Premie avgiftsbefrielseförsäkring	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Löneskatt dito	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Försäkring över "taket"-löpande premier	2,53	1,87	2,25	2,41	2,40
Löneskatt försäkringarna	0,61	0,44	0,53	0,54	0,54
Finansiell kostnad	0,10	0,10	0,08	0,14	0,22
Summa pensionskostnader i resultaträkningen	52,13	52,78	48,85	49,92	48,07
Skulder/Åtaganden i balansräkningen samt inom linjen					
Avsättning för ålders- garanti/visstidspensioner	13,92	14,35	12,92	12,25	8,30
Löneskatt dito	3,38	3,48	3,05	2,97	2,01
Åtagande före år 1998, kommunen	290,4	304,25	316,22	329,61	316,10
Löneskatt dito	70,8	73,80	76,71	79,96	76,69
Åttagande före år 1998, pensionsförbund (vår andel)	22,53	23,34	25,09	26,99	26,36
Löneskatt dito	5,46	5,48	5,89	6,55	6,39
Summa skulder/Åtaganden i balansräkningen samt inom linjen	406,49	424,70	439,88	458,33	435,85
Öronmärka tillgångar värdepapper (inkl 50% fondinnehav) exkl fonderna	379,25	313,14	274,00	264,00	252,00
Andel av åttagandet som säkrats mot tillgångar	93,3%	73,7%	62,3%	57,6%	57,8%

Sammanställd redovisning

Sammanställd resultaträkning

	Hela koncernen		Kommunen		Hallstahem		Pensions/ GY-förbund	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015
RESULTATRÄKNING								
VERKSAMHETERNAS INTÄKTER	429 885	350 242	297 956	222 838	160 524	157 570	3 576	3 578
VERKSAMHETERNAS KOSTNADER	1 239 010	1 122 106	1 146 650	1 037 528	120 961	114 754	3 566	3 563
AVSKRIVNINGAR	51 362	54 935	31 613	31 283	19 749	23 652		
JÄMFÖRELSESTÖRANDE POST	1 635	39 569	1 635	39 569				
VERKSAMHETERNAS NETTOKOSTNAD	858 852	787 231	878 672	806 404	-19 814	-19 164	-10	-15
SKATTEINTÄKTER	650 056	622 247	650 056	622 247				
GENERELLA STATSBI DRAG (INKL UTJÄMNING)	226 822	223 853	226 822	223 853				
FINANSIELLA INTÄKTER	10 686	15 027	10 487	14 758	199	269		
FINANSIELLA KOSTNADER	19 989	19 516	3 096	3 135	16 887	16 372	10	15
ÅRETS RESULTAT	8 723	54 380	5 597	51 319	3 126	3 061	0	0
BALANSKRAVRESULTAT	7 088	32 991	3 962	29 930	3 126	3 061	0	0
ÅRETS RESULTAT exkl jämförestörande poster	7 088	14 811	3 962	11 750	3 126	3 061	0	0

Sammanställd balansräkning

SAMMANSTÄLLD BALANSRÄKNING	Hela koncernen		Kommunen		Hallstahem		Pensionsförbund	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015
TILLGÅNGAR								
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR								
MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR								
MARK BYGGNADER O TEKNISKA ANL	1 173 595	981 643	551 660	383 201	621 935	598 442	0	0
MASKINER O INVENTARIER	12 387	3 897	11 169	2 416	1 218	1 481		
SUMMA MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	1 185 982	985 540	562 829	385 617	623 153	599 923	0	0
FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	111 312	111 312	147 073	147 073	137	137		
MEDFINANSIERING		0						
SUMMA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	1 297 294	1 096 852	709 902	532 690	623 290	600 060	0	0
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR								
FÖRRÅD	1 476	1 040	1 476	1 040				
FORDRINGAR	94 896	50 298	91 725	54 612	3 040	2 448	131	147
KORTFRISTIGA PLACERINGAR	379 247	366 452	379 247	366 452				
KASSA O BANK	85 670	114 410	36 978	94 735	48 380	19 227	312	448
SUMMA OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR	561 289	532 200	509 426	516 839	51 420	21 675	443	595
SUMMA TILLGÅNGAR	1 858 582	1 629 052	1 219 327	1 049 529	674 710	621 735	443	595
SAMMANSTÄLLD BALANSRÄKNING								
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR O SKULDER								
EGET KAPITAL	755 440	746 717	726 938	721 341	64 863	61 737	-463	-463
*DÄRAV ÅRETS RESULTAT	8 723	54 380	5 597	51 319	3 126	3 061	0	0
AVSÄTTNINGAR								
AVSÄTTNINGAR FÖR PENSIONER O LIKNANDE	18 058	18 648	17 299	17 834			759	814
ANDRA AVSÄTTNINGAR	15 836	15 787	1 400	1 400	14 436	14 387		
SUMMA AVSÄTTNINGAR	33 894	34 435	18 699	19 234	14 436	14 387	759	814
SKULDER								
LÅNGFRISTIGA SKULDER	769 306	606 698	213 706	101 098	555 600	505 600		
KORTFRISTIGA SKULDER	299 942	241 202	259 984	207 856	39 811	40 011	147	244
SUMMA SKULDER	1 069 248	847 900	473 690	308 954	595 411	545 611	147	244
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR O SKULDER	1 858 582	1 629 052	1 219 327	1 049 529	674 710	621 735	443	595
Soliditet	40,65%	45,84%	59,62%	68,73%	9,61%	9,93%	-104,51%	-77,82%
Borgen o ansvarsförbindelser	1 045 785	998 832	1 045 498	1 030 510	287	265	*	*

Redovisningsprinciper mm

Kommunallagens ekonomikapitel samt den kommunala redovisningslagen reglerar kommunernas redovisning. Utöver lagstiftningen utger Rådet för kommunal redovisning rekommendationer kring hur god redovisning säkerställs. I huvudsak följs dessa rekommendationer. **Smärre mindre avvikelser föreligger.**

Nämndernas redogörelse till kommunfullmäktige över verksamhetsåret biläggs årsredovisningen men "lever" sitt eget liv.

Resultaträkning

Resultaträkningen är en sammanfattning av årets redovisade kostnader och intäkter. Överstiger intäkterna periodens kostnader innebär det att det egna kapitalet ökar. Resultaträkningen delas upp i tre olika resultat. Det första resultat som används är "resultat 1" eller verksamhetens nettokostnader. Det består av intäkter genererade i verksamheten som dragits av mot verksamhetens kostnader och planliga avskrivningar. Nettokostnaden beskriver det som återstår att skattefinansiera. Underskottet på nettokostnadsnivån reduceras sedan med skatteintäkter och de generella statsbidragen. Finansiella intäkter ökar resultatet och finansiella kostnader minskar resultatet. Det resultat som då erhålls kallas "resultat före extraordinära poster" eller "resultat 2". Det resultat som genereras här skall finansiera årets investeringar och ett eventuellt framtida sparande.

Efter "resultat 2" kommer extraordinära intäkter och kostnader. Det är poster som inte har något direkt samband med den ordinarie verksamheten som bedrivs i kommunen. Dessa poster blir mer och mer ovanliga i kommuner. Det resultat som nu har framkommit är "resultat 3" och visar årets resultat för kommunen.

Det särskilda statsbidraget som kommunen erhåller i slutet av år 2015 (10,3 Mkr) har periodiserats med 1/13 i resultat 2015 och 12/13 (9,5 Mkr) över till år 2016. Kommunfullmäktige förväntas under våren 2016 besluta om fördelning av dessa medel utifrån ett integrationsperspektiv. Hela det kvarvarande statsbidraget har ianspråktagits under 2016. Inget belopp har förts som lyfter resultatnivån. Kommunfullmäktige har vid två tillfällen fattat beslut om hur statsbidraget skall finansieras för riktade engångsvisa åtgärder.

För år 2016 har ett särskilt statsbidrag (Byggbonus) lämnats för att stimulera ett ökat bostadsbyggande särskilt i de kommuner som tar emot nyanlända. Bidraget får användas fritt utifrån kommunens egna prioriteringar. Hallstammars kommun erhöll 7,3 Mkr i byggbonus.

Enligt förutsättningarna för att erhålla statsbidraget är att kommunen skall ha gett startbesked om nybyggnad ombyggnad eller tillbyggnad mm. Syftet med bidraget är att stimulera bostadsbyggandet inte att lyfta årets resultat. Precis som för det sk tillfälliga flyktingbidraget (dec 15) så är det av största vikt att kommunfullmäktige beslutar om hur bidraget skall användas. För att kunna ta fram ett förslag behövs tid. Därför har bidraget "skuldbokats i bokslut för år 2016". Vi har precis som för det tillfälliga statsbidraget för avsikt att tillse att bidraget syfte, dvs att stimulera bostadsbyggandet, efterlevs.

Utifrån begreppet God ekonomisk hushållning har varje kommun sina egna förutsättningar att förhålla sig till. Varje kommun avgör också själva hur den praktiska ekonomistyrningen ska gå till. **Vår tolkning och framförallt hanteringen av byggbonusen avviker från vad SKL och rådet för kommunal redovisning föreslår.**

Utöver denna avvikelse från normgivningen hanteras vi den kommunala fastighetsavgiften på annat sätt. Vi har inte bokat upp fordran för åren 2008-2011, då vår bedömning är att den

fordran inte är greppbar. Från år 2012 sker dock på kommunnivå avräkning och den bokar vi enligt normgivarna.

Vår pensionsmedelportfölj värderas efter lägsta värdes-principen, svårigheter finns dock att på ett säkert sätt värdera vissa av instrumenten som till sin karaktär har ett golv men där vi hela tiden återinvesterar den årliga avkastningen (fonderna hos Carnegie framförallt). I syfte att balansera fluktuationer såväl kraftigt uppåt som kraftigt nedåt har vi infört begreppet ”buffertfond”. Bland balansräkningen noter finns redovisat hur stor denna reserv är (vid utgången av år 2016, 4 procent)

Balansräkning

Balansräkningen beskriver den ekonomiska ställningen vid bokslutstillfället och utgör där med en förbindelselänk mellan åren. Den visar det bokförda värdet av kommunens tillgångar och hur dessa har finansierats – externt med främmande kapital (skulder) och internt med eget kapital.

Tillgångarna delas upp i omsättningstillgångar (t ex kassa och bank, placeringar, fordringar, lager) och anläggningstillgångar, tillgångar som skall innehas och utnyttjas under flera år (t ex fastigheter och inventarier). På motsvarande sätt delas skulderna upp i kortfristiga och långfristiga skulder samt avsättningar. Kortfristiga skulder förfaller till betalning inom ett år. De övriga skulderna sträcker sig över flera år. Avsättningar innefattar kommunens pensionsskuld inkl. garantipensioner. En avsättning är definitionsmässigt en skuld som man inte vet hur stor den är eller när den skall betalas.

Finansieringsanalys/kassaflödesrapport

Rapporten ger upplysning om hur medel har tillförts och hur dessa har använts. Till skillnad från resultaträkningen som redovisar kostnader och intäkter utgår finansieringsanalysen från gjorda inbetalningar (inkomster) eller utbetalningar (utgifter).

Några finansiella nyckeltal

Balanslikviditet – omsättningstillgångar minus kortfristiga skulder. Ett mått på den kortsiktiga betalningsberedskapen om lager och förråd inkluderas.

Kassalikviditet – är ett mått på hur god kommunens betalningsberedskap är. 100 % anses som ett minimivärde. Då täcks de kortfristiga skulderna av likvida medel och kortfristiga fordringar.

Nettolåneskuld – saldot mellan likvida medel och långfristiga skulder.

Nettokostnadsandel – hur stor andel av skatteintäkterna som har gått åt till att finansiera verksamhetens nettokostnader.

Rörelsekapital – skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder, dvs den del av eget kapital som används för att finansiera löpande verksamhet och investeringsbidrag.

Självfinansieringsgraden – beskriver hur stor del av kommunens intäkter som blir kvar att finansiera årets nettoinvesteringar med.

Skuldsättningsgraden – hur mycket av kommunens tillgångar som är lånefinansierade.

Soliditet – eget kapital i förhållande till totala tillgångar. Beskriver hur kommunens långsiktiga betalningsstyrka utvecklas. Ju högre soliditet desto större ekonomiskt handlingsutrymme.

Tillämpade redovisningsprinciper

Kommunen

Kommunen följer den kommunala redovisningslagen på alla punkter utom en. Kommunen har också svårt att leva upp till 2 kap 8§ som föreskriver en dokumentation av redovisningssystemet.

Dokumentation finns men oklart om den uppfyller kraven i rekommendationen. När det gäller de rekommendationer som lämnats av Rådet för kommunal redovisning eller deras företrädare, följer kommunen dessa. I enlighet med Rådet för kommunal redovisnings rekommendation har kommunalskatten periodiserats. I enlighet med Rådet för kommunal redovisnings rekommendation nr 5 från 1999 har den särskilda löneskatten på pensionskostnaden periodiserats. Pensionsskulden är den beräknade framtida skuld som kommunen har till arbetstagare och pensionstagare. Den bygger på Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld –RIPS 07. Den samlade pensionsskulden återfinns under raderna avsättningar för pensioner, kortfristiga skulder och under raden ”pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulderna och avsättningar”. Denna rad ligger under ansvarsförbindelse utanför balansräkningen.

Pensionsåtagandet är redovisat enligt blandmodellen. Semesterlöneskuld, okompenserad övertid och därpå upplupen arbetsgivaravgift redovisas som särskild post under korta skulder.

Anläggningstillgångar har i balansräkningen upptagits till anskaffningsvärdet efter avdrag för planliga avskrivningar. Avskrivningar påbörjas det år som investeringen tas i bruk.

De planliga avskrivningstiderna följer i huvudsak tidigare principer. Exploateringstillgångar är från och med 2009 bokförda som omsättningstillgång. Beloppet ingår i investeringsredovisningen men är sedan manuellt flyttat inom balansräkningen. Från och med år 2014 tillämpas komponentavskrivningar på alla nya objekt. Utredning har skett för ”äldre objekt” och i de fall skillnader uppstår har dessa beaktats. Särskild dokumentation finns för detta.

Kommunen har fr. o m 2013 inrätta resultatutjämningsfonder enligt den lagstiftning som gäller från och med 1 januari 2013. Vid utgången av år 2016 finns belopp om 0,6 Mkr för social investeringsfond kvar. Övriga poster avslutade. Delar av årets resultat har öronmärkt för framtida användning. Syftet framförallt att över tiden kunna hantera negativa årsresultat. I samband med att årsredovisningen för år 2016 hanteras av kommunfullmäktige kommer uppdaterad ”öronmärkning” enligt ovanstående syfte. Inga nya poster har öronmärkts och det som öronmärktes i bokslut 2015 har delvis ianspråktagits. I särskild not till balansräkningen förtecknas dessa. Vårt regelverk kring särskild öronmärkning under fritt eget kapital medger möjlighet till öronmärkning om året resultat överstiger 2 procent av skatter och statsbidrag. 2016 års resultat är endast 0,6 procent och därför medger inte våra styrregler någon ny öronmärkning

Koncernen

Hallstahammars koncern är inte en äkta koncern i aktiebolagslagens bemärkelse. Detta beror på att skatte- och värderingsproblematiken inte gäller för kommunkoncernen. Syftet med redovisningen är också en annan än för en koncern i näringslivet. För att skapa jämförbarhet inom koncernen betecknas Hallstahammars kommun såsom moderbolag och dess ägda eller delvis ägda bolag såsom dotterbolag.

Den sammanställda redovisningen upprättas enligt den kommunala redovisningslagen kap 8 och utformas enligt god redovisningssed. Det innebär att kommunen upprättar sin koncernredovisning på preliminära uppgifter från bolagen.

I koncernbokslutet ingår moderbolaget Hallstahammars kommun och de bolag eller kommunalförbund i vilka moderbolaget direkt eller indirekt innehar en ledande och bestämmande roll. Kommunen har också små ägarandelar i vissa regionala bolag. Dessa ingår inte i koncernredovisningen. Den sammanställda redovisningen upprättas enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Med förvärvsmetoden menas att vid förvärvstillfället förvärvat eget kapital i kommunala bolag eliminerats. Därefter har intjänat kapital räknats in i koncernens eget kapital. Den proportionella konsolideringen betyder att om de kommunala bolagen ej är helägda tas endast ägda andelar av räkenskapsposterna in i

koncernredovisningen. Bokslutet baseras på Hallstahammars kommuns värderings- och avskrivningsprinciper. Om principerna väsentligt avviker från varandra i kommun och kommunala bolag justeras bolagens räkenskaper före sammanställningen. Inom koncernen förekommer omfattande transaktioner mellan bolagen. Alla transaktioner av väsentlig karaktär mellan bolagen har eliminerats för att ge en rättvisande bild av koncernens totala ekonomi. Obeskattade reserver har helt och hållet räknats som eget kapital.

I Koncernredovisningen har elimineringar skett för interna poster.